

Bank Polski

Skrócone śródroczne skonsolidowane
sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2014 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2014 do 30.06.2014	okres od 01.01.2013 do 30.06.2013 przekształcone	okres od 01.01.2014 do 30.06.2014	okres od 01.01.2013 do 30.06.2013 przekształcone
Wynik z tytułu odsetek	3 678 862	3 380 501	880 448	802 207
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 489 029	1 434 416	356 363	340 393
Wynik z działalności operacyjnej	2 058 905	1 913 504	492 750	454 083
Zysk brutto	2 066 218	1 898 851	494 500	450 605
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 648 612	1 538 905	394 556	365 189
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 658 128	1 539 179	396 833	365 254
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,33	1,23	0,32	0,29
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,33	1,23	0,32	0,29
Dochody całkowite netto	1 796 823	1 212 899	430 027	287 826
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	(1 131 447)	(3 674 331)	(270 785)	(871 934)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(7 842 892)	(1 276 130)	(1 877 008)	(302 831)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	12 548 352	(107 427)	3 003 148	(25 493)
Przepływy pieniężne netto	3 574 013	(5 057 888)	855 354	(1 200 258)

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN			w tys. EUR		
	stan na 30.06.2014	stan na 31.12.2013	stan na 30.06.2013 przekształcone	stan na 30.06.2014	stan na 31.12.2013	stan na 30.06.2013 przekształcone
Aktywa razem	242 289 427	199 231 110	197 865 473	58 230 053	48 039 909	45 704 858
Kapitał własny ogółem	26 013 648	25 154 325	23 399 307	6 251 928	6 065 375	5 404 996
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	26 021 852	25 152 816	23 396 709	6 253 900	6 065 012	5 404 396
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	1 250 000	300 416	301 408	288 737
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	20,81	20,12	18,72	5,00	4,85	4,32
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	20,81	20,12	18,72	5,00	4,85	4,32
Współczynnik wypłacalności	12,32%	13,58%	13,51%	12,32%	13,58%	13,51%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	21 491 184	19 611 274	20 272 336	5 165 033	4 728 799	4 682 698
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	2 367 810	1 539 670	1 525 762	569 062	371 255	352 435
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	-	154 112	38 075	-	37 160	8 795

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego z sześciu miesięcy okresu zakończonego dnia 30 czerwca 2014 roku i 30 czerwca 2013 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1784 PLN i 1 EUR = 4,2140 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 30 czerwca 2014 roku: 1 EUR = 4,1609 PLN, na dzień 31 grudnia 2013 roku: 1 EUR = 4,1472 PLN oraz na dzień 30 czerwca 2013 roku: 1 EUR = 4,3292 PLN.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	8
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	5	5 244 639	5 700 041
Koszty z tytułu odsetek	5	(1 565 777)	(2 319 540)
Wynik z tytułu odsetek		3 678 862	3 380 501
Przychody z tytułu prowizji i opłat	6	2 044 672	1 844 739
Koszty z tytułu prowizji i opłat	6	(555 643)	(410 323)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		1 489 029	1 434 416
Przychody z tytułu dywidend		6 091	5 295
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	7	52 963	3 298
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	8	38 546	61 353
Wynik z pozycji wymiany		135 421	74 943
Pozostałe przychody operacyjne	9	273 594	250 583
Pozostałe koszty operacyjne	9	(175 946)	(204 472)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		97 648	46 111
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	10	(971 141)	(866 919)
Ogólne koszty administracyjne	11	(2 468 514)	(2 225 494)
Wynik z działalności operacyjnej		2 058 905	1 913 504
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		7 313	(14 653)
Zysk brutto		2 066 218	1 898 851
Podatek dochodowy	12	(417 606)	(359 946)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		1 648 612	1 538 905
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(9 516)	(274)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		1 658 128	1 539 179

Zysk na jedną akcję

13

– podstawowy z zysku za okres (PLN)

1,33

1,23

– rozwodniony z zysku za okres (PLN)

1,33

1,23

Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)

1 250 000

1 250 000

Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)

1 250 000

1 250 000

Działalność zaniechana

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w okresie 6 miesięcy zakończonym odpowiednio dnia 30 czerwca 2014 roku i dnia 30 czerwca 2013 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		1 648 612	1 538 905
Inne dochody całkowite		148 211	(326 006)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		148 302	(326 006)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	19	151 935	(245 054)
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	12	(28 868)	46 560
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		123 067	(198 494)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	8	111 130	(167 948)
Podatek odroczone z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	12	(21 219)	31 737
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		89 911	(136 211)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(64 978)	10 537
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej		302	(1 838)
Pozycje, które nie mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat		(91)	-
Zyski i straty aktuarialne / Rozliczenie z tytułu akcji, netto		(91)	-
Dochody całkowite netto, razem		1 796 823	1 212 899
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		1 796 823	1 212 899
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		1 806 536	1 213 124
udziałowców niesprawujących kontroli		(9 713)	(225)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
AKTYWA				
Kasa, środki w Banku Centralnym	15	9 910 908	7 246 120	5 658 046
Należności od banków	16	2 470 074	1 893 441	3 243 295
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 184 220	479 881	3 376 991
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 385 895	3 000 860	3 324 374
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	16 058 563	15 204 756	12 661 245
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	177 993 959	149 623 262	148 684 445
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	21 665 452	14 073 078	13 720 351
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	23	206 816	38 005	49 624
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	24	306 241	309 692	111 297
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	25	118 351	172 219	28 261
Zapasy	26	617 558	649 641	645 666
Wartości niematerialne	27	3 342 349	2 230 222	1 983 545
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	27	2 778 061	2 611 233	2 662 292
nieruchomości inwestycyjne		133 177	114 589	193
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		30 742	206 401	42 443
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	782 648	562 421	713 214
Inne aktywa		1 437 590	929 878	960 384
SUMA AKTYWÓW		242 289 427	199 231 110	197 865 473
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY				
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		3 739	4 065	3 858
Zobowiązania wobec banków	28	19 239 394	3 747 337	3 876 976
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 567 160	3 328 211	3 684 673
Zobowiązania wobec klientów	29	171 378 386	151 904 181	149 242 633
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	30	2 541 254	-	-
Zobowiązania związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		1 671	2 880	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	12 699 201	10 546 446	10 939 240
Zobowiązania podporządkowane	32	2 624 548	1 620 857	1 624 355
Pozostałe zobowiązania	33	3 832 682	2 547 237	4 743 457
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		22 321	22 595	4 887
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	44 164	32 106	44 192
Rezerwy	34	321 259	320 870	301 895
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		216 275 779	174 076 785	174 466 166
Kapitał własny				
Kapitał zakładowy		1 250 000	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		23 368 583	21 108 673	21 044 504
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(194 201)	(129 420)	(109 817)
Niepodzielony wynik finansowy		(60 658)	(306 230)	(327 157)
Wynik roku bieżącego		1 658 128	3 229 793	1 539 179
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		26 021 852	25 152 816	23 396 709
Udziały niekontrolujące		(8 204)	1 509	2 598
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		26 013 648	25 154 325	23 399 307
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		242 289 427	199 231 110	197 865 473
Współczynnik wypłacalności	62	12,32%	13,58%	13,51%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		26 013 648	25 154 325	23 399 307
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		20,81	20,12	18,72
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		20,81	20,12	18,72

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZESZCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM

za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite										
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne / Rozliczenie z tytułu akcji	Razem pozostałe kapitały						
1 stycznia 2014 roku	1 250 000	16 760 686	1 070 000	3 469 107	(54)	(57 797)	(125 593)	(7 676)	21 108 673	(129 420)	(306 230)	3 229 793	25 152 816	1 509	25 154 325
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 229 793	(3 229 793)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	302	89 911	123 067	(91)	213 189	(64 781)	-	1 658 128	1 806 536	(9 713)	1 796 823
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 658 128	1 658 128	(9 516)	1 648 612
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	302	89 911	123 067	(91)	213 189	(64 781)	-	-	148 408	(197)	148 211
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 041 701	-	5 020	-	-	-	-	2 046 721	-	(2 046 721)	-	-	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(937 500)	-	(937 500)	-	(937 500)
30 czerwca 2014 roku	1 250 000	18 802 387	1 070 000	3 474 127	248	32 114	(2 526)	(7 767)	23 368 583	(194 201)	(60 658)	1 658 128	26 021 852	(8 204)	26 013 648

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite										
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Razem pozostałe kapitały						
1 stycznia 2013 roku (przekształcone)	1 250 000	15 364 728	1 070 000	3 437 957	1 330	7 098	51 899	51 953	19 984 965	(120 305)	(416 554)	3 738 640	24 436 746	(338)	24 436 408
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 738 640	(3 738 640)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(1 384)	(64 895)	(177 492)	(7 676)	(251 447)	(9 115)	-	3 229 793	2 969 231	(1 314)	2 967 917
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 229 793	3 229 793	(1 600)	3 228 193
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(1 384)	(64 895)	(177 492)	(7 676)	(251 447)	(9 115)	-	-	(260 562)	286	(260 276)
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 416 885	-	31 150	-	-	-	-	1 448 035	-	(1 448 035)	-	-	-	-
Zmiana posiadanych udziałów niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3 161)	-	(3 161)	3 161	-
Utrata kontroli nad jednostką zależną	-	(20 927)	-	-	-	-	-	-	(20 927)	-	20 927	-	-	-	-
Przeniesienie z innych dochodów całkowitych na niepodzielony wynik finansowy	-	-	-	-	-	-	-	(51 953)	(51 953)	-	51 953	-	-	-	-
Wypłacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)
31 grudnia 2013 roku	1 250 000	16 760 686	1 070 000	3 469 107	(54)	(57 797)	(125 593)	(7 676)	21 108 673	(129 420)	(306 230)	3 229 793	25 152 816	1 509	25 154 325

za okres zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite										
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne							Razem pozostałe kapitały
1 stycznia 2013 roku (przekształcone)	1 250 000	15 364 728	1 070 000	3 437 957	1 330	7 098	51 899	51 953	19 984 965	(120 305)	(416 554)	3 738 640	24 436 746	(338)	24 436 408
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 738 640	(3 738 640)	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(1 838)	(136 211)	(198 494)	-	(336 543)	10 488	-	1 539 179	1 213 124	(225)	1 212 899
Zysk netto (przekształcone)*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 539 179	1 539 179	(274)	1 538 905
Pozostałe dochody całkowite (przekształcone)*	-	-	-	-	(1 838)	(136 211)	(198 494)	-	(336 543)	10 488	-	-	(326 055)	49	(326 006)
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 416 885	-	31 150	-	-	-	-	1 448 035	-	(1 448 035)	-	-	-	-
Przeniesienie z innych dochodów całkowitych na niepodzielony wynik finansowy	-	-	-	-	-	-	-	(51 953)	(51 953)	-	51 953	-	-	-	-
Zadeklarowano dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)	-	(2 250 000)
Zmiana posiadanych udziałów kontrolujących	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3 161)	-	(3 161)	3 161	-
30 czerwca 2013 roku (przekształcone)	1 250 000	16 781 613	1 070 000	3 469 107	(508)	(129 113)	(146 595)	-	21 044 504	(109 817)	(327 157)	1 539 179	23 396 709	2 598	23 399 307

* Opis przekształceń zawarto w nocie 27.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		2 066 218	1 898 851
Korekty razem:		(3 197 665)	(5 573 182)
Amortyzacja		358 967	283 987
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		(26 516)	1 473
Odsetki i dywidendy		(166 056)	(303 150)
Zmiana stanu należności od banków		534 942	(280 445)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		4 041 415	(3 130 959)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		(356 651)	536 187
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(4 129 295)	(5 670 898)
Zmiana stanu innych aktywów, zapasów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(342 960)	(6 238)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(10 135 426)	236 848
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		227 863	(279 425)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		6 025 849	2 985 737
Zobowiązania zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		(1 209)	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		167 869	643 013
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		662 930	(84 295)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań, zobowiązań podporządkowanych oraz zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej		86 087	632 887
Zapłacony podatek dochodowy		(294 113)	(547 423)
Inne korekty		148 639	(590 481)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(1 131 447)	(3 674 331)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		24 823 634	27 737 276
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		24 751 297	27 727 755
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		60 645	7 649
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		11 692	1 872
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(32 666 526)	(29 013 406)
Nabycie jednostek zależnych, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		(1 797 972)	-
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(30 622 436)	(28 647 451)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(246 118)	(365 955)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(7 842 892)	(1 276 130)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		2 823 567	1 429 385
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(838 681)	(1 397 096)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(129 262)	(72 167)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		14 769 249	292 196
Splata zobowiązań i odsetek długoterminowych		(4 076 521)	(359 745)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		12 548 352	(107 427)
Przepływy pieniężne netto		3 574 013	(5 057 888)
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		(7 321)	164 601
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		8 884 739	12 495 632
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	37	12 458 752	7 437 744
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		21 248	11 694

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	11
1. Informacje ogólne.....	11
2. Nabycie przez PKO Bank Polski spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ).....	14
3. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	22
4. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacje o obszarach geograficznych.....	26
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT.....	30
5. Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	30
6. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	31
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	32
8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.....	33
9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	33
10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	34
11. Ogólne koszty administracyjne.....	36
12. Podatek dochodowy.....	36
13. Zysk przypadający na jedną akcję.....	37
14. Zadeklarowane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje.....	38
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	38
15. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	38
16. Należności od banków.....	38
17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	38
18. Pochodne instrumenty finansowe.....	39
19. Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	39
20. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	41
21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	41
22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	43
23. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.....	43
24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia.....	44
25. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	45
26. Zapasy.....	45
27. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe.....	45
28. Zobowiązania wobec banków.....	46
29. Zobowiązania wobec klientów.....	46
30. Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej.....	47
31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.....	47
32. Zobowiązania podporządkowane.....	48
33. Pozostałe zobowiązania.....	49
34. Rezerwy.....	49
POZOSTAŁE NOTY.....	50
35. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	50
36. Sprawy sporne.....	51
37. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	54
38. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	54
39. Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo.....	57

40. Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo.....	58
41. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA.....	58
42. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku.....	59
43. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.....	59
44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	60
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	65
45. Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej	65
46. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	69
47. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej.....	76
48. Zarządzanie ryzykiem walutowym	77
49. Zarządzanie ryzykiem płynności	78
50. Zarządzanie ryzykiem cen towarów	79
51. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych	79
52. Inne ryzyka cenowe	79
53. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych	79
54. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	80
55. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności.....	82
56. Zarządzanie ryzykiem biznesowym.....	82
57. Zarządzanie ryzykiem reputacji.....	83
58. Zarządzanie ryzykiem modeli	83
59. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych.....	84
60. Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym.....	85
61. Kompleksowe testy warunków skrajnych	86
62. Adekwatność kapitałowa	86
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	91
63. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	91

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA („Grupa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa Banku”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym), za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 30 czerwca 2013 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA”, „Bank”).

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Według informacji posiadanych na dzień 30 czerwca 2014 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 30 czerwca 2014 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
ING Otwarty Fundusz Emerytalny ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2013 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
ING Otwarty Fundusz Emerytalny ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 miliona akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 milionów akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W okresie sześciu miesięcy 2014 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

Działalność Grupy

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Usługi bankowe w Polsce i na Ukrainie oferowane są również przez podmioty zależne od Banku.

Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, ubezpieczeń na życie, usługi w zakresie rozwoju i utrzymania systemów informatycznych oraz prowadzi działalność deweloperską i zarządza nieruchomościami, a także poprzez podmioty zależne na Ukrainie prowadzi działalność windykacyjną i faktoringową.

Zakres działalności poszczególnych podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej został przedstawiony w pozycji „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. na terenie Ukrainy, i przez podmioty zależne PKO Finance AB i PKO Leasing Sverige AB na terenie Szwecji.

Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie sprawozdawczym

PKO Bank Polski SA jest bankiem uniwersalnym, działającym na terenie całego kraju i jego działalność podlega takim samym wahaniom sezonowym, jak cała polska gospodarka. Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA również nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne bezpośrednio oraz zależne pośrednio:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITAŁE *	
			30.06.2014	31.12.2013
Nordea Bank Polska SA ¹	Gdynia	działalność bankowa	100,00	-
KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	99,5655
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	usługi finansowe	100,00	100,00
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100,00	100,00
PKO Leasing SA	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Leasing Pro SA ²	Warszawa	działalność leasingowa i faktoringowa	100,00	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	działalność usługowa	100,00	100,00
PKO BP Faktoring SA ³	Warszawa	działalność faktoringowa	99,9889	99,9889
Inteligo Financial Services SA	Warszawa	rozwój i utrzymanie systemów informatycznych	100,00	100,00
PKO BP Fintat Sp. z o.o.	Warszawa	usługi agenta transferowego	100,00	100,00
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA ⁴	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100,00	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. ⁵	Warszawa	działalność usługowa	100,00	-
PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100,00	100,00
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością ⁶	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100,00	100,00
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. ⁷	Kijów, Ukraina	działalność faktoringowa	91,8766	91,8766
Polski Standard Płatności Sp. z o.o. ⁸	Warszawa	płatności mobilne	100,00	-
Qualia Development Sp. z o.o. ⁹	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowych Grupy Qualia Development	100,00	100,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	99,9975
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9787	99,9787
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	99,9750
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9608	99,9608
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9123	99,9123
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Pomeranka Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,8951	99,8951
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Władysławowo Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia – Residence Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100,00	100,00
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51,00	51,00
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. ¹⁰	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	72,9766	49,43
„Sopot Źródl” Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	Sopot	w likwidacji	100,00	100,00
„Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji ¹¹	Sopot	-	-	100,00
Merkury - fiz an ¹²	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	100,00
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych Funduszu	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00	100,00

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

1) Spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA od 1 kwietnia 2014 roku,

2) Spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA od 1 kwietnia 2014 roku; poprzednia nazwa Nordea Finance Polska SA,

3) Drugim akcjonariuszem Spółki jest PKO Bank Polski SA,

4) Spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA od 1 kwietnia 2014 roku; poprzednia nazwa „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA,

5) Spółka zależna pośrednio od PKO Banku Polskiego SA od 1 kwietnia 2014 roku; poprzednia nazwa Nordea Usługi Finansowe Sp. z o.o.,

6) Udział w Spółce wykazywany jest w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży,

7) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Sp. z o.o.; udział w Spółce wykazywany jest w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży,

8) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 stycznia 2014 roku,

9) W pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów,

10) Spółka do 19 stycznia 2014 roku była wspólnym przedsięwzięciem PKO Banku Polskiego SA,

11) W dniu 24 stycznia 2014 roku Spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego,

12) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu; konsolidacja jednostek zależnych od Funduszu jest dokonywana na poziomie Grupy PKO Banku Polskiego SA.

Wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITAŁE*	
			30.06.2014	31.12.2013
Wspólne przedsięwzięcia				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	obsługa transakcji kartowych	34,00	34,00
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	Poznań	zarządzanie hotelem	41,44	41,44
Jednostki stowarzyszone				
Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100,00	100,00
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	33,33

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w Nocie 43 „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2014 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2014 roku:

• Jerzy Góra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Członek Rady Nadzorczej
• Mirosława Boryczka	Członek Rady Nadzorczej
• Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej
• Jarosław Klimont	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Elżbieta Mączyńska – Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej
• Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 26 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało z tym dniem ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Cezarego Banasińskiego i Pana Ryszarda Wierzbę, a powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Panią Mirosławę Boryczkę, Pana Jerzego Górę oraz Pana Jarosława Klimonta.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 27 sierpnia 2014 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 26 sierpnia 2014 roku.

2. Nabycie przez PKO Bank Polski spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

2.1 Opis transakcji

PKO Bank Polski SA w dniu 12 czerwca 2013 roku zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę („Umowa”, „Transakcja”) dotyczącą nabycia przez Bank akcji spółek Nordea Bank Polska SA, „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA oraz Nordea Finance Polska SA, a także portfela wierzytelności wobec klientów korporacyjnych (aktywów tzw. portfela szwedzkiego).

W kwietniu i maju 2014 roku, po spełnieniu warunków zawieszających określonych w Umowie, PKO Bank Polski SA:

- ✓ nabył akcje spółki Nordea Bank Polska SA

W dniu 1 kwietnia 2014 roku Nordea Bank AB (publ) złożyła w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA, ogłoszonym w dniu 3 grudnia 2013 roku przez Bank („Wezwanie”), zapis na sprzedaż wszystkich posiadanych akcji tej Spółki, tj. 55 061 403 akcji stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 99,21% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Natomiast akcjonariusze mniejszościowi złożyli w Wezwaniu zapis na sprzedaż łącznie 319 889 akcji Nordea Bank Polska SA. Łączna cena nabycia wyżej wymienionych akcji w ramach Wezwania wyniosła 2 635 753 tysięcy PLN.

W dniu 4 kwietnia 2014 roku, w wyniku realizacji praw z warrantów subskrypcyjnych (objętych przez PKO Bank Polski SA w dniu 1 kwietnia br.), Nordea Bank Polska SA wydała Bankowi 8 335 100 akcji własnych zwykłych, imiennych, serii N. Cena nabycia akcji serii N wyniosła 400 001 tysięcy PLN.

W dniu 12 maja 2014 roku PKO Bank Polski SA, w ramach wykupu przymusowego nabył 117 408 akcji spółki Nordea Bank Polska SA, tj. wszystkie pozostałe zdematerializowane akcje, za cenę 5 635 tysięcy PLN.

W ramach wyżej opisanych transakcji Bank nabył łącznie 63 833 800 akcji zwykłych spółki Nordea Bank Polska SA o wartości nominalnej 5 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Łączna cena nabycia akcji spółki Nordea Bank Polska SA, z uwzględnieniem finalnego ujęcia dyskonta związanego z przedmiotową Transakcją, wyniosła 2 998 389 tysięcy PLN.

Celem nabycia akcji spółki Nordea Bank Polska SA jest dokonanie połączenia Spółki z Bankiem. W dniu 14 maja 2014 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA i Zarząd Nordea Bank Polska SA podpisały plan połączenia, zgodnie z którym cały majątek (wszystkie aktywa i pasywa) Nordea Bank Polska SA zostanie przeniesiony na rzecz Banku, jako spółki przejmującej. Bank wstąpi we wszystkie prawa i obowiązki Nordea Bank Polska SA, a Nordea Bank Polska SA zostanie rozwiązana bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego z dniem wpisania połączenia do rejestru. Realizacja połączenia uzależniona jest od uzyskania wymaganych prawem zgód i zezwoleń związanych z połączeniem, w tym zezwoleń Komisji Nadzoru Finansowego.

✓ nabył akcje spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA

W dniu 1 kwietnia 2014 roku PKO Bank Polski SA zawarł ze spółką Nordea Life Holding AB (spółką zarejestrowaną w Szwecji) umowę nabycia przez Bank 1 725 329 akcji spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, za łączną cenę 184 636 tysięcy PLN.

W dniu 14 maja 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy Spółki na PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA. Jednocześnie, w związku z nabyciem spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie” SA, w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA weszła jej spółka zależna: Nordea Usługi Finansowe Sp. z o.o. (obecnie Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. – zmiana nazwy została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 14 maja br.).

Według stanu na 30 czerwca 2014 roku kapitał zakładowy spółki Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. wynosi 1 950 tysięcy PLN i dzieli się na 3 900 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Jedynym udziałowcem wyżej wymienionej spółki jest PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA. Przedmiotem działalności spółki Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o. jest świadczenie usług wspomagających działalność ubezpieczeniową.

✓ nabył akcje spółki Nordea Finance Polska SA

W dniu 1 kwietnia 2014 roku PKO Bank Polski SA zawarł ze spółką Nordea Rahoitus Suomi OY (spółką zarejestrowaną w Finlandii) umowę nabycia przez Bank 4 100 000 akcji spółki Nordea Finance Polska SA o wartości nominalnej 1 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, za łączną cenę 8 000 tysięcy PLN.

W dniu 26 czerwca 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy Spółki na PKO Leasing Pro SA.

Docelowo spółka PKO Leasing Pro SA ma zostać połączona ze spółką PKO Leasing SA, tj. majątek spółki PKO Leasing Pro SA (wszystkie aktywa i pasywa z wyłączeniem pozycji bilansowych związanych z działalnością faktoringową przejmowaną przez spółkę PKO BP Faktoring SA) zostanie przeniesiony na rzecz spółki PKO Leasing SA, jako spółki przejmującej. W dniu 30 czerwca 2014 roku plan połączenia obu Spółek został złożony do właściwych sądów.

✓ nabył aktywa tzw. Portfela Szwedzkiego

W dniu 1 kwietnia 2014 roku PKO Bank Polski SA zawarł z Nordea Bank AB (publ) umowę nabycia przez Bank aktywów tzw. portfela szwedzkiego, tj. wierzytelności z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji udzielonych przez Nordea Bank AB (publ) lub inne podmioty z jej Grupy Kapitałowej na rzecz klientów korporacyjnych („Portfel Szwedzki”). Zgodnie z postanowieniami umowy, z Portfela Szwedzkiego podlegającego sprzedaży w dniu 1 kwietnia 2014 roku zostały wyłączone: (i) aktywa, których termin wymagalności był w dniu 1 kwietnia 2014 roku krótszy niż 12 miesięcy, (ii) aktywa, które pomiędzy dniem zawarcia Umowy (tj. 12 czerwca 2013 roku) a dniem 1 kwietnia 2014 roku zostały spłacone, spłacone we wcześniejszym terminie lub w całości anulowane przez klienta oraz (iii) aktywa, których przeniesienie wymaga zgody klienta lub osoby trzeciej, w stosunku do których nie została uzyskana taka zgoda. Łączna wartość nominalna Portfela Szwedzkiego stanowiła sumę 761 811 tysięcy PLN, 120 199 tysięcy USD, 136 044 tysięcy EUR oraz 459 167 tysięcy CZK, tj. wynosiła łącznie 1 763 815 tysięcy PLN. Wartość portfela ujęta została w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

✓ zawarł dodatkowe umowy związane z nabyciem Spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

W związku z realizacją założeń Transakcji związanych z utrzymaniem przez Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) finansowania portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA („Portfel Hipoteczny”), Nordea Bank AB (publ), w dniu 1 kwietnia 2014 roku, na mocy zawartej umowy, udzieliła PKO Bankowi Polskiemu SA linii kredytowej w kwocie do: 3 645 818 tysięcy CHF, 465 414 tysięcy EUR oraz 3 725 tysięcy USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie („Linia Kredytowa”). Średnia efektywna marża w maksymalnym okresie finansowania w ramach Linii Kredytowej wynosi 63 punkty bazowe powyżej właściwej stopy referencyjnej. Linia Kredytowa nie przewiduje prowizji związanych z udzieleniem finansowania. Linia Kredytowa zostanie zabezpieczona przelewem na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu Portfela Hipotecznego dokonanych przez Nordea Bank Polska SA na rzecz Nordea Bank AB Spółka Akcyjna Oddział w Polsce - umowa przewłaszczenia kredytów na zabezpieczenie została podpisana 2 lipca br., trwa proces składania wniosków i dokonywania wpisów w odpowiednich księgach wieczystych. Wartość przeniesionych na zabezpieczenie wierzytelności (kredytów) wynosi ok. 14 400 milionów PLN.

PKO Bank Polski SA, w dniu 1 kwietnia 2014 roku, zawarł z Nordea Bank Polska SA umowę kredytu, zgodnie z którą środki pozyskane w ramach Linii Kredytowej zostały przekazane na rzecz Nordea Bank Polska SA w formie linii kredytowej tzw. push-down w kwocie do: 3 645 818 tysięcy CHF, 465 414 tysięcy EUR oraz 3 725 tysięcy USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie („Linia Push-Down”). Linia Push-Down jest niezabezpieczona. Warunki finansowe Linii Push-Down (marża kredytowa, prowizja) zostały ustalone na warunkach rynkowych. Zobowiązanie w wysokości 14 441 997 tysięcy PLN zostało wykazane w Nocie 28 „Zobowiązania wobec Banków”.

W wykonaniu postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

2.2 Rozliczenie transakcji nabycia

Rozliczenie transakcji nabycia przeprowadzone zostało metodą przejścia zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 3 „Połączenia przedsięwzięć” („MSSF 3”), którego zastosowanie wymaga: zidentyfikowania jednostki przejmującej, ustalenia dnia przejścia, ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejścia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazijnego nabycia.

Biorąc pod uwagę że przejście kontroli nad Spółkami Nordea Polska nastąpiło z początkiem dnia 1 kwietnia 2014 roku, rozliczenie Transakcji nastąpiło na podstawie danych z nabytych spółek na dzień 31 marca 2014 roku, z uwzględnieniem korekt wymaganych przez MSSF 3.

Przekazana zapłata i wartość wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej

Przekazana zapłata	Liczba akcji	w tys. PLN
- Akcje Nordea Bank Polska SA		2 598 388
- zakupione od Nordea Bank AB w dniu 1 kwietnia 2014 roku	55 061 403	2 620 402
- zakupione od Akcjonariuszy Mniejszościowych w dniu 1 kwietnia 2014 roku	319 889	15 351
- pozostała część akcji nabyta na podstawie przymusowego wykupu akcjonariuszy mniejszościowych w dniu 12 maja 2014 roku*	117 408	5 635
- dyskonto	-	(43 000)
- Akcje PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA (dawniej Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA)	1 725 329	184 636
- Akcje PKO Leasing Pro SA (dawniej Nordea Finance Polska SA)	4 100 000	8 000
- Portfel Szwedzki	-	1 763 815
Razem	61 324 029	4 554 839

*Przymusowy wykup stanowił element transakcji nabycia akcji Nordea Bank.

Transakcja podwyższenia kapitału Nordea Bank Polska SA nie stanowi elementu Ceny nabycia przez Bank od Nordea Bank AB aktywów Spółki Nordea Bank Polska SA.

Bank posiada 100% udziałów w nabytych Spółkach Nordea Polska w związku z powyższym brak jest wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostkach przejmowanych

Z uwagi na spełnienie warunków paragrafu B97 MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, nabycie akcji poszczególnych spółek Nordea Polska oraz Portfela Szwedzkiego należy traktować jako jedną Transakcję.

Płatność za akcje nastąpiła gotówką.

Ujęcie i wycena możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF

Przedstawione poniżej dane dotyczące wyceny do wartości godziwej zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zostały oparte na identyfikacji przeprowadzonej z punktu widzenia całej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz przyjętych założeń dotyczących prognozy istotności.

AKTYWA	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Kasa, środki w Banku Centralnym	775 945
Należności od banków	420 406
Pochodne instrumenty finansowe	28 384
Pozostałe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 599 561
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	28 321 738
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	40 953
Zapasy	1 070
Wartości niematerialne	310 309
Rzeczowe aktywa trwałe	108 621
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	5 567
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	212 363
Inne aktywa	77 731
SUMA AKTYWÓW	35 902 647

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Zobowiązania wobec innych banków	14 848 744
Pochodne instrumenty finansowe	11 086
Zobowiązania wobec klientów	13 490 346
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	2 517 427
Zobowiązania podporządkowane	1 000 115
Pozostałe zobowiązania	290 711
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 038
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23 615
Rezerwy	43 985
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	32 229 067
AKTYWA NETTO	3 673 580
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I AKTYWÓW NETTO	35 902 647

	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Należności od banków brutto	420 407
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(1)
Należności od banków netto	420 406

	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	28 873 719
Odpisy - razem	(551 981)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	28 321 738

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach Transakcji nabycia spółek Nordea Polska i Portfela Szwedzkiego na datę przejęcia wyceniony do wartości godziwej został zaprezentowany w sprawozdaniu finansowym w sztyku rozwartym – wartość brutto (w której ujęta została korekta do wartości godziwej) oraz odpisy – z uwagi na fakt, że tak zaprezentowana informacja zawiera wyższą wartość użytkową i odzwierciedla praktykę rynkową stosowaną przez banki.

✓ **Kredyty i pożyczki udzielone klientom**

- Wycena do wartości godziwej portfela kredytów została przeprowadzona metodą dochodową polegającą na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych przy uwzględnieniu szacowanych przepływów pieniężnych wycenianego składnika kredytów, wartości pieniądza w czasie **odzwierciedlonej** w stopie procentowej wolnej od ryzyka, ceny za niepewność przepływów pieniężnych (tzw. premia za ryzyko), poniesionych strat kredytowych, dodatkowych przewidywanych przyszłych strat kredytowych oraz premii za płynność. Czynniki dyskontowe wykorzystane w modelu zostały wyznaczone w oparciu o krzywą stóp wolnych od ryzyka oraz rynkowe marże, a w przypadku kredytów hipotecznych dodatkowo o narzut z tytułu wymogu kapitałowego.

Wycena do wartości godziwej portfela korporacyjnego bez utraty wartości została przeprowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych („DCF”) na dzień przejęcia. Wyznaczone przepływy zostały zdyskontowane za pomocą krzywej dyskontowej skonstruowanej w oparciu o krzywą stóp wolnych od ryzyka oraz rynkowych marż. Krzywa stóp wolnych od ryzyka została skonstruowana przy wykorzystaniu poniższych krzywych:

- dla PLN: WIBOR (do roku) i IRS (powyżej roku),
- dla waluty: LIBOR (do 3 miesięcy), FRA (od 3 do 12 miesięcy) i IRS (powyżej roku).

Marże rynkowe zostały ustalone na podstawie analizy marż, po jakich Bank udzielał finansowania podmiotom w 2014 roku. Marże te uzależniono od waluty udzielonego finansowania oraz ratingu kredytobiorcy.

Wycena portfela korporacyjnego z utratą wartości została przeprowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych („DCF”) na dzień przejęcia, przy czym rozpoznano przepływy pieniężne z ustanowionych zabezpieczeń oraz pozostałe przepływy (z innych źródeł niż zabezpieczenia) w horyzoncie kolejnych 5 lat (2014-2018). Przyjętą stopę dyskonta stanowiła rynkowa stopa dyskontowa, oszacowana na podstawie obserwowanych transakcji sprzedaży aktywów. Stopa ta zawiera dodatkową premię za ryzyko ustaloną na podstawie obserwowanych rynkowych transakcji sprzedaży analogicznych portfeli kredytów. Stopę referencyjną stanowił odpowiednio WIBOR 3M/LIBOR 3M.

Wycena portfela bez utraty wartości klientów sektora publicznego (zarówno kredyty jak i obligacje zaklasyfikowane do portfela kredytów i należności) dokonana została przy wykorzystaniu tej samej techniki oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych jak dla kredytów korporacyjnych bez rozpoznanej utraty wartości.

Wycena do wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych bez utraty wartości Nordea Banku została przeprowadzona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych („DCF”) na datę przejęcia na odpowiednio dobranych podgrupach portfela. Czynniki dyskryminującymi były waluta kontraktu oraz zmienna część oprocentowania (stawka referencyjna/bazowa). Dla każdego wybranego subportfela przeprowadzono osobną wycenę.

Na podstawie kontraktowych harmonogramów spłat kapitału (w walucie kontraktu) skonstruowany został zbiorczy harmonogram miesięcznych spłat dla każdego z subportfeli. Przyszłe przepływy pieniężne zostały wyznaczone w oparciu o harmonogramowe spłaty kapitału oraz przedpłaty, przyszłe straty wynikające z utraty wartości kredytów, odsetki kontraktowe, dochód z tytułu wymiany walutowej oraz koszty: płynności i obsługi rachunków. Kontraktowe przepływy kapitałowe zostały zmodyfikowane o przedpłaty kapitału w oparciu o skalkulowany wskaźnik przedpłaty w stosunku do harmonogramu.

Przyszłe straty z tytułu utraty wartości kredytów zostały wyznaczone w oparciu o szacowane wskaźniki PD Nordea Banku oraz LGD przy 5-letnim okresie odzysku, uśrednione (ważone zaangażowaniem kapitałowym) w ramach każdego z wyodrębnionych subportfeli

Przyszłe przepływy odsetkowe zostały wyznaczone w oparciu o stawki forward, obliczone w zależności od stawki referencyjnej (krzywa stóp wolnych od ryzyka) oraz średnie ważone zaangażowaniem kapitałowym kontraktowe marże kredytowe, dla każdej ekspozycji w ramach tej części portfela hipotecznego. Oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne zostały zdyskontowane czynnikami dyskontowymi wyznaczonymi przy wykorzystaniu:

- krzywej stóp wolnych od ryzyka:
 - dla PLN: WIBOR (do roku) i IRS (powyżej roku),
 - dla waluty: LIBOR (do 3 miesięcy), FRA (od 3 do 12 miesięcy) i IRS (powyżej roku);
- narzutu z tytułu wymogu kapitałowego będącego funkcją minimalnego współczynnika wypłacalności (12%), kosztu kapitału wyznaczonego dla Banku (10.8%), wag ryzyka aktywów (75% dla kredytów wyrażonych w PLN, 100% dla kredytów denominowanych w walucie), stopy wolnej od ryzyka i marży płynności;
- rynkowej marży płynności wykorzystywanej w Banku uzależnionej od waluty i tenoru,

Dla części portfela denominowanej w walucie innej niż PLN, które faktycznie nie są spłacane w walucie kontraktu, w wycenie został uwzględniony dochód z tytułu wymiany walutowej, naliczany całkowitej kwoty przepływów, które pojawiają się w danym okresie, jako dodatkowy zysk Banku z tytułu przewalutowania wpłat dokonywanych w PLN na rachunek kredytu prowadzonego w walucie obcej. Stawka dochodu walutowego wyliczona została jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży waluty a kursem NBP. Dochód z tytułu wymiany walutowej dotyczy części klientów.

Dodatkowo w kalkulacji ujęto koszt obsługi rachunku.

Portfel kredytów hipotecznych z rozpoznaną utratą wartości został dla potrzeb wyceny podzielony na:

- Subportfel windykacyjny – zawierający ekspozycje, które mają nadany status prawny: windykacja, defraudacja oraz upadłość. Wobec takich klientów przeprowadzany jest proces egzekucji należności, w zależności od rodzaju zabezpieczenia,
- Pozostałe ekspozycje – zawierające ekspozycje z pozostałymi statusami: restrukturyzacja, spisanie wierzytelności oraz takimi, dla których brak jest nadanego statusu prawnego.

W ramach wyceny do wartości godziwej subportfela windykacyjnego nastąpiło skorygowanie stopy efektywnej do rynkowej stopy dyskontowej, w oparciu o obserwowane stopy zwrotu dla porównywalnych pozycji aktywów na rynku np. w oparciu o transakcje rynkowe sprzedaży aktywów. Analiza obserwowanych cen transakcyjnych dla podobnych transakcji kupna/sprzedaży pozwoliła na wyznaczenie wartości godziwej kredytów, a tym samym ceny, którą inni uczestnicy rynku byłiby gotowi zapłacić za subportfel windykacyjny kredytów hipotecznych.

Aby wyznaczyć wartość godziwą subportfela pozostałych ekspozycji konieczne było skorygowanie stopy efektywnej do rynkowej stopy dyskontowej, bazując na obserwowanych stopach zwrotu dla porównywalnych pozycji aktywów na rynku np. w oparciu o transakcje rynkowe sprzedaży aktywów lub szacowane stopy dyskonta w stosunku do stopy rynkowej, wolnej od ryzyka (zgodnie z MSSF 13). Dla tego subportfela korekta do wartości godziwej wynika ze zwiększenia stopy dyskontowej użytej do dyskontowania wyznaczonych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskonto to stanowi dodatkową premię za ryzyko ustaloną na podstawie obserwowanych rynkowych transakcji sprzedaży analogicznych portfeli kredytów. Pozwoliło to na wyznaczenie wartości godziwej kredytów, a tym samym ceny, którą inni uczestnicy rynku byłiby gotowi zapłacić za portfel przedmiotowych kredytów hipotecznych.

Łączna wartość korekt wynikających z wyceny kredytów i pożyczek udzielonych klientom do wartości godziwej wyniosła minus 651,3 mln PLN z czego najwyższą co do wartości bezwzględnej korektą jest korekta na portfelu kredytów dla osób fizycznych, która wynosi 651,1 mln PLN.

- 2) Dodatkowo wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom pomniejszona została o wartość korekt dostosowawczych do modeli i zasad sporządzania szacunków obowiązujących w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

W szczególności rozpoznano następujące korekty:

- Wzrost odpisu IBNR na nabyte kredyty korporacyjne. W związku z występowaniem na moment przejścia różnic w systemie oceniania klientów oraz w odpowiadających im parametrach PD i LGD obowiązujących w Grupie Kapitałowej PKO BP oraz w Grupie Nordea, Bank dokonał mapowania ratingów Nordea Banku pomiędzy dwoma systemami. Kwota dodatkowego odpisu IBNR wynosi 37,9 mln PLN łącznie dla portfela podmiotów publicznych i korporacyjnych jest konsekwencją różnic w ww. systemach.
- Wzrost odpisów na nabyte kredyty hipoteczne, obejmujący zarówno zmianę odpisów z tytułu zidentyfikowanej i niezidentyfikowanej (IBNR) utraty wartości i wynika głównie z procesu uspoijniania parametrów ryzyka, w tym parametrów PD poprzez przeskalowanie parametrów PD do okresu 6-miesięcznego oraz krzywej LGD poprzez skrócenie odzysków z 6 lat do stosowanego w PKO BP okresu 5-letniego. Ponadto wszystkie ekspozycje hipoteczne z utratą wartości poniżej wartości brutto 3 mln PLN, których rezerwy były szacowane indywidualnie zostały objęte wyceną portfelową. Łączna wartość dodatkowych odpisów wyniosła 50,6 mln PLN.
- Wzrost odpisów na portfel korporacyjny z utratą wartości wyceniany indywidualnie, w wyniku weryfikacji oczekiwanych przepływów pieniężnych wybranych ekspozycji kredytowych - na kwotę 13,5 mln PLN.

Łączny wpływ powyższych korekt na pomniejszenie wartości bilansowej nabytych kredytów wynosi 102,0 mln PLN.

Dodatkowo na dzień przejścia rozpoznano odpis IBNR w wysokości 4,7 mln PLN utworzony na nabyte aktywa tzw. portfela szwedzkiego oraz 3 mln PLN na portfelu kredytów hipotecznych z tytułu korekty efektywnej stopy procentowej.

✓ **Wartości niematerialne**

W ramach rozliczenia transakcji nabycia zidentyfikowano nabyte aktywa niematerialne

- **relacje z klientami w obszarze depozytów** na poziomie 86,5 miliona PLN. Relacje z klientami w obszarze depozytów przeanalizowano oddzielnie dla każdego CGU w podziale na dwa główne produkty: rachunki bieżące oraz lokaty terminowe. Do wyceny relacji z klientami wykorzystana została metoda dodatkowego zysku (ang. Multiperiod Excess Earnings Method).

W metodzie tej wartość określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego przez spółkę posiadającą daną wartość niematerialną ponad przychody generowane przez spółkę, która takiej wartości nie posiada. Metoda ta bierze również pod uwagę koszty i inwestycje związane z wartością niematerialną, takie jak opłaty patentowe, wydatki na badania i rozwój, wydatki marketingowe itp. Na potrzeby oszacowania wartości godziwej relacji z klientami dokonuje się identyfikacji relacji z kluczowymi klientami dla poszczególnych CGU, określa prognozowany okres ich dalszego trwania oraz prognozowane przychody z poszczególnych relacji i koszty bezpośrednie związane z tymi relacjami. Od tak określonych przepływów odejmuje się wartość kosztów ogólnych (w tym amortyzacji) dla CGU w każdym roku. Następnie odejmuje się wymagany zwrot na innych aktywach (ang. Contributory Asset Charge, „CAC”) przyczyniających się do generowania przychodów z relacji z klientami (wpływ środków trwałych, kapitału obrotowego, zorganizowanej siły roboczej, marki). Obciążenia wynikające z wykorzystania innych aktywów odpowiadają wymaganemu zwrotowi z poszczególnych aktywów materialnych i niematerialnych wykorzystywanych do wygenerowania przychodów z relacji z klientami. Wymagany zwrot obliczany jest odpowiednio dla aktywów trwałych, kapitału obrotowego netto i zorganizowanej siły roboczej a następnie agregowany i w takiej wielkości odnoszony do przychodów z relacji z klientami. Osobno określany jest wymagany zwrot z marek (jeśli występują w danym CGU). Otrzymane przepływy dla poszczególnych lat zostają następnie zdyskontowane odpowiednią stopą dyskonta powiększoną o odpowiednią premię dla aktywów niematerialnych. Po zdyskontowaniu przepływów doliczona zostaje wartość bieżąca korzyści amortyzacji podatkowej (ang. Tax Amortisation Benefit, „TAB”). Otrzymana w ten sposób wartość zdyskontowanych przepływów stanowi oszacowanie wartości niematerialnej.

- **Value in force** - przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczenia na kwotę 216 milionów PLN. Wartość obecna przyszłych zysków z zawartych umów ubezpieczenia została oszacowana w oparciu o przepływy pieniężne dla trzech grup produktów: ubezpieczeń na życie z istotnym elementem inwestycyjnym ze składką regularną, ubezpieczeń na życie z istotnym elementem inwestycyjnym ze składką jednorazową oraz ubezpieczeń na życie ochronnych. Wartość obecna przyszłych zysków nie uwzględnia zmiany na odroczonej kosztach akwizycji, ponieważ zostały one w całości umorzone w momencie przejścia.

Zgodnie z Umową nabycia, przed zamknięciem Transakcji znak towarowy „Nordea” oraz wszelkie inne znaki towarowe będące w posiadaniu spółek Nordea Polska zostaną przeniesione odpowiednio na rzecz Nordea Bank AB i podlegać będą wyłączeniu z grupy aktywów nabywanych przez Bank. Bank jest uprawniony do korzystania ze znaku towarowego „Nordea” w okresie przejściowym, nie ponosząc z tego tytułu żadnych kosztów. Wykorzystywanie znaku towarowego „Nordea” w okresie przejściowym ma charakter wyłącznie techniczny, związany z aspektami integracji spółek Nordea Polska w struktury Nabywcy i nie służy celom biznesowym zmierzającym do akwizycji nowych klientów. Warunki te zostały uwzględnione w cenie płaconej przez Nabywcę. W przypadku, gdyby Bank chciałby korzystać dłużej ze znaku towarowego „Nordea”, zobowiązany byłby do ponoszenia opłat licencyjnych z tytułu korzystania ze znaku towarowego „Nordea” na warunkach określonych w Umowie. Mając na uwadze powyższe warunki brak jest możliwości rozpoznania znaku towarowego Nordea jako aktywo niematerialne.

✓ **Rzeczowe aktywa trwałe**

Wycena nieruchomości (budynki) Nordea Banku została wykonana metodą dochodową. Podejście to polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że jej nabywca zapłaci za nią cenę, której wysokość uzależniona jest od przewidywanego dochodu, jaki może uzyskać z danej nieruchomości.

Wycenę gruntów przeprowadzono w podejściu porównawczym, przy zastosowaniu metody porównania parami lub metody korygowania ceny średniej. Przy metodzie porównywania parami porównuje się wartość nieruchomości będącą przedmiotem wyceny, której cechy są znane, kolejno z nieruchomościami podobnymi, które były przedmiotem obrotu rynkowego i dla których znane są ceny transakcyjne, warunki zawarcia transakcji oraz ceny tych nieruchomości. Przy metodzie korygowania ceny średniej wartość nieruchomości określa się w drodze korekty średniej ceny nieruchomości podobnych współczynnikami korygującymi, uwzględniającymi różnicę w poszczególnych cechach tych nieruchomości.

✓ **Inne aktywa**

Korekta innych aktywów dotyczy przede wszystkim spisania w spółce PKO Życie odroczonej kosztów akwizycji DAC, które na dzień rozliczenia nie posiadają wartości godziwej. Koszty te uwzględnione są w kalkulacji obecnej wartości portfela (Value in Force), ich spisanie jest pokryte tą wartością niematerialną.

✓ **Pozostałe korekty**

Pozostałe korekty do wartości godziwej oraz tzw. korekty aktywów netto wynikające ze zmian dostosowawczych do zasad rachunkowości dotyczyły m.in. korekty do wartości godziwej aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności, gdzie na potrzeby rozliczenia nabycia, posiadane przez PKO Życie instrumenty wyceniane według zamortyzowanego kosztu, zostały wycenione do wartości godziwej na dzień przejścia, korekty do wartości godziwej zobowiązań z tytułu zidentyfikowanych w spółkach w tym Nordea Bank oraz PKO Życie rezerw oraz pozostałych zobowiązań w tym na usługi informatyczne lub z tytułu niekorzystnych umów.

Ustalenie wartości godziwej przejmowanych aktywów i zobowiązań oraz identyfikacja i ujęcie wartości niematerialnych wynikających z nabycia, zostały przeprowadzone w oparciu o dostępne informacje oraz najlepsze szacunki na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Zgodnie z MSSF3.45 Grupa ma 12 miesięcy - tj. do dnia 31 marca 2015 r. na ustalenie ostatecznych wartości.

Wartość firmy powstała w wyniku Transakcji:

	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Przekazana zapłata	4 554 839
Kwota netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF	3 673 580
Wartość firmy	881 259
z tego przypisana do następujących segmentów:	
segment detaliczny	743 514
segment korporacyjny	116 554
segment inwestycyjny	21 191

	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	212 363
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23 615
Razem	188 748

Efekt podatkowy korekt z tytułu identyfikacji i wyceny do wartości godziwej oraz zmian w modelach i zasadach sporządzania szacunków	Razem Spółki Nordea Polska i Portfel Szwedzki
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	137 234
Wartości niematerialne - Value in force (przyszłe zyski z zawartych polis)	(41 054)
Wartości niematerialne - relacje z klientami	(16 435)
Inne aktywa - spisanie kosztów akwizycji	29 241
Pozostałe	1 854
Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, razem	110 840

Wartość firmy nie będzie podlegała odliczeniu podatkowemu.

Efekt synergii z tytułu przejęcia spółek Nordea Polska będzie umocnienie pozycji lidera w bankowości detalicznej, rozbudowanie sieć dystrybucji w dużych polskich miastach, powiększenie bazy zamożnych (affluent) klientów oraz wzmocnienie działalności w obszarze korporacyjnym zwłaszcza w zakresie emisji obligacji komunalnych i dla firm oraz obsługi przedsiębiorstw z kluczowych sektorów gospodarki, a także usług rozliczeniowych o zasięgu międzynarodowym. Przejęcie Spółki ubezpieczeniowej przyspieszy osiągnięcie celów strategicznych w obszarze bancassurance.

Transakcja jest zgodna z ogłoszoną strategią PKO Banku Polskiego na lata 2013-2015, zakładającą wykorzystanie nadwyżek kapitału do wzmocnienia pozycji PKO Banku Polskiego na polskim rynku poprzez akwizycje, tak aby zachować wysokie stopy wzrostu również w sytuacji spowolnienia gospodarki i niskich stóp procentowych

Zgodnie z MSSF 3 w ramach rozliczenia transakcji połączenia, Bank jako przejmujący ma możliwość rozpoznania aktywów z tytułu prawa do rekompensaty (indemnification assets). Aktywa te mogą wynikać ze specyficznych ustaleń ze sprzedającym, który zobowiązuje się do zrekomensowania przejmującemu poniesionych przez niego strat w związku z nieznanym wynikiem zdarzenia warunkowego lub niepewnością związaną z całością lub częścią określonego składnika aktywów lub zobowiązania. Przejmujący ujmuje składnik aktywów z tytułu odszkodowania w tym samym czasie w którym ujmuje pozycję objętą odszkodowaniem (na dzień przejęcia) oraz wycenia ten składnik, tą samą metodą jak aktywa bazowe, najczęściej według wartości godziwej.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Bank dokonał analizy wrażliwości Umowy Podziału Ryzyka. W analizie tej Grupa Kapitałowa określiła scenariusze kształtowania się wskaźników makroekonomicznych, a w konsekwencji wskaźników jakości kredytowej, obejmujące scenariusz bazowy oraz scenariusze stress-testowe, przy czym scenariusz bazowy stanowił scenariusz opracowany na potrzeby stress-testu przeprowadzanego aktualnie przez EBA. Następnie Grupa Kapitałowa określiła zdyskontowane wartości przepływów w poszczególnych scenariuszach i przypisała prawdopodobieństwa wystąpienia poszczególnych scenariuszy, przy czym największe prawdopodobieństwo przypisane zostało scenariuszowi bazowemu. W oparciu o przypisane scenariusze została określona wartość oczekiwana przepływów z tytułu Umowy Podziału Ryzyka, która wyniosła zero.

Z uwagi na fakt, że transakcja połączenia miała miejsce w trakcie okresu sprawozdawczego, poniżej zaprezentowany został rachunek zysków i strat jednostek przejmowanych łącznie od dnia przejęcia do dnia 30 czerwca 2014 roku oraz rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej za sześć miesięcy zakończony 30 czerwca 2014 roku, wykazany tak jak gdyby dzień przejęcia dla wszystkich połączeń jednostek przypadła na dzień 1 stycznia 2014 roku.

Poniższa tabela prezentuje kwoty przychodów oraz zysków lub strat Spółek Nordea Polska od dnia przejęcia, tj. od dnia 1 kwietnia 2014 roku

01.04 - 30.06.2014	RAZEM Spółki Nordea Polska
Działalność kontynuowana	
Przychody z tytułu odsetek	254 229
Koszty z tytułu odsetek	(82 902)
Wynik z tytułu odsetek	171 327
Przychody z tytułu prowizji i opłat	54 926
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(10 932)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	43 994
Przychody z tytułu dywidend	-
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	2 882
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-
Wynik z pozycji wymiany	21 652
Pozostałe przychody operacyjne	8 145
Pozostałe koszty operacyjne	(1 137)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	7 008
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(6 842)
Ogólne koszty administracyjne	(149 095)
Wynik z działalności operacyjnej	90 926
Udział w zyskach i stratach wspólnych przedsięwzięć i stowarzyszonych	-
Zysk brutto	90 926
Podatek dochodowy	(18 470)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	72 456
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	72 456

Poniższa tabela prezentuje kwoty przychodów oraz zysków lub strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA z uwzględnieniem Spółek Nordea Polska za bieżący okres sprawozdawczy, wyliczonych w taki sposób, jak gdyby datą przejęcia połączeń przeprowadzonych w trakcie roku był początek rocznego okresu sprawozdawczego, tj. 1 stycznia 2014 roku

01.01 - 30.06.2014	RAZEM Grupa Kapitałowa z uwzględnieniem Spółek Nordea Polska
Działalność kontynuowana	
Przychody z tytułu odsetek	5 479 526
Koszty z tytułu odsetek	(1 652 889)
Wynik z tytułu odsetek	3 826 637
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2 098 400
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(591 275)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 507 125
Przychody z tytułu dywidend	6 091
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	54 134
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	38 546
Wynik z pozycji wymiany	151 550
Pozostałe przychody operacyjne	286 944
Pozostałe koszty operacyjne	(177 412)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	109 532
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(1 026 175)
Ogólne koszty administracyjne	(2 606 983)
Wynik z działalności operacyjnej	2 060 457
Udział w zyskach i stratach wspólnych przedsięwzięć i stowarzyszonych	7 313
Zysk brutto	2 067 770
Podatek dochodowy	(420 810)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 646 960
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	(9 516)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 656 476

Do dnia 30 czerwca 2014 roku amortyzacja rozpoznanych w wyniku nabycia wartości niematerialnych oraz korekt wyceny do wartości godziwej wyniosła 14 482 tysiące PLN.

3. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

3.1. Oświadczenie o zgodności oraz stosowane zasady rachunkowości

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku.

W szczególności w związku z nabyciem w dniu 1 kwietnia 2014 roku przez Bank akcji Spółek Nordea Polska a także portfela wierzytelności wobec klientów korporacyjnych (aktywów tzw. portfela szwedzkiego) Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zastosowała postanowienia MSSF 3 „Połączenia Przedsięwzięć” (MSSF 3).

Rozliczenie nabycia odbywa się metodą przejścia zgodnie z MSSF 3, której zastosowanie wymaga:

- ✓ zidentyfikowanie jednostki przejmującej,
- ✓ ustalenie dnia przejścia,
- ✓ ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejścia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej,
- ✓ ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia, które wyliczane są jako różnica między:
 - sumą: przekazanej zapłaty i wartości wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej,
 - a kwotą netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF.

W przypadku każdego połączenia przedsięwzięć jedna z łączących się jednostek identyfikowana jest jako jednostka przejmująca. Jednostka przejmująca ustala dzień przejścia, którym jest dzień objęcia kontroli nad jednostką przejmowaną. W dniu przejścia jednostka przejmująca ujmuje, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie udziały niedające kontroli w jednostce przejmowanej.

W dniu przejścia jednostka przejmująca klasyfikuje i wyznacza możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania w sposób umożliwiający zastosowanie w terminie późniejszym innych MSSF. Jednostka przejmująca dokonuje takiej klasyfikacji i wyznaczenia na podstawie postanowień umowy, warunków, zasad swojej działalności lub polityki rachunkowości oraz innych odnośnych warunków istniejących na dzień przejścia.

Jednostka przejmująca wycenia możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania w ich wartościach godziwych na dzień przejścia.

Wymogi zawarte w MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” nie mają zastosowania przy ustaleniu, które zobowiązanie warunkowe należy ująć na dzień przejścia. Zamiast tego jednostka przejmująca ujmuje na dzień przejścia zobowiązanie warunkowe przejęte w ramach połączenia przedsięwzięć, jeśli stanowi ono bieżący obowiązek wynikający z przeszłych zdarzeń i jego wartość godziwą można wiarygodnie wycenić. Jednostka przejmująca ujmuje zobowiązanie warunkowe przejęte w ramach połączenia przedsięwzięć, nawet jeśli nie jest prawdopodobne, że w celu uregulowania zobowiązania niezbędny będzie wypływ zasobów zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Sprzedający w ramach transakcji połączenia przedsięwzięć może na mocy umowy ustalić prawo jednostki przejmującej do rekompensaty w związku z nieznanym wynikiem zdarzenia warunkowego lub niepewnością związaną z całością lub częścią określonego składnika aktywów lub zobowiązania. W rezultacie jednostka przejmująca otrzymuje składnik aktywów z tytułu prawa do rekompensaty. Jednostka przejmująca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do rekompensaty w tym samym czasie w którym ujmuje pozycję, której to prawo dotyczy oraz wycenia ten składnik aktywów według zasad mających zastosowanie do tej pozycji z uwzględnieniem potrzeby dokonania odpisów aktualizujących w związku z nieściągającymi kwotami.

Jednostka przejmująca identyfikuje wszelkie pozycje, które nie są częścią tego, co jednostka przejmująca i jednostka przejmowana (lub jej poprzedni właściciel) wymienili w ramach połączenia przedsięwzięć, tj. pozycje niebędące częścią zapłaty przekazanej w zamian za jednostkę przejmowaną. Przy zastosowaniu metody przejścia jednostka przejmująca uwzględnia jedynie zapłatę przekazaną za jednostkę przejmowaną oraz nabyte aktywa i przejęte zobowiązania w ramach transakcji przejścia jednostki przejmowanej.

Od 1 stycznia 2014 roku weszły w życie nowe standardy: MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”, MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”, zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, które nie mają istotnego wpływu na Grupę Kapitałową Banku.

Najważniejsze zmiany w politykach rachunkowości polegają na zmianie definicji kontroli, zgodnie z którą jednostki zależne są to podmioty (w tym jednostki niebędące spółką kapitałową jak np. spółka cywilna) kontrolowane przez jednostkę dominującą (Bank), co oznacza, iż Bank:

- posiada władzę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, tj. posiada istniejące prawa dające mu bieżącą możliwość kierowania działalnością, która znacząco wpływa na zwroty tej jednostki,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawo do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w jednostkę, w której dokonano inwestycji, tj. jeżeli zwroty Banku z tytułu zaangażowania mogą się wahać w zależności od wyników działalności jednostki, w której dokonano inwestycji oraz

- posiada możliwość wykorzystania władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji, do wywierania wpływu na kwotę zwrotów inwestora.

Szerszy opis nowych standardów i ich wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawarto w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zakończonym dnia 31 grudnia 2013 roku.

Prezentowane skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2014 roku powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Unii Europejskiej.

3.2. Standardy i interpretacje wydane i zatwierdzone w 2014 roku po dacie opublikowania sprawozdania finansowego za 2013 rok

W 2014 roku, po dacie opublikowania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. po dniu 10 marca 2014 roku Unia Europejska, Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 634/2014 z dnia 13 czerwca 2014 roku przyjęła do stosowania interpretację KIMSF 21 *Opłaty publiczne*, dotyczącą ujmowania zobowiązań z tytułu opłat nałożonych na jednostki przez rząd, agencje rządowe oraz inne podobne organy lokalne, krajowe bądź międzynarodowe. KIMSF 21 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia lub później i należy ją stosować retrospektywnie. Bank nie identyfikuje istotnego wpływu powyższego standardu na sprawozdanie finansowe w skali roku obrotowego.

3.3. Ważniejsze szacunki i oceny

Grupa Kapitałowa podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą.

Szacunki i założenia, które Grupa Kapitałowa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa Kapitałowa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę Kapitałową szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowań:

3.4. Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Grupa Kapitałowa planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Metodyka i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

3.5. Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków. Wartość godziwa instrumentów pochodnych uwzględnia własne ryzyko kredytowe jak i ryzyko kredytowe kontrahenta. W przypadku instrumentów pochodnych kalkulowana jest korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment) oraz korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca własne ryzyko kredytowe DVA (debit value adjustment). Proces kalkulacji korekt CVA i DVA obejmuje wybór metody wyznaczenia spreadu na ryzyko kredytowe kontrahenta lub Grupy Kapitałowej (np. metoda ceny rynkowej oparta na płynnych notowaniach cen instrumentów dłużnych wyemitowanych przez kontrahenta, metoda spreadu implikowanego z kontraktów Credit Default Swap), oszacowanie prawdopodobieństwa niewypłacalności kontrahenta lub Grupy Kapitałowej oraz stopy odzysku, wybór metody wyliczania korekt CVA i DVA (metoda zaawansowana, uwzględniająca zabezpieczenia lub też metoda uproszczona) oraz wyliczenie wysokości korekt CVA i DVA.

Wartość godziwą papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Ryzyko kredytowe dla papierów wartościowych, dla których brak jest dostępnej wiarygodnej ceny rynkowej jest uwzględnione w marży, której metodyka wyceny jest spójna z kalkulacją spreadów kredytowych do wyznaczania korekt CVA i DVA.

Stosowane przez Grupę Kapitałową techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Grupa przeprowadziła symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

3.6. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

3.7. Wycena do wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań

Zgodnie z MSSF 13 wycena do wartości godziwej aktywów lub pasywów przy użyciu technik wyceny powinna uwzględniać m.in. takie elementy jak:

- szacunki co do przyszłych przepływów pieniężnych dla aktywów lub zobowiązań,
- oczekiwania dotyczące ewentualnych zmian kwot i terminów przepływów pieniężnych (niepewności nieodłącznie związane z szacunkami przepływów pieniężnych),
- wartość pieniądza w czasie, szacowana poprzez zastosowanie stawek rynkowych wolnych od ryzyka,
- cena za ryzyko niepewności nieodłącznie związane z przepływami pieniężnymi (tzw. premia za ryzyko).

Należności od klientów detalicznych (kredyty hipoteczne) bez zidentyfikowanej utraty wartości zostały wycenione metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W wycenie uwzględniono przepływy pieniężne na podstawie umownych harmonogramów spłat, prognozowanych przepływów odsetkowych, przedpłat oraz strat z tytułu ryzyka kredytowego.

Oczekiwane przepływy pieniężne zostały zdyskontowane do wartości bieżącej stopą uwzględniającą stopę wolną od ryzyka, narzut z tytułu wymogu kapitałowego oraz marżę płynności.

Wycena wartości godziwej kredytów podmiotów sektora korporacyjnego i publicznego bez rozpoznanej utraty wartości została wykonana metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy wykorzystaniu umownych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą rynkowej marży.

Aby wyznaczyć wartość godziwą kredytów z rozpoznaną utratą wartości konieczne było skorygowanie stopy efektywnej do rynkowej stopy dyskontowej, bazując na obserwowanych stopach zwrotu dla porównywalnych pozycji aktywów lub zobowiązań na rynku np. w oparciu o transakcje rynkowe sprzedaży aktywów lub szacowane stopy dyskonta w stosunku do stopy rynkowej, wolnej od ryzyka (zgodnie z MSSF 13). Dla kredytów korporacyjnych niepracujących korekta do wartości godziwej wynika ze zwiększenia stopy dyskontowej użytej do dyskontowania wyznaczonych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskonto to stanowi dodatkową premię za ryzyko ustaloną na podstawie obserwowanych rynkowych transakcji sprzedaży analogicznych portfeli kredytów. Pozwoliło to na wyznaczenie wartości godziwej kredytów, a tym samym ceny, którą inni uczestnicy rynku byłiby gotowi zapłacić za portfel przedmiotowych kredytów korporacyjnych.

Dodatkowo wartość bilansowa należności od klientów pomniejszona została o wartość korekt dostosowawczych do zasad rachunkowości obowiązujących w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

W ramach rozliczenia transakcji nabycia zidentyfikowano nabyte aktywa niematerialne:

- **relacje z klientami w obszarze depozytów** na poziomie **86,5 mln PLN**. Relacje z klientami w obszarze depozytów przeanalizowano oddzielnie dla każdego ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne w podziale na dwa główne produkty: rachunki bieżące oraz lokaty terminowe. Do wyceny relacji z klientami wykorzystana została metoda dodatkowego zysku (ang. Multiperiod Excess Earnings Method).
- **Value in force** - przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczenia na kwotę **216 mln PLN**. Wartość obecna przyszłych zysków z zawartych umów ubezpieczenia została oszacowana w oparciu o przepływy pieniężne dla trzech grup produktów: ubezpieczeń na życie z istotnym elementem inwestycyjnym ze składką regularną, ubezpieczeń na życie z istotnym elementem inwestycyjnym ze składką jednorazową oraz ubezpieczeń na życie ochronnych. Wartość obecna przyszłych zysków nie uwzględnia zmiany na odroczonej kosztach akwizycji, ponieważ zostały one w całości spisane w momencie przejęcia.

Wycena nabytych nieruchomości (budynki) została wykonana metodą dochodową. Podejście to polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że jej nabywca zapłaci za nią cenę, której wysokość uzależniona jest od przewidywanego dochodu, jaki może uzyskać z danej nieruchomości.

Wycenę nabytych gruntów przeprowadzono w podejściu porównawczym, przy zastosowaniu metody porównania parami lub metody korygowania ceny średniej. Przy metodzie porównywania parami porównuje się wartość nieruchomości będącą przedmiotem wyceny, której cechy są znane, kolejno z nieruchomościami podobnymi, które były przedmiotem obrotu rynkowego i dla których znane są ceny transakcyjne, warunki zawarcia transakcji oraz ceny tych nieruchomości. Przy metodzie korygowania ceny średniej wartość nieruchomości określa się w drodze korekty średniej ceny nieruchomości podobnych współczynnikami korygującymi, uwzględniającymi różnicę w poszczególnych cechach tych nieruchomości.

Ze względu na fakt, iż warunki finansowe związane z zobowiązaniami wobec klientów oraz zobowiązaniami wobec banków, w tym linii push-down otrzymanej od Nordea Bank AB (publ), zostały ustalone na poziomie zbliżonym do obecnych warunków rynkowych nie rozpoznano korekty do wartości godziwej tych zobowiązań.

W wykonaniu postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

Zgodnie z MSSF 3 w ramach rozliczenia transakcji połączenia, Grupa Kapitałowa jako przejmujący ma możliwość rozpoznania aktywów z tytułu prawa do rekompensaty (indemnification assets). Aktywa te mogą wynikać ze specyficznych ustaleń ze sprzedającym, który zobowiązuje się do zrekompensowania przejmującemu poniesionych przez niego strat w związku z nieznanym wynikiem zdarzenia warunkowego lub niepewnością związaną z całością lub częścią określonego składnika aktywów lub zobowiązania. Przejmujący ujmuje składnik aktywów z tytułu odszkodowania w tym samym czasie w którym ujmuje pozycję objętą odszkodowaniem (na dzień przejścia) oraz wycenia ten składnik, tą samą metodą jak aktywa bazowe, najczęściej według wartości godziwej.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Grupa Kapitałowa dokonała wyceny Umowy Podziału Ryzyka w oparciu o przeprowadzaną analizę prawdopodobieństwa przepływów środków pieniężnych wynikających z Umowy. Oszacowana wartość oczekiwana wynosi 0.

3.8. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

Przedmiotowe korekty zostały opisane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku.

Przekształcenia w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej

	30.06.2013 przed przekształceniem	zmiany ujęcia wyniku z tytułu bancassurance	reklasyfikacja zobowiązań z tytułu UOKiK	30.06.2013 przekształcone
Aktywa				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 100 583	(416 138)	-	148 684 445
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	650 752	62 462	-	713 214
Pozostałe pozycje aktywów	48 467 814	-	-	48 467 814
SUMA AKTYWÓW	198 219 149	(353 676)	-	197 865 473
Zobowiązania				
Pozostałe zobowiązania	4 854 281	(87 382)	(23 442)	4 743 457
Rezerwy	278 453	-	23 442	301 895
Pozostałe pozycje zobowiązań	169 420 814	-	-	169 420 814
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	174 553 548	(87 382)	-	174 466 166
Kapitał własny				
Kapitał zakładowy	1 250 000	-	-	1 250 000
Pozostałe kapitały	21 044 504	-	-	21 044 504
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(109 817)	-	-	(109 817)
Niepodzielony wynik finansowy	(55 915)	(271 242)	-	(327 157)
Zysk netto	1 534 231	4 948	-	1 539 179
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM	23 665 601	(266 294)	-	23 399 307
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	198 219 149	(353 676)	-	197 865 473

Przekształcenia w skonsolidowanym rachunku zysków i strat

	01.01 - 30.06.2013 przed przekształceniem	zmiany ujęcia wyniku z tytułu bancassurance	01.01 - 30.06.2013 przekształcone
Przychody z tytułu odsetek	5 585 770	114 271	5 700 041
Koszty z tytułu odsetek	(2 319 540)	-	(2 319 540)
Wynik z tytułu odsetek	3 266 230	114 271	3 380 501
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 973 589	(128 850)	1 844 739
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(431 011)	20 688	(410 323)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 542 578	(108 162)	1 434 416
Przychody z tytułu dywidend	5 295	-	5 295
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	3 298	-	3 298
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	61 353	-	61 353
Wynik z pozycji wymiany	74 943	-	74 943
Pozostałe przychody operacyjne	250 583	-	250 583
Pozostałe koszty operacyjne	(204 472)	-	(204 472)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	46 111	-	46 111
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(866 919)	-	(866 919)
Ogólne koszty administracyjne	(2 225 494)	-	(2 225 494)
Wynik z działalności operacyjnej	1 907 395	6 109	1 913 504
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	(14 653)	-	(14 653)
Zysk brutto	1 892 742	6 109	1 898 851
Podatek dochodowy	(358 785)	(1 161)	(359 946)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 533 957	4 948	1 538 905
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	(274)	-	(274)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 534 231	4 948	1 539 179

Przekształcenia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	01.01 - 30.06.2013 przed przekształceniem	zmiany ujęcia wyniku z tytułu bancassurance	01.01 - 30.06.2013 przekształcone
Zysk netto	1 533 957	4 948	1 538 905
Inne dochody całkowite	(326 006)	-	(326 006)
Dochody całkowite netto, razem	1 207 951	4 948	1 212 899

Wszystkie opisane powyżej korekty maja wpływ jedynie na segment detaliczny.

4. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacje o obszarach geograficznych

4.1. Informacje dotyczące segmentów działalności

Podstawowy wzór segmentacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oparty jest na kryterium grupy klientów – odbiorców produktów i usług oferowanych przez jednostkę dominującą oraz poszczególne spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Każdy segment operacyjny to działalność obejmująca dostarczanie produktów oraz usług, które charakteryzuje podobne ryzyko i dochody - inne niż w pozostałych wyszczególnionych segmentach operacyjnych. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiągniętych wyników oraz alokacji zasobów.

Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Obecnie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje cztery podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny, inwestycyjny oraz centrum transferowe:

1. Segment detaliczny obejmuje transakcje jednostki dominującej oraz Nordea Bank Polska SA dokonywane z klientami indywidualnymi, klientami małych i średnich przedsiębiorstw oraz transakcje z klientami rynku mieszkaniowego. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi private banking, produkty inwestycyjne, karty kredytowe i debetowe, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego.

- Segment korporacyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej oraz Nordea Bank Polska SA dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, transakcje sell buy back i buy sell back z klientami, kredyty gospodarcze oraz leasing i factoring. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych.
- Segment inwestycyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej oraz Nordea Bank Polska SA dokonywane z klientami instytucji finansowych oraz działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi, dłużnymi papierami wartościowymi oraz działalność pozostałych spółek zależnych PKO Banku Polskiego SA.
- Centrum transferowe obejmuje wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami operacyjnymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, zobowiązania podporządkowane oraz kredyty otrzymane od instytucji finansowych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 3 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej zostały ujęte na poziomie Grupy.

W wyniku przejęcia Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA ujęła aktywa i zobowiązania Nordea Bank Polska oraz tzw. Portfela Szwedzkiego w segmencie detalicznym i korporacyjnym, zaś aktywa i zobowiązania pozostałych nabytych Spółek w segmencie inwestycyjnym.

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku oraz 30 czerwca 2013 roku, a także aktywów i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Działalność kontynuowana				
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Wynik z tytułu odsetek	3 089 016	365 151	145 157	79 538	3 678 862
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 152 056	149 709	188 157	(893)	1 489 029
Wynik pozostały	108 746	58 154	175 325	(11 556)	330 669
Wynik na operacjach finansowych	7 955	5 110	81 611	(3 167)	91 509
Wynik z pozycji wymiany	80 353	60 625	2 832	(8 389)	135 421
Przychody z tytułu dywidend	-	-	6 091	-	6 091
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	7 419	5 438	84 791	-	97 648
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 019	(13 019)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(609 336)	(255 762)	(106 043)	-	(971 141)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 978 858)	(158 755)	(330 901)	-	(2 468 514)
amortyzacja	(291 787)	(20 514)	(46 666)	-	(358 967)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	-	7 313
Wynik segmentu brutto	1 761 624	158 497	71 695	67 089	2 066 218
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(417 606)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(9 516)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 761 624	158 497	71 695	67 089	1 658 128

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Na dzień 30 czerwca 2014 roku	Działalność kontynuowana				
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa	133 286 821	54 256 734	59 638 090	(5 705 608)	241 476 037
Aktywa niealokowane	-	-	-	-	813 390
Suma aktywów	133 286 821	54 256 734	59 638 090	(5 705 608)	242 289 427
Zobowiązania	136 446 067	29 087 118	28 806 389	21 869 720	216 209 294
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	-	66 485
Suma zobowiązań	136 446 067	29 087 118	28 806 389	21 869 720	216 275 779

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Działalność kontynuowana* (przekształcone)				
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Wynik z tytułu odsetek	2 678 898	295 059	124 099	282 445	3 380 501
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 075 306	150 837	209 521	(1 248)	1 434 416
Wynik pozostały	68 972	39 268	133 759	(50 999)	191 000
Wynik na operacjach finansowych	(5 682)	10 201	65 729	(5 597)	64 651
Wynik z pozycji wymiany	60 011	41 297	19 037	(45 402)	74 943
Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 295	-	5 295
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1 624	789	43 698	-	46 111
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 019	(13 019)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(517 566)	(321 849)	(27 504)	-	(866 919)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 788 633)	(128 660)	(308 201)	-	(2 225 494)
amortyzacja	(234 624)	(14 597)	(34 766)	-	(283 987)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	-	(14 653)
Wynik segmentu brutto	1 516 977	34 655	131 674	230 198	1 898 851
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(359 946)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(274)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 516 977	34 655	131 674	230 198	1 539 179

*Dane za I półrocze 2013 rok zostały doprowadzone do porównywalności. Przekształcenia dotyczą zmiany zasad rachunkowości w zakresie sposobu rozpoznania przychodów i kosztów dotyczących sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z umowami kredytowymi i objęły segment detaliczny (szczegółowy opis zaprezentowany został w Nocie 3.7 „Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym”).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku	Działalność kontynuowana				
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment Inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa	111 712 993	40 628 974	39 710 644	6 409 677	198 462 288
Aktywa niealokowane	-	-	-	-	768 822
Suma aktywów	111 712 993	40 628 974	39 710 644	6 409 677	199 231 110
Zobowiązania	127 700 088	17 622 539	21 501 703	7 197 754	174 022 084
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	-	54 701
Suma zobowiązań	127 700 088	17 622 539	21 501 703	7 197 754	174 076 785

4.2. Informacja o obszarach geograficznych

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, "Inter-Risk Ukraina" Spółkę z dodatkową odpowiedzialnością i Finansową Kompanię "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o., jak również na terenie Szwecji przez spółki zależne: PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB. Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji ujęto w segmencie Polska.

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	3 652 091	26 771	3 678 862
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 465 745	23 284	1 489 029
Wynik pozostały	343 831	(13 162)	330 669
Ogólne koszty administracyjne	(2 413 029)	(55 485)	(2 468 514)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(937 215)	(33 926)	(971 141)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	7 313
Wynik brutto	2 111 423	(52 518)	2 066 218
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(417 606)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(9 516)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	2 111 423	(52 518)	1 658 128

Na dzień 30 czerwca 2014 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	240 985 950	1 303 477	242 289 427
niefinansowe aktywa trwałe	6 019 484	100 926	6 120 410
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	798 385	15 005	813 390
Zobowiązania	214 996 819	1 278 960	216 275 779

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku (przekształcone)	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek*	3 358 552	21 949	3 380 501
Wynik z tytułu prowizji i opłat*	1 404 341	30 075	1 434 416
Wynik pozostały	191 473	(473)	191 000
Ogólne koszty administracyjne	(2 161 010)	(64 484)	(2 225 494)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(848 777)	(18 142)	(866 919)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	(14 653)
Wynik brutto	1 944 579	(31 075)	1 898 851
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(359 946)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(274)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 944 579	(31 075)	1 539 179

*Dane za I półrocze 2013 rok zostały doprowadzone do porównywalności. Przekształcenia dotyczą zmiany zasad rachunkowości w zakresie sposobu rozpoznania przychodów i kosztów dotyczących sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z umowami kredytowymi i obejmują obszar Polska detaliczny (szczegółowy opis zaprezentowany został w Nocie 3.7 „Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym”).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	197 625 058	1 606 052	199 231 110
niefinansowe aktywa trwałe	4 695 955	145 500	4 841 455
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	751 802	17 020	768 822
Zobowiązania	172 517 523	1 559 262	174 076 785

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

5. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	4 836 600	5 129 534
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	4 469 967	4 749 623
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	224 622	256 824
Przychody z tytułu kredytów udzielonych bankom	11 219	984
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	261 422	281 220
Przychody z tytułu lokat w bankach	72 801	94 866
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	18 612	1 312
Inne	2 579	1 529
Pozostałe przychody, w tym:	408 039	570 507
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	208 935	265 214
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	171 114	270 344
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	27 990	34 949
Razem	5 244 639	5 700 041

Koszty z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(1 560 078)	(2 312 564)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(1 264 589)	(2 026 771)
Koszty z tytułu kredytów otrzymanych od banków	(26 748)	(14 745)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(248 259)	(245 287)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(14 880)	(16 581)
Koszty z tytułu depozytów banków	(5 602)	(9 180)
Pozostałe koszty	(5 699)	(6 976)
Koszty z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(3 131)	(2 903)
Koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(2 568)	(4 073)
Razem	(1 565 777)	(2 319 540)

6. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	285 025	298 473
z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	285 025	298 473
Pozostałe prowizje z tytułu:	1 758 011	1 544 171
kart płatniczych	714 943	588 999
obsługi rachunków bankowych	465 246	430 895
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	201 756	183 009
ubezpieczenia kredytów	138 629	132 149
operacji kasowych	57 219	63 696
operacji papierami wartościowymi	44 344	35 450
masowych operacji zagranicznych	31 570	24 965
pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	11 516	11 265
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	2 500	3 918
działalności ubezpieczeniowej	21 806	-
Inne*	68 482	69 825
Z tytułu usług powierniczych	1 636	2 095
Razem	2 044 672	1 844 739

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Przychody z tytułu działalności ubezpieczeniowej, w tym:		
Przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	724	-
Przychody z tytułu administracji polis	1 856	-
Przychody za zarządzanie funduszami	14 247	-
Pozostałe	4 979	-
Razem	21 806	-

Koszty prowizji i opłat z tytułu

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
kart płatniczych	(370 712)	(243 354)
usług akwizycyjnych	(56 664)	(51 347)
ubezpieczenia kredytów	(53 177)	(45 623)
usług rozliczeniowych	(13 870)	(13 497)
prowizji za usługi operacyjne banków	(6 860)	(5 848)
inne*	(54 360)	(50 654)
Razem	(555 643)	(410 323)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW oraz koszty poniesione za zarządzanie aktywami.

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonej z wykorzystaniem technik wyceny	6 000	7 686
Instrumenty pochodne, w tym:	11 734	20 908
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	6 494	497
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(5 734)	(13 222)
Instrumenty dłużne	45 767	(2 485)
Instrumenty kapitałowe	895	(1 903)
Pozostałe	301	-
Razem	52 963	3 298

01.01-30.06.2014	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	8 435 506	(8 416 727)	18 779
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	106 517	(72 333)	34 184
Razem	8 542 023	(8 489 060)	52 963

01.01-30.06.2013	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	10 249 630	(10 229 526)	20 104
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	70 725	(87 531)	(16 806)
Razem	10 320 355	(10 317 057)	3 298

8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Zysk/strata z tytułu zmiany wartości aktywów dostępnych do sprzedaży ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach w trakcie bieżącego okresu	72 584	(229 301)
Zysk/strata przeniesiona w okresie z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych” z tytułu:	38 546	61 353
zysk z tytułu sprzedaży przeniesiony z innych całkowitych dochodów	40 636	91 615
strata z tytułu sprzedaży przeniesiona z innych całkowitych dochodów	(2 090)	(30 262)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto, pozycja „Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto”	111 130	(167 948)

9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	113 247	137 987
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	60 309	42 938
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	39 423	30 307
Przychody uboczne	9 332	9 910
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	5 892	2 515
Przychody z działalności ubezpieczeniowej netto	2 145	-
Inne	43 246	26 926
Razem pozostałe przychody operacyjne	273 594	250 583

Pozostałe koszty operacyjne

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Koszty sprzedanych produktów i usług	(64 406)	(109 976)
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(47 363)	(45 603)
Koszty uboczne	(2 428)	(2 789)
Koszty przekazanych darowizn	(6 324)	(7 562)
Inne	(55 425)	(38 542)
Razem pozostałe koszty operacyjne	(175 946)	(204 472)

10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Zwiększenia odpisów w związku z nabyciem Spółek Nordea Polska i tzw. Portfela Szwedzkiego	Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	33 455	-	91	-	-	-	-	31	12 455	21 060 (91)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		3 296	-	91	-	-	-	-	-	-	3 387 (91)
Kapitałowe papiery wartościowe		30 159	-	-	-	-	-	-	31	12 455	17 673 -
Należności od banków	16	28 583	1	282	666	-	-	-	-	-	29 532 (282)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	6 650 780	551 981	2 967 220	16 140	706 371	2 039 200	33 762	344	7 406 444	(928 020)
Sektor niefinansowy		6 501 046	546 877	2 924 921	12 365	703 169	2 015 895	33 737	344	7 232 064	(909 026)
kredyty gospodarcze		3 329 352	273 898	1 541 008	1 622	491 943	896 125	24 804	-	3 733 008	(644 883)
kredyty konsumpcyjne		1 413 349	4 036	645 578	1 354	142 926	538 374	3 866	-	1 379 151	(107 204)
kredyty mieszkaniowe		1 731 258	267 944	725 729	9 389	68 300	581 318	5 067	-	2 079 635	(144 411)
dłużne papiery wartościowe		27 087	999	12 606	-	-	78	-	344	40 270	(12 528)
Sektor finansowy		5 524	867	4 537	3 371	337	9 730	25	-	4 207	5 193
kredyty gospodarcze		5 524	867	4 537	3 371	337	9 730	25	-	4 207	5 193
Sektor budżetowy		11 527	3 036	148	404	54	710	-	-	14 351	562
kredyty gospodarcze		10 549	1 616	137	61	54	697	-	-	11 612	560
dłużne papiery wartościowe		978	1 420	11	343	-	13	-	-	2 739	2
Należności z tytułu leasingu finansowego		132 683	1 201	37 614	-	2 811	12 865	-	-	155 822	(24 749)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	25	365 340	-	24 488	-	14 847	12 597	111 902	236	250 246	(11 891)
Rzeczowe aktywa trwałe	27	12 084	-	-	-	16	-	3 686	-	8 382	-
Wartości niematerialne	27	153 011	-	39 589	-	39	1 781	86	-	190 694	(37 808)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	24	116 532	-	766	-	6 235	-	-	-	111 063	(766)
Zapasy	26	53 805	-	6 401	-	5 770	82	-	-	54 354	(6 319)
Inne należności		158 752	1 755	20 372	-	682	10 375	1 126	414	168 282	(9 997)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	151 603	20 271	191 124	899	246	212 699	105	-	150 847	21 575
Rezerwa na przyszłe zobowiązania		6 945	3 329	1 252	8 679	504	3 710	-	-	15 991	2 458
Razem		7 730 890	577 337	3 251 585	26 384	734 710	2 280 444	150 698	13 449	8 406 895	(971 141)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZESZCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2014 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Różnice kursowe	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		23 243	-	5	-	5 536	-	-	17 712	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		5 536	-	5	-	5 536	-	-	5	-
Kapitałowe papiery wartościowe		17 707	-	-	-	-	-	-	17 707	-
Należności od banków		29 382	486	-	2 667	-	-	-	32 535	(486)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	6 776 265	3 026 210	26 650	63 553	553 119	2 093 775	-	7 245 784	(932 435)
Sektor niefinansowy		6 606 755	2 997 490	25 334	63 048	551 263	2 076 973	-	7 064 391	(920 517)
kredyty gospodarcze		3 458 562	1 603 723	20 196	16 876	329 158	986 128	-	3 784 071	(617 595)
kredyty konsumpcyjne		1 431 689	752 545	820	11 551	155 442	562 559	-	1 478 604	(189 986)
kredyty mieszkaniowe		1 714 698	640 084	4 318	34 621	66 663	528 286	-	1 798 772	(111 798)
dłużne papiery wartościowe		1 806	1 138	-	-	-	-	-	2 944	(1 138)
Sektor finansowy		25 376	825	1 316	459	-	789	-	27 187	(36)
kredyty gospodarcze		25 376	825	1 316	459	-	789	-	27 187	(36)
Sektor budżetowy		21 990	219	-	46	126	6 659	-	15 470	6 440
kredyty gospodarcze		19 640	219	-	46	126	6 635	-	13 144	6 416
dłużne papiery wartościowe		2 350	-	-	-	-	24	-	2 326	24
Należności z tytułu leasingu finansowego		122 144	27 676	-	-	1 730	9 354	-	138 736	(18 322)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	25	2 906	963	-	-	21	-	-	3 848	(963)
Rzeczowe aktywa trwałe		13 943	462	703	-	1 278	6	-	13 824	(456)
Wartości niematerialne		142 313	3 936	16	-	-	-	-	146 265	(3 936)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia		113 226	1 350	-	-	-	10 370	-	104 206	9 020
Zapasy		31 504	2 999	-	4 193	2 097	11	-	36 588	(2 988)
Inne należności		121 601	32 613	230	330	16 681	20 933	-	117 160	(11 680)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	240 527	107 480	12	779	309	179 131	1 658	167 700	71 651
Rezerwa na przyszłe zobowiązania		11 961	1 893	-	-	280	7 247	-	6 327	5 354
Razem		7 506 871	3 178 392	27 616	71 522	579 321	2 311 473	1 658	7 891 949	(866 919)

11. Ogólne koszty administracyjne

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Świadczenia pracownicze	(1 267 865)	(1 179 672)
Koszty rzeczowe	(683 340)	(648 066)
Amortyzacja, w tym:	(358 967)	(283 987)
rzeczowe aktywa trwałe	(153 354)	(157 849)
wartości niematerialne	(204 879)	(126 133)
nieruchomości inwestycyjne	(734)	(5)
Podatki i opłaty	(45 498)	(36 898)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(112 844)	(76 871)
Razem	(2 468 514)	(2 225 494)

Świadczenia pracownicze

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Wynagrodzenia*, w tym:	(1 052 050)	(953 808)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(17 522)	(22 800)
Ubezpieczenia, w tym:	(180 084)	(190 402)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(158 057)	(161 632)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(35 731)	(35 462)
Razem	(1 267 865)	(1 179 672)

*W pierwszej połowie 2013 roku w pozycji „Wynagrodzenia” ujęto wpływ rozwiązania rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe oraz nagrody jubileuszowe w wysokości 179 milionów PLN.

12. Podatek dochodowy

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Bieżące obciążenie podatkowe	(487 564)	(363 834)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	69 958	3 888
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(417 606)	(359 946)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(50 087)	78 297
Razem	(467 693)	(281 649)

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	782 648	562 421	713 214
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	44 164	32 106	44 192
Razem	738 484	530 315	669 022

W 2014 roku KREDO BANK SA prowadził postępowania związane z niżej opisanymi sporami z organem podatkowym na terenie Ukrainy.

1. Przedmiotem sporu było zaliczenie przez KREDO BANK SA do kosztów uzyskania przychodów kosztów związanych z transakcją zbycia w 2011 roku wierzytelności kredytowych, w tym operacji faktoringowych pomiędzy KREDO BANK SA a spółką Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. (organ podatkowy zakwestionował podstawę prawną uznania wyżej wymienionych kosztów za koszty uzyskania przychodów).
W dniu 5 października 2012 roku KREDO BANK SA złożył pozew sądowy zaskarżając podstawy kontroli organu podatkowego i wnosząc o unieważnienie decyzji o zapłacie podatku dochodowego na podstawie protokołu kontroli. W dniu 6 grudnia 2012 roku sąd pierwszej instancji uwzględnił skargę KREDO BANK SA. W dniu 21 marca 2013 roku KREDO BANK SA uzyskał prawomocny wyrok sądu drugiej instancji potwierdzający prawidłowość stanowiska KREDO BANK SA.

Organ podatkowy złożył wniosek w sprawie kasacji tego wyroku do Wyższego Sądu Administracyjnego.

W dniu 19 listopada 2013 roku Wyższy Sąd Administracyjny w zakresie operacji faktoringowych pomiędzy KREDO BANK SA a spółką Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. zasądził zniesienie straty podatkowej KREDO BANK SA w wysokości 1 084 316 tysięcy UAH (277 802 tysięcy PLN¹). Natomiast w zakresie transakcji zbycia wierzytelności kredytowych osobom prawnym i fizycznym (umowy cesji) Sąd uznał prawo KREDO BANK SA do kosztów uzyskania przychodów wynikających z wyżej wymienionych transakcji, uznanych przez

¹ Wszystkie wartości zostały przeliczone na PLN według kursu średniego NBP z 30 czerwca 2014 roku (0,2562 PLN/UAH).

organ podatkowy za nieważne, podtrzymując stanowisko sądów niższej instancji o braku kompetencji organów podatkowych do unieważniania umów. Jednocześnie Sąd unieważnił decyzje podatkowe stwierdzające powstanie zobowiązania podatkowego.

Zniesienie straty podatkowej wynikające z powyższego wyroku Wyższego Sądu Administracyjnego spowodowało w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej KREDO BANK SA za 2013 rok sporządzonym według MSSF uwzględnienie podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 44 583 tysięcy UAH (11 422 tysięcy PLN) oraz z uwagi na konieczność rozwiązania aktywa na podatek odroczony obciążenie wyniku finansowego kwotą 116 882 tysięcy UAH (29 945 tysięcy PLN). Łącznie kapitał własny Grupy Kapitałowej KREDO BANK SA z wyżej wymienionego tytułu uległ obniżeniu o 161 465 tysięcy UAH (41 367 tysięcy PLN).

Wyrok Wyższego Sądu Administracyjnego został oparty o interpretację, iż kredyty stanowią aktywa materialne tj. towary, co w opinii PKO Banku Polskiego SA i KREDO BANK SA stoi w wyraźnej sprzeczności z przepisami prawa na Ukrainie i praktyką gospodarczą, w tym międzynarodową. Ponadto, KREDO BANK SA i PKO Bank Polski SA są w posiadaniu opinii prawnych, jednoznacznie potwierdzających prawidłowość dokonanych przez KREDO BANK SA rozliczeń podatkowych w przedmiotowym zakresie.

KREDO BANK SA w dniu 18 lutego 2014 roku złożył do Sądu Najwyższego Ukrainy pozew o kasację wyroku Wyższego Sądu Administracyjnego. W dniu 7 marca 2014 roku KREDO BANK SA otrzymał od Wyższego Sądu Administracyjnego decyzję odmowną odnośnie dopuszczenia sprawy kasacyjnej do rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy Ukrainy.

W maju 2014 roku w związku z powyższym sporem KREDO BANK SA oraz PKO Bank Polski SA złożyły skargi odszkodowawcze na władze Ukrainy do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

2. Przedmiotem sporu są wyniki kontroli podatkowej prowadzonej za okres podatkowy od 1 kwietnia 2011 roku do 30 września 2012 roku. Kwestie sporne dotyczą głównie zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kosztów transakcji sprzedaży wierzytelności kredytowych w okresie objętym kontrolą, prawidłowości tworzenia odpisów na wierzytelności kredytowe, prawidłowości rozliczenia podatku VAT z tytułu sprzedaży nieruchomości oraz podatku u źródła z tytułu wypłaty wynagrodzenia za usługi.

Wartość roszczeń spornych wynosi 877 tysięcy UAH (225 tysięcy PLN), a kwota zmniejszenia straty podatkowej z lat ubiegłych - 626 282 tysięcy UAH (160 453 tysięcy PLN). KREDO BANK SA w lutym 2013 roku zapłacił część roszczeń spornych w łącznej wysokości 439 tysięcy UAH (112 tysięcy PLN) - wartość ta jest uwzględniana w kolejnych pozwach odwoławczych.

KREDO BANK SA odwołał się od wyżej wymienionej decyzji podatkowej kolejno do Okręgowej Państwowej Służby Podatkowej oraz Ministerstwa Przychodów i Opłat Ukrainy i odwołania te zostały odrzucone.

KREDO BANK SA w dniu 2 sierpnia 2013 roku złożył pozew sądowy zaskarżając wyniki kontroli i wnosząc o unieważnienie wyżej wymienionej decyzji podatkowej. W dniu 5 listopada 2013 roku sąd pierwszej instancji wydał wyrok korzystny dla KREDO BANK SA, który uwzględnił stanowisko Spółki z wyjątkiem prawidłowości naliczenia podatkowych kosztów amortyzacji od środków trwałych w łącznej wysokości 336 tysięcy UAH (86 tysięcy PLN).

W dniu 26 listopada 2013 roku organ podatkowy złożył apelację do sądu drugiej instancji. W dniu 2 kwietnia 2014 roku sąd apelacyjny podtrzymał decyzję sądu pierwszej instancji korzystną dla KREDO BANK SA. W dniu 15 kwietnia 2014 roku organ podatkowy złożył wniosek w sprawie kasacji tego wyroku do Wyższego Sądu Administracyjnego. Wniosek o kasację został przyjęty i czeka na rozpatrzenie.

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013 przekształcone
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	1 658 128	1 539 179
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	1,33	1,23

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W okresie sześciu miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2014 roku oraz dnia 30 czerwca 2013 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozważających potencjalnych akcji zwykłych.

Zarówno w I półroczu 2014 roku jak i w I półroczu 2013 roku nie występowały instrumenty rozważające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W okresach zakończonych dnia 30 czerwca 2014 roku oraz dnia 30 czerwca 2013 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiła działalność zaniechana.

14. Zadeklarowane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zgodnie z uchwałą nr 7/2014 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 26 czerwca 2014 roku, ustalono dywidendę za rok 2013 w wysokości 937 500 tysięcy PLN, tj. 0,75 na jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2013 rok została określona na dzień 18 września 2014 roku, a wypłata dywidendy nastąpi w dniu 3 października 2014 roku.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15. Kasa, środki w Banku Centralnym

	30.06.2014	31.12.2013
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	7 091 548	4 018 340
Gotówka	2 819 257	3 227 330
Inne środki	103	450
Razem	9 910 908	7 246 120

16. Należności od banków

	30.06.2014	31.12.2013
Lokaty w bankach	1 077 479	1 402 724
Rachunki bieżące	1 307 483	469 812
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	56 492	14 033
Udzielone kredyty i pożyczki	45 458	34 338
Środki pieniężne w drodze	12 694	1 117
Razem	2 499 606	1 922 024
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(29 532)	(28 583)
odpis z tytułu utraty wartości na należność od banku zagranicznego	(28 878)	(28 543)
Razem netto	2 470 074	1 893 441

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 46 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Według wartości bilansowej	30.06.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe	1 173 313	467 931
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 099 169	395 202
obligacje skarbowe PLN	1 099 169	390 660
obligacje skarbowe EUR	-	4 542
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	51 622	41 907
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne PLN	8 320	23 892
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	4 613	6 762
obligacje emitowane przez GPW PLN	4 503	6 628
obligacje korporacyjne PLN	110	134
emitowane przez banki	9 589	168
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	6 196	10 799
Certyfikaty inwestycyjne	4 711	1 151
Razem	1 184 220	479 881

18. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Grupę Kapitałową

Na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa posiadała następujące typy instrumentów pochodnych:

	30.06.2014		31.12.2013	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	379 394	378 411	361 639	414 804
Pozostałe instrumenty pochodne	3 006 501	3 188 749	2 639 221	2 913 407
Razem	3 385 895	3 567 160	3 000 860	3 328 211

Rodzaj kontraktu	30.06.2014		31.12.2013	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	3 044 943	2 852 550	2 590 721	2 490 821
CIRS	122 811	459 308	252 941	545 073
Opcje	121 096	76 872	75 443	61 930
FX Swap	34 970	87 884	39 908	156 393
Forward	21 656	47 864	24 552	60 143
FRA	38 995	42 498	13 652	11 454
Inne	1 424	184	3 643	2 397
Razem	3 385 895	3 567 160	3 000 860	3 328 211

19. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Grupa Kapitałowa na dzień 30 czerwca 2014 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS,
- zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

Szczegółowy opis stosowanych strategii zabezpieczających zawarty został w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie stosowała zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Grupę Kapitałową to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

W I półroczu 2014 roku Grupa Kapitałowa nie ustanawiała nowych strategii zabezpieczających.

W drugim kwartale 2014 roku, na skutek braku spełnienia testu efektywności retrospektywnej, Grupa Kapitałowa zaprzestała stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla jednego z powyższych zabezpieczających w ramach strategii „Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS”.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	30.06.2014		31.12.2013	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	324 122	-	229 630	630
CIRS	55 272	378 411	132 009	414 174
Razem	379 394	378 411	361 639	414 804

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2014 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	-	-	2 640 000	8 698 000	-	11 338 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	1 963 945	-	1 963 945
EUR (waluta oryginalna)	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	856 150	-	856 150
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	-	-	1 450 903	5 523 129	3 289 653	10 263 685
float CHF	-	-	425 000	1 670 000	950 000	3 045 000
CIRS fixed CHF/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	750 000	750 000
float CHF	-	-	-	-	695 419	695 419

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2013 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	1 600 000	570 000	1 400 000	6 114 000	-	9 684 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	1 957 478	-	1 957 478
EUR (waluta oryginalna)	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	845 400	-	845 400
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	170 080	678 010	855 508	6 708 684	1 831 815	10 244 097
float CHF	50 000	200 000	250 000	2 020 000	525 000	3 045 000
CIRS fixed CHF/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	750 000	750 000
float CHF	-	-	-	-	695 419	695 419

Wartości nominalne przeliczone zostały średnim kursem NBP odpowiednio na dzień 30 czerwca 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(155 053)	64 073
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	184 073	(433 333)
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat	(32 138)	188 279
- przychody odsetkowe	(171 114)	(270 344)
- wynik z pozycji wymiany	138 976	458 623
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(3 118)	(180 981)
Efekt podatkowy	592	34 386
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(2 526)	(146 595)
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	6 494	497
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	151 935	(245 054)
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(28 868)	46 560
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	123 067	(198 494)

20. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	30.06.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe	14 267 963	15 204 756
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	11 446 840	13 997 228
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 431 545	956 893
obligacje skarbowe PLN	2 405 452	931 325
obligacje skarbowe UAH	26 093	25 568
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	249 710	250 635
obligacje komunalne EUR	140 041	136 700
obligacje komunalne PLN	109 669	113 935
emitowane przez banki, obligacje strukturyzowane PLN	139 356	-
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne PLN	512	-
Jednostki uczestnictwa	1 790 600	-
Razem	16 058 563	15 204 756

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	185 400 403	156 274 042	155 930 229
sektor finansowy	2 357 562	2 986 731	1 349 827
gospodarcze, w tym:	1 192 029	948 308	988 797
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	21 348	19 339	14 492
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 165 533	2 038 423	361 030
sektor niefinansowy	172 896 917	146 067 840	146 883 587
mieszkaniowe	97 470 900	76 631 478	74 933 136
gospodarcze	52 564 853	47 970 294	50 159 023
konsumpcyjne	20 955 317	20 627 222	20 882 578
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	1 905 847	838 846	908 850
sektor budżetowy	10 145 924	7 219 471	7 696 815
gospodarcze	7 367 810	6 135 647	6 528 703
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 776 486	978 159	1 163 186
mieszkaniowe	1 628	-	4 926
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	105 665	-
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 406 444)	(6 650 780)	(7 245 784)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	177 993 959	149 623 262	148 684 445

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w ramach prowadzonych działań stabilizacji emisji dla akcjonariusza sprzedającego, Dom Maklerski posiadał akcje spółki wyceniane w cenie nabycia prezentowane w pozycji „Transakcje z przyrzeczeniem odkupu” w kwocie 105 665 tysięcy PLN i środki pieniężne w kwocie 14 629 tysięcy PLN zablokowane na rachunku menedżera stabilizacji oraz zobowiązanie w takiej samej wysokości wobec akcjonariusza sprzedającego. Na dzień 30 czerwca 2014 roku w pozycji „Transakcje z przyrzeczeniem odkupu” pozycja taka nie wystąpiła.

Według segmentów klienta	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	185 400 403	156 274 042	155 930 229
bankowości hipotecznej	87 868 506	68 943 625	67 272 755
korporacyjne	50 477 051	40 393 713	42 992 906
małych i średnich przedsiębiorstw	24 909 153	24 146 055	24 406 469
bankowości detalicznej i prywatnej	20 958 812	20 627 222	20 882 577
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 165 533	2 144 088	361 030
pozostałe należności	21 348	19 339	14 492
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 406 444)	(6 650 780)	(7 245 784)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	177 993 959	149 623 262	148 684 445

Struktura kredytów i pożyczek przedstawiona w Nocie:

- kredyty gospodarcze podmiotów finansowych (tj. np. firmy leasingowe, ubezpieczeniowe, towarzystwa inwestycyjne) obejmują bankowość korporacyjną,
- kredyty mieszkaniowe obejmują kredyty bankowości hipotecznej i klientów rynku mieszkaniowego, segmentu klienta korporacyjnego oraz małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie produktów przeznaczonych na cele mieszkaniowe,
- kredyty gospodarcze podmiotów niefinansowych, w zależności od rozmiaru podmiotu, obejmują kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw, rynku mieszkaniowego oraz kredyty korporacyjne udzielane podmiotom gospodarczym z przeznaczeniem innym niż na cele mieszkaniowe,
- kredyty konsumpcyjne obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- kredyty gospodarcze podmiotów budżetowych obejmują kredyty bankowości korporacyjnej,
- reklasifikowane papiery dłużne prezentowane są w segmencie klienta korporacyjnego.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	7 418 654	7 336 985	8 673 695
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	5 604 236	5 532 429	6 601 577
należności z tytułu leasingu finansowego	195 885	134 027	154 765
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	1 814 418	1 804 556	2 072 118
należności z tytułu leasingu finansowego	254 667	193 560	156 671
Wyceniane według metody portfelowej	7 689 964	7 328 923	7 537 733
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	7 689 964	7 328 923	7 537 733
należności z tytułu leasingu finansowego	107 654	115 883	146 220
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	170 291 785	141 608 134	139 718 801
należności z tytułu leasingu finansowego	4 454 500	3 793 700	3 411 681
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	185 400 403	156 274 042	155 930 229
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(2 345 897)	(2 292 218)	(2 765 492)
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(2 329 768)	(2 276 093)	(2 695 619)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(63 646)	(46 430)	(43 545)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(4 429 728)	(3 772 723)	(3 788 887)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(78 857)	(75 355)	(82 225)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(630 819)	(585 839)	(691 405)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(13 319)	(10 898)	(12 966)
Odpisy - razem	(7 406 444)	(6 650 780)	(7 245 784)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	177 993 959	149 623 262	148 684 445

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 10.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 7,2% (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 8,2%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony, jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 55,7% (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 51,7 %).

Na dzień 30 czerwca 2014 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,2% (na dzień 31 grudnia 2013 roku: 5,9%).

22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	21 433 621	13 870 733
emitowane przez Skarb Państwa	14 221 177	8 818 500
obligacje skarbowe PLN	14 130 828	8 616 517
obligacje skarbowe USD	90 309	181 823
obligacje skarbowe UAH	40	20 160
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	4 213 790	3 440 753
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 823 603	1 000 549
obligacje korporacyjne PLN	1 823 603	1 000 549
emitowane przez banki, obligacje korporacyjne	1 175 051	610 931
obligacje korporacyjne PLN	1 062 180	558 814
obligacje korporacyjne EUR	88 436	-
obligacje korporacyjne UAH	24 435	52 117
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(3 387)	(3 296)
obligacje korporacyjne PLN	(3 387)	(3 296)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	21 430 234	13 867 437
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	252 891	235 800
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	193 301	161 514
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	59 590	74 286
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(17 673)	(30 159)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	235 218	205 641
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	21 665 452	14 073 078

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasifikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom (reklasifikowanych w III i IV kwartale 2012 roku).

Na dzień 30.06.2014 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	946 191	950 567	955 123
Obligacje korporacyjne	780 040	787 915	757 419
Razem	1 726 231	1 738 482	1 712 542

Na dzień 31.12.2013 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	961 611	963 118	965 180
Obligacje korporacyjne	787 040	791 503	768 385
Razem	1 748 651	1 754 621	1 733 565

Ryzyko związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zostało szerzej opisane w Nocie 46 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

23. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	30.06.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe		
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	206 816	26 886
emitowane przez Skarb Państwa PLN	40 761	
emitowane przez Skarb Państwa UAH	166 055	
emitowane przez banki	-	11 119
Razem	206 816	38 005

24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

- 1) wartość inwestycji Grupy we wspólnych przedsięwzięciach (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2014	31.12.2013
Grupa „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.*	-	-
Cena nabycia	-	44 371
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	-	(38 136)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(6 235)
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	4 753	5 380
Cena nabycia	17 498	17 498
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	(12 745)	(12 118)
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	194 768	197 592
Wartość godziwa pozostałej części udziału	197 592	197 592
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	(2 552)	-
Pozostałe	(272)	-
Razem	199 521	202 972

* W dniu 20 stycznia 2014 roku spółka „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. stała się spółką zależną od PKO Banku Polskiego SA.

- 2) wartość inwestycji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w jednostkach stowarzyszonych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2014	31.12.2013
Grupa Bank Pocztowy SA	106 720	106 720
Cena nabycia	146 500	146 500
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	65 585	65 013
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(105 365)	(104 793)
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	1 500	1 500
Zmiana z tytułu wyceny metodą praw własności	4 198	4 004
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 698)	(5 504)
Razem	106 720	106 720

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na początek okresu	202 972	12 048
Udział w zyskach i stratach	6 849	(17 841)
Zmiana utraty wartości inwestycji	-	10 370
Dywidenda	(10 028)	-
Pozostałe	(272)	-
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na koniec okresu	199 521	4 577

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	106 720	107 163
Udział w zyskach i stratach	464	3 188
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	302	(1 838)
Zmiana utraty wartości inwestycji	(766)	(1 350)
Ujęcie akcji Agencji Inwestycyjnej CORP-SA SA jako aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	(443)
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	106 720	106 720

W I półroczu 2014 roku, w związku z obniżeniem kapitału zakładowego spółki „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. wynikającym z umorzenia udziałów Wspólnika – Gminy Miasta Sopot, spółka „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. stała się jednostką zależną od PKO Banku Polskiego SA.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku jednostka dominująca nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innym inwestorem.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2014 roku PKO Bank Polski SA nie dokonywał bezpośrednich inwestycji w jednostki stowarzyszone oraz wspólne przedsięwzięcia.

25. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	537 559	23 316
Zwiększenia, w tym:	6 989	9 415
przekwalifikowanie z aktywów trwałych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, w tym	6 989	9 386
grunty i budynki	6 948	9 358
przekwalifikowanie z jednostek podporządkowanych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży - akcje Agencji Inwestycyjnej CORP-SA SA	-	29
Zmniejszenia, w tym:	(175 951)	(622)
sprzedaż	(13 806)	(622)
zmniejszenia należności spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz „Inter Risk Ukraina” Sp. z d.o. zakwalifikowanych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(152 010)	-
przekwalifikowanie z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży do aktywów trwałych	(10 135)	-
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	368 597	32 109
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(365 340)	(2 906)
Zwiększenia, utworzenie w okresie	(24 488)	(963)
Zmniejszenia, w tym:	139 582	21
rozwiązanie w okresie	12 597	-
spisanie aktywów i rozliczenie	14 847	21
różnice kursowe i inne zmniejszenia	112 138	-
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(250 246)	(3 848)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	172 219	20 410
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	118 351	28 261

Szerzej na temat aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży opisano w Nocie 43 „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

26. Zapasy

Wartość bilansowa zapasów według rodzaju	30.06.2014	31.12.2013
Inwestycje budowlane do sprzedaży	303 816	313 470
Towary	228 389	212 970
Produkcja w toku - inwestycje budowlane	124 326	168 152
Materiały	15 381	8 854
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(54 354)	(53 805)
Razem	617 558	649 641

Zapasy w Grupie Kapitałowej obejmują głównie środki poniesione na budowę nieruchomości przez Spółki Grupy Kapitałowej zajmujące się działalnością deweloperską.

27. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	30.06.2014	31.12.2013
Oprogramowanie	1 747 079	1 763 575
Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	1 096 373	218 850
Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczenia	211 215	-
Relacje z klientami	79 557	-
Inne, w tym nakłady	208 125	247 797
Razem	3 342 349	2 230 222

Istotny wzrost wartości niematerialnych wynikał z nabycia aktywów Spółek Nordea Polska oraz tzw. Portfela Szwedzkiego oraz rozliczenia Transakcji.

Wartość firmy netto	30.06.2014	31.12.2013
Spółki Nordea Polska	881 259	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	149 564	149 564
PKO BP BANKOWY PTE SA	51 158	51 158
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp.k.	6 607	10 343
Wartość firmy związana z aktywami przejętymi od spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	7 785	7 785
Razem	1 096 373	218 850

Rzeczowe aktywa trwałe	30.06.2014	31.12.2013
Grunty i budynki	1 814 484	1 627 309
Maszynty i urządzenia	505 195	497 121
Środki transportu	72 505	76 003
Środki trwałe w budowie	72 829	140 907
Nieruchomości inwestycyjne	133 177	114 589
Inne	179 871	155 304
Razem	2 778 061	2 611 233

W I półroczu 2014 roku Grupa Kapitałowa otrzymała odszkodowanie od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 6 675 tysięcy PLN ujęte w rachunku zysków i strat (w 2013 roku Grupa Kapitałowa otrzymała odszkodowanie od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 12 896 tysięcy PLN ujęte w rachunku zysków i strat).

28. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2014	31.12.2013
Otrzymane kredyty i pożyczki	17 013 652	2 606 482
Nordea Bank AB (publ)*	14 441 997	-
Depozyty banków	1 032 663	959 712
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	704 607	38 628
Rachunki bieżące	456 303	116 145
Inne depozyty z rynku pieniężnego	32 169	26 370
Razem	19 239 394	3 747 337

Informacje zostały opisane w Nocie 2 „Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)”.

29. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2014	31.12.2013
Zobowiązania wobec ludności	123 461 939	116 464 089
Depozyty terminowe	67 181 729	63 467 675
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	56 050 382	52 776 151
Pozostałe zobowiązania	229 828	220 263
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	41 927 112	31 966 616
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	16 917 290	13 076 978
Depozyty terminowe	19 980 360	13 426 892
Otrzymane kredyty i pożyczki	3 373 229	2 863 651
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	603 320	1 647 950
Pozostałe zobowiązania	1 052 913	951 145
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	5 989 335	3 473 476
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	3 269 893	3 018 628
Depozyty terminowe	2 706 797	430 639
Pozostałe zobowiązania	12 645	24 209
Razem	171 378 386	151 904 181

Według segmentu klienta	30.06.2014	31.12.2013
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	118 665 118	111 290 272
korporacyjne	32 944 500	21 062 058
małych i średnich przedsiębiorstw*	15 785 326	15 040 250
otrzymane kredyty i pożyczki	3 373 229	2 863 651
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	603 320	1 647 950
pozostałe zobowiązania	6 893	-
Razem	171 378 386	151 904 181

*Od 2014 roku zmiana prezentacji polegająca na włączeniu do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw klientów rynku mieszkaniowego (dane za 2013 rok zostały doprowadzone do porównywalności).

Struktura zobowiązań przedstawiona w Nocie:

- zobowiązania wobec ludności obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych obejmują segment klienta korporacyjnego (z wyłączeniem klienta budżetowego), segment małych i średnich przedsiębiorstw, segment klienta rynku mieszkaniowego,
- zobowiązania wobec jednostek budżetowych obejmują segment klienta korporacyjnego – klient budżetowy.

30. Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej

	30.06.2014	31.12.2013
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe	46 706	-
Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych ubezpieczyciela w podziale na:	2 494 548	-
Produkty strukturyzowane	371 493	-
Polisolokaty	7 820	-
Ubezpieczeniowe produkty finansowe Unit-Linked	2 115 235	-
Razem	2 541 254	-

	30.06.2014	31.12.2013
Rezerwy ubezpieczeniowe i aktywa reasekuracyjne		
Rezerwy ubezpieczeniowe brutto, w tym:		
Rezerwy w ubezpieczeniach na życie	250 617	-
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	30 089	-
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	2 240 057	-
Rezerwy składek i rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego	-	-
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	592	-
Pozostałe rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe określone w statucie	20 184	-
Rezerwy ubezpieczeniowe brutto, razem	2 541 539	-
Na udziale reasekuratora, w tym:		
Rezerwy w ubezpieczeniach na życie	(122)	-
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(152)	-
Rezerwy składek i rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego	(11)	-
Na udziale reasekuratora, razem	(285)	-
Razem	2 541 254	-

31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	30.06.2014	31.12.2013
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	12 556 496	10 255 937
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	11 409 250	9 129 100
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	741 858	692 614
obligacje wyemitowane przez PKO Leasing SA	405 388	434 223
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	142 705	290 509
Razem	12 699 201	10 546 446

	30.06.2014	31.12.2013
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
do 1 miesiąca	500 679	59 874
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	109 349	492 291
od 3 miesięcy do 1 roku	764 558	831 798
od 1 roku do 5 lat	8 078 557	5 954 784
powyżej 5 lat	3 246 058	3 207 699
Razem	12 699 201	10 546 446

Obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB

Data emisji	Wartość nominalna	Waluta emisji	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na dzień 30.06.2014	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2013
21.10.2010*	798 950	EUR	21.10.2015	3 406 186	3 337 380
07.07.2011	250 000	CHF	07.07.2016	884 159	853 657
25.07.2012	50 000	EUR	25.07.2022	211 695	206 677
21.09.2012	500 000	CHF	21.12.2015	1 731 396	1 690 110
26.09.2012	1 000 000	USD	26.09.2022	3 076 814	3 041 276
23.01.2014	500 000	EUR	23.01.2019	2 099 000	-
Razem				11 409 250	9 129 100

* Uwzględniono eliminację obligacji będących w portfelu DM PKO Banku Polskiego SA.

W I półroczu 2014 roku Bank wyemitował obligacje bankowe o wartości nominalnej 750 000 tysięcy PLN, klasyfikowane odpowiednio jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.11A ppkt. a oraz wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W I półroczu 2014 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 838 681 tysięcy PLN.

W I półroczu 2014 roku PKO Leasing SA wyemitował obligacje o wartości nominalnej 1 130 000 tysięcy PLN oraz wykupił obligacje o wartości nominalnej 1 075 000 tysięcy PLN. Na dzień 30 czerwca 2014 roku zadłużenie Spółki z tytułu emisji obligacji wynosiło w wartości nominalnej 530 000 tysięcy PLN, z czego zadłużenie wobec Banku wynosiło w wartości nominalnej 122 160 tysięcy PLN.

32. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 30 czerwca 2014 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna (w tysiącach złotych)	Waluta emisji	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	4,38%	14.09.2022	1 620 914
Obligacje podporządkowane	767 110	CHF	3,23%	25.04.2022	767 559
Obligacje podporządkowane*	282 873	CHF	3,13%	25.01.2019	236 075
RAZEM	2 650 683				2 624 548

* Pożyczka nie została zaliczona do funduszy Banku ze względu na dokonaną spłatę w dniu 28.07.2014 roku.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	4,37%	14.09.2022	1 620 857

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	01.01-30.06.2014	01.01-30.06.2013
Stan na początek okresu	1 620 857	1 631 256
Zwiększenia (z tytułu):	1 044 666	45 488
odsetek naliczonych	42 513	45 401
objęcia kontrolą jednostek zależnych	1 000 115	-
różnic kursowych	2 029	-
inne	9	87
Zmniejszenia (z tytułu):	(40 975)	(52 389)
spłaty odsetek	(40 975)	(52 389)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 624 548	1 624 355

33. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Koszty do zapłacenia	503 599	481 836	435 120
Przychody pobierane z góry	407 306	358 464	349 917
Inne zobowiązania, w tym:	2 921 777	1 706 937	3 958 420
zadeklarowana dywidenda	937 500	-	2 250 000
spłata nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych	-	-	186 900
zobowiązania z tytułu reasekuracji	400	-	-
Razem	3 832 682	2 547 237	4 743 457
w tym zobowiązania finansowe	3 084 832	2 004 459	3 976 070

Na dzień 30 czerwca 2014 roku, na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 30 czerwca 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań w przypadku, których nie wywodziłyby się z płatności wynikających z zawartych umów.

34. Rezerwy

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2014 roku, w tym:	36 289	35 739	115 314	133 528	320 870
Rezerwa krótkoterminowa	36 289	2 458	88 464	133 528	260 739
Rezerwa długoterminowa	-	33 281	26 850	-	60 131
Objęcie kontrolą jednostki zależnej	11 798	12 570	8 473	3 329	36 170
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 710	1 618	189 414	2 722	195 464
Rozwiązanie rezerw	(3 083)	(2)	(209 616)	(2 500)	(215 201)
Wykorzystanie rezerw	(246)	(122)	-	(23 969)	(24 337)
Różnice kursowe	(105)	-	-	-	(105)
Inne zmiany i reklasifikacje	667	-	232	7 499	8 398
Stan na dzień 30 czerwca 2014 roku, w tym:	47 030	49 803	103 817	120 609	321 259
Rezerwa krótkoterminowa	46 715	16 121	73 440	120 533	256 809
Rezerwa długoterminowa	315	33 682	30 377	76	64 450

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 76 344 tysiące PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 693 tysiące PLN. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2014 roku nie dokonano rozwiązania rezerwy restrukturyzacyjnej.

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2013 roku (przekształcone), w tym:	29 523	431 210	211 004	72 314	744 051
Rezerwa krótkoterminowa	6 081	36 233	145 066	72 314	259 694
Rezerwa długoterminowa	-	394 977	65 938	-	460 915
Utworzenie/aktualizacja rezerw	712	537	106 768	12 829	120 846
Rozwiązanie rezerw	(559)	(179 453)	(178 572)	-	(358 584)
Wykorzystanie rezerw	(309)	(193 142)	-	(10 103)	(203 554)
Różnice kursowe	12	-	-	-	12
Inne zmiany i reklasifikacje	(1 658)	(25 380)	779	25 383	(876)
Stan na dzień 30 czerwca 2013 roku (przekształcone), w tym:	27 721	33 772	139 979	100 423	301 895
Rezerwa krótkoterminowa	27 721	1 450	105 981	100 423	235 575
Rezerwa długoterminowa	-	32 322	33 998	-	66 320

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 67 578 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 2 644 tysiące PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

POZOSTAŁE NOTY

35. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

35.1. Programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Grupy do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Stan na dzień 30 czerwca 2014				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 490 000	15.06.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 367 000	31.07.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	68 707	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	34 896	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		3 010 603		
Stan na dzień 31 grudnia 2013				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	800 000	31.07.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	24 238	29.06.2018	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	13 410	31.10.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		2 554 648		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

35.2. Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2014 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 252 052 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 347 636 tysięcy PLN).

Na dzień 30 czerwca 2014 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 26 975 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 48 629 tysięcy PLN).

35.3. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	30.06.2014	31.12.2013
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	859 171	737 531
dla podmiotów niefinansowych	34 568 756	30 203 660
dla podmiotów budżetowych	3 350 139	3 269 584
Razem	38 778 066	34 210 775
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 603 079	7 708 424

35.4. Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	30.06.2014	31.12.2013
Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	8 187 107	6 227 396
dla podmiotów finansowych	138 730	64 444
dla podmiotów niefinansowych*	8 038 308	6 151 081
dla podmiotów budżetowych	10 069	11 871
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	4 001 603	3 466 648
dla podmiotów niefinansowych	4 001 603	3 466 648
Udzielone akredytywy	584 140	491 768
dla podmiotów niefinansowych	584 041	491 669
dla podmiotów budżetowych	99	99
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty	27 317	117 420
dla podmiotów finansowych	27 317	117 420
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	232 888	83 773
dla podmiotów budżetowych	232 888	83 773
Razem	13 033 055	10 387 005

* Zmiana w pozycji „Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym dla podmiotów niefinansowych” wynikała głównie z nabycia Spółek Nordea Polska i tzw. Portfela Szwedzkiego oraz z tytułu udzielonych zobowiązań gwarancyjnych dla podmiotów z branży górnictwo i energetyka.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w Nocie 34 „Rezerwy”.

35.5. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

Według wartości nominalnej	30.06.2014	31.12.2013
Finansowe*	2 750 378	369 303
Gwarancyjne**	3 775 169	2 570 701
Razem	6 525 547	2 940 004

* Wzrost pozycji pozabilansowe zobowiązania otrzymane finansowe wynika z nabycia Nordea Bank Polska i dotyczy kredytu lombardowego od NBP w kwocie 2 148 338 tysięcy PLN.

** Wzrost pozycji pozabilansowe zobowiązania otrzymane gwarancyjne wynika głównie ze zwiększenia skali ekspozycji kredytowych objętych programem wspierania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – gwarancja de minimis.

W wyniku postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Grupa Kapitałowa dokonała wyceny Umowy Podziału Ryzyka w oparciu o przeprowadzaną analizę prawdopodobieństwa przepływów środków pieniężnych wynikających z Umowy. Oszacowana wartość oczekiwana wynosi 0.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zestawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Grupy Kapitałowej

Na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku na rzecz Grupy Kapitałowej Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Grupa Kapitałowa Banku była uprawniona sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

36. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2014 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są pozwany wynosiła 395 112 tysięcy PLN, w tym 9 443 tysiące PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2013 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 342 658 tysięcy PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosiła 516 481 tysięcy PLN, w tym 156 468 tysięcy PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie, głównie związanych z windykacją kredytów udzielonych przez KREDOBANK SA (na dzień 31 grudnia 2013 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 525 949 tysięcy PLN). Powyższa informacja nie uwzględnia spraw spornych KREDOBANK SA dotyczących podatków opisanych w Nocie 12 „Podatek dochodowy”.

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania prowadzonego obecnie przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK), wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia na dzień 9 lutego 2012 roku, który to termin, na wniosek pełnomocnika powodów przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, a następnie SOKiK odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do dnia 8 maja 2012 roku. W dniu 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazującą wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Decyzję sądu w tej sprawie pełnomocnik Banku otrzymał w styczniu 2013 roku, a w lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji. Obecnie sprawa jest przedmiotem ponownego postępowania przez SOKiK.

W dniu 29 października 2013 roku odbyła się rozprawa, zaś w dniu 21 listopada 2013 roku został ogłoszony wyrok, którym SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10 085 tysięcy PLN. Wyrok jest nieprawomocny. W dniu 7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu powodów reprezentowanych przez pełnomocnika Banku. Wyrok został również zaskarżony przez innych uczestników postępowania, tj. przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHiD), (apelacje zmierzające do nałożenia na uczestników porozumień surowszych kar pieniężnych), a także: Visa Europe Limited, Bank Poczty S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., mBank S.A. (dawniej: BRE Bank S.A.), Deutsche Bank PBC S.A., HSBC Bank Polska S.A. (apelacje zmierzające przede wszystkim do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania porozumień za naruszające prawo konkurencji oraz nałożenia kar na ich uczestników). Odpisy tych apelacji zostały doręczone pełnomocnikowi Banku, który złożył odpowiedzi na nie. Na dzień 30 czerwca 2014 roku Bank posiada rezerwę na kwotę 10 359 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

Jednocześnie, decyzją SOKiK z dnia 21 listopada 2013 roku, kara pieniężna nałożona na Nordea Bank Polska SA – spółkę zależną od Banku będącą również stroną wyżej opisanego sporu, została obniżona do wysokości 2,6 tysiąca PLN i Spółka podjęła decyzję o niewnoszeniu apelacji.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku dodatkowo Bank jest stroną m.in. następujących postępowań:

przed SOKiK w wyniku odwołania od decyzji Prezesa UOKiK

- 1) w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych kont emerytalnych („IKE”).

W dniu 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych oraz wysokości odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza,
- w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia,
- w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

Postępowania odwoławcze prowadzi w imieniu Banku renomowane kancelarie prawne. Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK odpowiednio w dniu 2 i 16 stycznia 2013 roku. Postępowania są w toku. Na dzień 30 czerwca 2014 roku Bank posiada na powyższe kwoty rezerwę w kwocie 4 000 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

- 2) w związku ze stosowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach,

W dniu 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN, na którą na dzień 30 czerwca 2014 roku Bank posiada rezerwę w tej samej kwocie (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”). Termin rozprawy wyznaczono na dzień 25 września 2014 roku.

- 3) stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe.

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku uznano działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożono na Bank karę pieniężną w wysokości 17 236 tysięcy PLN oraz 11 828 tysięcy PLN. Bank odwołał się od tej decyzji. Postępowanie w toku. Postępowanie odwoławcze prowadzi w imieniu Banku renomowana kancelaria prawna. Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK w dniu 17 stycznia 2014 roku. Postępowanie jest w toku. Na dzień 30 czerwca 2014 roku Bank posiada rezerwę na kwotę 10 000 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

przed SOKiK z powództwa osoby fizycznej

o uznanie za niedozwolone zapisów Taryfy opłat i prowizji w punktach przewidujących opłaty za czynności monitorująco-upominawcze w związku z opóźnianiem się klientów ze spłatą bieżących zadłużeń. Bank udzielił odpowiedzi na pozew i repliki na kolejne pismo procesowe. W sprawie tej nie ma ryzyka ukarania Banku karą finansową. Istnieje ryzyko wpisania postanowień dotyczących opłat monitorująco-upominawczych do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa UOKiK.

przed SOKiK z powództwa Prezesa UOKiK

o uznanie za niedozwolone niektórych postanowień wzorców umów o kredyt konsumencki.

Sprawa w Sądzie w toku, nastąpiła jedynie wymiana korespondencji między stronami. Nie ma ryzyka ukarania Banku karą finansową.

przed Sądem Apelacyjnym

jedno powództwo wniesione przez osobę fizyczną – klienta, o kontrolę abstrakcyjną wzorów (uznanie za niedozwolone postanowień wzorca umowy – regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego z 1997 roku, zmodyfikowanego w 1998 roku). W dniu 2 lipca 2013 roku odbyła się pierwsza rozprawa. Wyrokiem sądu z dnia 9 lipca 2013 roku oddalono powództwo przeciwko Bankowi. Powód wniósł apelację od wyroku. Termin rozprawy sąd wyznaczył na dzień 11 września 2014 roku.

przed Prezesem UOKiK:

- 1) postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia, czy sposób oferowania przez Bank kredytów hipotecznych w ramach „Jesiennej promocji kredytów hipotecznych” może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów,
- 2) postępowania wyjaśniającego dotyczącego udzielania przez banki informacji stanowiącej tajemnicę bankową,
- 3) postępowanie wszczęte 28 lutego 2014 r w sprawie ustalenia, czy dokumenty przesłane do UOKiK w sprawach DDK -62-22/06/KB oraz DDK -405-24/08/MW zawierały tajemnicę przedsiębiorstwa – w ocenie Banku nie ma ryzyka nałożenia kary finansowej decyzją, sprawa w toku,
- 4) postępowanie wszczęte 05 marca 2014 r w sprawie ustalenia, czy Bank wykonał decyzję UOKiK z dnia 12 grudnia 2008 roku w sprawie Max Lokaty – jest ryzyko nałożenia kary finansowej decyzją, jeśli UOKiK uzna, że zobowiązanie zostało niewłaściwie wykonane, sprawa w toku,
- 5) postępowanie wyjaśniające wszczęte 23 stycznia 2014 roku w sprawie postanowień wzorców umownych rachunków bankowych regulujące kwestie pełnomocnictw – w ocenie Banku nie istnieje ryzyko nałożenia kary finansowej, sprawa w toku.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA – spółka zależna od Banku – jest stroną:

- 5 postępowań przed SOKiK z powództwa osób fizycznych o uznanie za niedozwolone niektórych postanowień wzorców umownych dotyczących umów ubezpieczenia na życie; we wszystkich przypadkach Spółka złożyła odpowiedź na pozew wnosząc o jego oddalenie w związku z wniesieniem powództwa po upływie 6 miesięcy od dnia zaniechania ich stosowania, w sprawie tej nie ma ryzyka ukarania Spółki karą finansową,
- postępowania prowadzonego przed Prezesem UOKiK w sprawie stosowanych opłat likwidacyjnych i wartości wykupu polisy w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia w niektórych wzorach umownych do umów ubezpieczenia na życie, a także zastosowaniu w tych wzorach nieprecyzyjnej informacji o wartości wykupu całkowitego w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia; postępowanie jest w toku, wartość utworzonej rezerwy na 30 czerwca 2014 roku wynosi 1 507 tysięcy PLN.

b) Roszczenia reprywatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się sześć postępowań administracyjnych i administracyjno-sądowych, w tym jedno zawieszone, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem), które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Grupy rozstrzygnięcia, skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprywatyzacyjnych oraz jedno postępowanie administracyjne o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości posiadanej przez Bank, w której nie został wyznaczony termin rozprawy. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Grupy. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli dotyczące wydania lub zwrotu nieruchomości oraz regulacji stanu prawnego nieruchomości (toczą się cztery postępowania sądowe i administracyjne o wydanie nieruchomości, lokalu położonego w nieruchomości, zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez Bank z nieruchomości).

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) – dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku – o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, że orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, wydano z rażącym naruszeniem prawa.

Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców a następnie podział majątku CFP, wydane zostało przeniesienie na Bank prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku. W dniu 17 lipca 2013 roku złożona została skarga kasacyjna. Nie wyznaczono terminu rozprawy.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia w II połowie 2014 roku poważnych roszczeń wobec Banku i spółek zależnych od Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

37. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013
Kasa, środki w Banku Centralnym	9 910 908	7 246 120	5 658 046
Bieżące należności od banków	2 547 844	1 638 619	1 779 698
Razem	12 458 752	8 884 739	7 437 744

Na dzień 1 kwietnia 2014 roku wartość nabytych środków pieniężnych i ich ekwiwalentów związanych z nabyciem Spółek Nordea Polska wyniosła 993 052 tysiące PLN.

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	3 114 345	3 916 792
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	194 707	274 898
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	109 600	104 766
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	295 510	328 084
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	27 567	34 397
Odsetki od instrumentów zabezpieczających	157 899	223 996
Pozostałe odsetki otrzymane	597 670	489 106
Razem	4 497 298	5 372 039

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Otrzymane dywidendy od wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych	10 028	294
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	1 664	1 578
Razem	11 692	1 872

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(747 330)	(1 600 303)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(38 138)	(37 296)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji papierów dłużnych	(113 186)	(73 195)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie odsetki od rachunków bieżących, premie od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych)	(298 777)	(445 800)
Razem	(1 197 431)	(2 156 594)

38. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad jednostką dominującą Grupy Kapitałowej jako podmiot posiadający 31,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1 „Informacje ogólne” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 763 z późniejszymi zmianami), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	58 261	65 902
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	20 969	22 052
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	37 292	43 850

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późniejszymi zmianami), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Przychody z tytułu prowizji	1 659	2 473

Od 1 stycznia 1996 roku Bank jest generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa.

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Przychody z tytułu prowizji	2 500	3 918

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Przychody z tytułu prowizji	11 516	11 265

Istotne transakcje Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2014			01.01-30.06.2014		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	245 926	700 336	682 438	1 812	827	(239)
Podmiot 3	331 605	358 822	335 651	1 327	265	(1 798)
Podmiot 4	-	512 610	500 000	-	1	(6 133)
Podmiot 5	-	170 688	701 786	-	207	(2 512)
Podmiot 6	-	83	680 182	-	18	(178)
Podmiot 7	273 362	26 200	263 231	2 302	1	(397)
Podmiot 8	-	146 581	400 000	2 133	378	(1 125)
Podmiot 9	-	38 328	500 000	-	-	(195)
Podmiot 10	315 365	15 319	140 768	7 025	97	(45)
Podmiot 11	180 895	8 925	176 235	3 788	71	(210)
Podmiot 12	122 659	45 906	186 124	2 290	160	(64)
Podmiot 13	150 608	48 136	101 724	2 419	621	(580)
Podmiot 14	69 154	6 469	150 000	1 513	102	(46)
Podmiot 15	-	167 057	-	-	4	(2 716)
Pozostałe podmioty	254 508	583 952	385 954	5 696	2 435	(4 451)
Razem	1 944 082	2 829 412	7 284 093	30 305	5 187	(20 689)

Podmiot	31.12.2013			01.01-31.12.2013		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 6	-	1 749	1 198 324	-	33	(623)
Podmiot 3	211 048	242 088	333 258	3 139	507	(1 242)
Podmiot 8	223 340	126 268	176 660	10 543	429	(527)
Podmiot 10	446 352	65	71 214	12 387	1 161	(573)
Podmiot 16*	-	-	600 000	-	-	-
Podmiot 4	-	19 299	500 000	-	3	(10 651)
Podmiot 9	-	14 093	500 000	1	2	(247)
Podmiot 2	-	574	500 000	5 327	270	(5 681)
Podmiot 7	16 683	2 178	474 003	45	3	(171)
Podmiot 17*	10 130	84 104	359 382	2 390	15	(1 581)
Podmiot 11	241 279	17 556	175 722	9 187	131	(1 055)
Podmiot 5	-	36 096	401 786	-	329	(408)
Podmiot 10	145 798	46 904	117 590	4 891	235	(126)
Podmiot 13	109 174	50 249	143 331	7 570	1 510	(1 445)
Pozostałe podmioty	346 488	536 068	511 244	17 099	4 549	(14 907)
Razem	1 750 292	1 177 291	8 142 514	72 579	9 177	(39 237)

* Podmioty nie występują w I półroczu 2014 roku

Odpowiednio na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

39. Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo

Transakcje jednostki dominującej z wspólnymi przedsięwzięciami i stowarzyszonymi wycenionymi metodą praw własności

Wszystkie opisane poniżej transakcje z wspólnymi przedsięwzięciami i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dwudziestu lat.

30 czerwca 2014 roku

Jednostka	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Bank Pocztowy SA	190	-	1 691	2 292
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	177	-	44 808	5 000
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	28 865	28 865	24 657	-
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	91	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	6 466	-
Razem	29 232	28 865	77 713	7 292

6 miesięcy zakończone dnia 30 czerwca 2014 roku

Jednostka	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Bank Pocztowy SA	220	30	1 800	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	4 780	4 461	34 765	34 654
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	1 658	1 658	125	125
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	2	2	-	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	83	83
Razem	6 661	6 152	36 773	34 862

31 grudnia 2013 roku

Jednostka	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Bank Pocztowy SA	6	-	1 003	2 374
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	1 100	-	50 551	5 000
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	-	-	1 234	-
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	38	-
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	29 463	29 463	16 066	-
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	11	-
„Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	12 555	-
„Promenada Sopotcka” Sp. z o.o.	44 377	44 377	4 811	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	219 698	219 698	-	-
Razem	294 644	293 538	86 269	7 374

6 miesięcy zakończone dnia 30 czerwca 2013 roku

Jednostka	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	319	-	47	-
Bank Pocztowy SA	32	26	355	-
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.	4	4	-	-
„Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji	3	3	-	-
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	650	650	210	210
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	1	1	-	-
„Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji	3	3	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	104	104	60	60
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	144	144
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	585	585	31	31
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	2 832	2 832	42	42
Razem	4 534	4 209	889	487

40. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo

Na dzień 30 czerwca 2014 roku jednostkami powiązаныmi z Grupą Kapitałową poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały dwa podmioty (na dzień 31 grudnia 2013 roku - dwa podmioty).

W I półroczu 2014 roku i w 2013 roku nie wystąpiły transakcje wzajemne Grupy Kapitałowej z tymi podmiotami.

41. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane oraz należne od PKO Banku Polskiego SA

Wynagrodzenia otrzymane oraz należne od PKO Banku Polskiego SA	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Zarząd Banku	7214	6511
Rada Nadzorcza Banku	496	613
Razem	7 710	7 124

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Zarząd	20	20
Razem	20	20

Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze to świadczenia pracownicze, które podlegają w całości rozliczeniu przed upływem 12 miesięcy od końca rocznego okresu sprawozdawczego, w którym pracownicy wykonywali związaną z nimi pracę. W związku z powyższym jako świadczenie krótkoterminowe dla Zarządu Banku ujęte została nieodroczonego składnika zmiennego składnika wynagrodzeń, która została wypłacona odpowiednio za rok 2013 w lipcu 2014 i za rok 2012 w lipcu 2013.

W 2014 roku przyznana wartość nieodroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2013 rok wyniosła 1 916 tysięcy PLN. W 2013 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2012 rok wyniosła 1 561 tysięcy PLN.

b) pozostałe świadczenia długoterminowe

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2014 roku oraz dnia 30 czerwca 2013 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych (wypłata nastąpiła w lipcu 2014 roku). Jako pozostałe świadczenie długoterminowe ujęta została odroczonego składnika zmiennego składnika wynagrodzeń przyznawana w formie gotówkowej oraz świadczenia z tytułu pracowniczego programu emerytalnego.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku i 2013 roku wartość zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń długoterminowych wyniosła odpowiednio 2 440 tysięcy PLN i 1 053 tysięcy PLN odpowiednio. W 2014 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2013 rok wyniosła 1 321 tysięcy PLN. W 2013 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2012 rok wyniosła 1 053 tysięcy PLN.

c) płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2014 roku wypłacono Zarządowi Banku 1 639 tysięcy PLN z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń (część nieodroczonego) przyznawanych w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym). W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2013 roku nie wypłacono świadczeń z tego tytułu.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku i 2013 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wyniosła odpowiednio 4 289 tysięcy PLN i 2 692 tysięcy PLN odpowiednio.

W 2014 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2013 rok wyniosła 3 237 tysięcy PLN. W 2013 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2012 rok wyniosła 2 692 tysięcy PLN.

d) Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	30.06.2014	31.12.2013
Zarząd	905	74
Rada Nadzorcza	2 265	2 241
Razem	3 170	2 315

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01- 30.06.2014	01.01- 30.06.2013
Zarząd	9 515	8 610
Rada Nadzorcza	205	93
Razem świadczenia krótkoterminowe	9 720	8 703

42. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku

Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń opisane zostały w skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2013 rok.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku rezerwa na składniki zmienne za lata 2014 - 2012 wyniosła 37,5 miliona PLN, z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 19,4 milionów PLN, dla Zarządu Banku w kwocie 11,9 milionów PLN, a dla spółek Grupy Kapitałowej 6,2 miliona PLN (uwzględniając spółki Nordea Bank, PKO Leasing Pro SA oraz PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA tworzące rezerwy według swoich zasad).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku rezerwa na składniki zmienne za 2012 rok i 2013 rok wyniosła 31,2 miliona PLN, z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 16 milionów PLN, dla Zarządu Banku w kwocie 9 milionów PLN, a dla spółek Grupy Kapitałowej 3,5 miliona PLN.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w I półroczu 2014 roku wypłacony został dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku składnik nieodroczonego z tytułu premii za rok 2013 oraz składnik odroczonego z tytułu premii za rok 2012 – gotówka w kwocie 4,6 miliona PLN.

Kwota wypłacona dla spółek Grupy Kapitałowej wyniosła 0,6 milion PLN. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w 2013 roku wypłacony został składnik nieodroczonego – gotówka dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 3,0 milionów PLN, dla Zarządu Banku w kwocie 1,6 miliona PLN a dla spółek Grupy Kapitałowej 1 milion PLN.

W pierwszym półroczu 2014 roku wypłata z tytułu akcji fantomowych została zrealizowana dla osób dla Zarządu Banku w wysokości 1,6 miliona PLN a dla spółek Grupy Kapitałowej w wysokości 0,7 miliona PLN.

W 2013 roku wypłata z tytułu akcji fantomowych została zrealizowana dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w wysokości 3,3 miliona PLN, a dla spółek Grupy Kapitałowej 0,7 miliona PLN.

43. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

W I półroczu 2014 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

1) dotyczące nabycia spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

Opis transakcji nabycia zawarty został w Nocie 2.

2) dotyczące utworzenia spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o.

W dniu 13 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana nowa spółka Polski Standard Płatności Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 2 271 tysięcy PLN i dzieli się na 45 420 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Wszystkie udziały Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Spółka została utworzona w ramach projektu, realizowanego wspólnie z bankami partnerskimi, dotyczącego budowy nowego standardu płatności mobilnych w Polsce opartego o wdrożone w 2013 roku przez PKO Bank Polski SA innowacyjne rozwiązanie płatności mobilnych „IKO”.

3) dotyczące inwestycji kapitałowych Merkury – fiz an

W dniu 13 stycznia 2014 roku Merkury – fiz an objął:

- 2 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.; wyżej wymienione podwyższenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 5 lutego 2014 roku,
- 2 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.; wyżej wymienione podwyższenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 stycznia 2014 roku,
- 2 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.; wyżej wymienione podwyższenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 lutego 2014 roku,
- 2 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.; wyżej wymienione podwyższenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 lutego 2014 roku,
- 2 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.; wyżej wymienione podwyższenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 24 lutego 2014 roku,
- 2 000 akcji o wartości nominalnej 500 PLN każda w podwyższonym kapitale spółki Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.; wyżej wymienione podwyższenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 marca 2014 roku.

Merkury – fiz an posiada akcje wyżej wymienionych Spółek stanowiące 100% udziału w kapitale zakładowym oraz uprawniające do 100% głosów na walnym zgromadzeniu tych Spółek.

4) dotyczące zmian w spółkach Grupy Kapitałowej „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.

W dniu 20 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. poprzez umorzenie udziałów Wspólnika – Gminy Miasta Sopot. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 60 801 tysięcy PLN i dzieli się na 121 602 udziału o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

W wyniku powyższej operacji Bank posiada udziały wyżej wymienionej Spółki stanowiące 72,98% udziału w kapitale zakładowym Spółki i uprawniające do 72,98% głosów na zgromadzeniu wspólników. Ze względu na rozpoczęcie sprawowania kontroli nad Spółką, Spółka stała się jednostką zależną od PKO Banku Polskiego SA, a jej spółki zależne – jednostkami zależnymi pośrednio od Banku.

W dniu 24 stycznia 2014 roku spółka „Kamienica Morska” Sp. z o.o. w likwidacji – spółka zależna od „CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o. – została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

5) dotyczące dokapitalizowania spółek Grupy Kapitałowej KREDOBANK SA

W dniu 5 lutego 2014 roku PKO Bank Polski SA dokonał dokapitalizowania KREDOBANK SA poprzez udzielenie darowizny finansowej w wysokości 6 020 tysięcy USD (tj. 18 656 tysięcy PLN według średniego kursu NBP z dnia przelania środków). Wyżej wymieniona darowizna w sprawozdaniu z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA zwiększa cenę nabycia akcji Spółki.

W dniu 17 marca 2014 roku w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. w wysokości 1 400 tysięcy UAH przeprowadzone w drodze podwyższenia wartości nominalnej jednego udziału Spółki i objęte przez KREDOBANK SA – jedynego udziałowca tej Spółki. Według stanu na 30 czerwca 2014 roku kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 500 tysięcy UAH i obejmuje 1 udział o wyżej wymienionej wartości.

6) dotyczące dokapitalizowania spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W dniu 23 kwietnia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. o kwotę 17 585 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 100 000 tysięcy PLN i dzieli się na 200 000 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Leasing SA – spółkę zależną od Banku, za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów. PKO Leasing SA pozostaje jedynym udziałowcem Spółki.

7) dotyczące planowych zmian związanych ze spółką Inteligo Financial Services SA

W dniu 27 maja 2014 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA podjął uchwałę dotyczącą połączenia Inteligo Financial Services SA z PKO BP Finat Sp. z o.o. – spółek zależnych od PKO Banku Polskiego SA. W ramach wyżej wymienionego procesu, przed połączeniem Spółek, pracownicy Inteligo Financial Services SA oraz część zasobów Spółki związanych głównie z usługami informatycznymi świadczonymi na rzecz PKO Banku Polskiego SA są przenoszeni do Banku począwszy od 1 lipca br.

Powyższe działania są prowadzone w ramach realizacji strategii Banku w zakresie optymalizacji działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

44.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Grupa Kapitałowa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach
- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych
- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 30 czerwca 2014 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 30.06.2014	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	1 184 220	1 184 220	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 173 313	1 173 313	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		6 196	6 196	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		4 711	4 711	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 385 895	1 122	3 384 773	-
Instrumenty zabezpieczające		379 394	-	379 394	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 006 501	1 122	3 005 379	-
Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	16 058 563	4 196 563	11 862 000	-
Dłużne papiery wartościowe		14 267 963	2 405 963	11 862 000	-
Jednostki uczestnictwa		1 790 600	1 790 600	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	21 659 235	14 192 145	7 299 406	167 684
Dłużne papiery wartościowe		21 430 234	14 130 828	7 299 406	-
Kapitałowe papiery wartościowe		229 001	61 317	-	167 684
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		42 287 913	19 574 050	22 546 179	167 684
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 567 160	405	3 566 755	-
Instrumenty zabezpieczające		378 411	-	378 411	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 188 749	405	3 188 344	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	30	142 705	-	142 705	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		142 705	-	142 705	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 709 865	405	3 709 460	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 30.06.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 173 313	1 173 313	-	-
obligacje skarbowe w PLN	1 099 169	1 099 169	-	-
obligacje skarbowe w EUR	-	-	-	-
obligacje komunalne	51 622	51 622	-	-
obligacje korporacyjne	8 430	8 430	-	-
obligacje emitowane przez GPW	4 503	4 503	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym:	9 589	9 589	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	6 196	6 196	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	4 711	4 711	-	-
RAZEM	1 184 220	1 184 220	-	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 30.06.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	14 267 963	2 405 963	11 862 000	-
bony pieniężne NBP	11 446 840	-	11 446 841	-
obligacje skarbowe PLN	2 405 452	2 405 451	-	-
obligacje komunalne EUR	140 041	-	140 041	-
obligacje komunalne PLN	109 669	-	109 669	-
obligacje skarbowe UAH	26 093	-	26 093	-
obligacje strukturyzowane PLN	139 356	-	139 356	-
obligacje korporacyjne PLN	512	512	-	-
Jednostki uczestnictwa	1 790 600	1 790 600	-	-
RAZEM	16 058 563	4 196 563	11 862 000	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 30.06.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 430 234	14 130 828	7 299 406	-
obligacje skarbowe PLN	14 130 828	14 130 828	-	-
obligacje skarbowe w USD	90 309	-	90 309	-
obligacje skarbowe w UAH	40	-	40	-
obligacje komunalne	4 213 790	-	4 213 790	-
obligacje korporacyjne w PLN	2 882 396	-	2 882 396	-
obligacje korporacyjne w EUR	88 436	-	88 436	-
obligacje korporacyjne w UAH	24 435	-	24 435	-
Kapitałowe papiery wartościowe	229 001	61 317	-	167 684
RAZEM	21 659 235	14 192 145	7 299 406	167 684

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2013 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2013	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	479 881	475 339	4 542	-
Dłużne papiery wartościowe		467 931	463 389	4 542	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		10 799	10 799	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		1 151	1 151	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 000 860	1 015	2 999 845	-
Instrumenty zabezpieczające		361 639	-	361 639	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 639 221	1 015	2 638 206	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	15 204 756	931 325	14 273 431	-
Dłużne papiery wartościowe		15 204 756	931 325	14 273 431	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	14 067 356	8 679 109	5 250 921	137 326
Dłużne papiery wartościowe		13 867 437	8 616 516	5 250 921	-
Kapitałowe papiery wartościowe		199 919	62 593	-	137 326
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		32 752 853	10 086 788	22 528 739	137 326
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 328 211	912	3 327 299	-
Instrumenty zabezpieczające		414 804	-	414 804	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 913 407	912	2 912 495	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	30	290 509	-	290 509	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		290 509	-	290 509	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 618 720	912	3 617 808	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2013	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	467 931	463 389	4 542	-
obligacje skarbowe	390 660	390 660	-	-
obligacje skarbowe w EUR	4 542	-	4 542	-
obligacje komunalne	41 907	41 907	-	-
obligacje korporacyjne	24 026	24 026	-	-
obligacje emitowane przez GPW	6 628	6 628	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	168	168	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 799	10 799	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	1 151	1 151	-	-
RAZEM	479 881	475 339	4 542	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2013	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	15 204 756	931 325	14 273 431	-
bony pieniężne NBP	13 997 228	-	13 997 228	-
obligacje skarbowe PLN	931 325	931 325	-	-
obligacje komunalne EUR	136 700	-	136 700	-
obligacje komunalne PLN	113 935	-	113 935	-
obligacje skarbowe UAH	25 568	-	25 568	-
RAZEM	15 204 756	931 325	14 273 431	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2013	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	13 867 437	8 616 517	5 250 920	-
obligacje skarbowe PLN	8 616 517	8 616 517	-	-
obligacje skarbowe w USD	181 823	-	181 823	-
obligacje skarbowe w UAH	20 160	-	20 160	-
obligacje komunalne	3 440 753	-	3 440 753	-
obligacje korporacyjne w PLN	1 556 067	-	1 556 067	-
obligacje korporacyjne w UAH	52 117	-	52 117	-
Kapitałowe papiery wartościowe	199 919	62 593	-	137 326
RAZEM	14 067 356	8 679 110	5 250 920	137 326

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej, których szczegółowy opis zaprezentowany został w rocznym sprawozdaniu finansowym.

1) Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty finansowe i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępne do sprzedaży, dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową, będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfelu Domu Maklerskiego,
- instrumenty pochodne.

2) Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, w których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach). Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty finansowe, dla których brak jest aktywnego rynku:

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej	Metoda (technika) wyceny	Obserwowalne dane wejściowe
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu – obligacje skarbowe w EUR	Cena rynkowa polskich papierów skarbowych w walucie obcej pozyskiwana jest z serwisów informacyjnych, w których znajdują się kwotowania takich papierów (Bloomberg lub strony brokerskie w systemie Reuters). Nie jest to rynek regulowany.	Cena rynkowa papierów wartościowych pozyskiwana z serwisów informacyjnych.
Pochodne instrumenty finansowe – instrumenty zabezpieczające	Wycena instrumentów pochodnych CIRS, IRS odbywa się według modelu zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o krzywe rentowności.	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA, IRS, basis swap.
Pochodne instrumenty finansowe – instrumenty o charakterze handlowym	Wycena instrumentów pochodnych CIRS, IRS, FRA odbywa się według modelu zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o krzywe rentowności. Wycena opcji walutowych odbywa się według określonych modeli wyceny dla danego typu opcji walutowej. Ceny egzotycznych opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są z rynku (są cenami rynkowymi).	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA, IRS, basis swap. Danymi wejściowymi do modeli wyceny opcji walutowych są krzywe rentowności budowane w oparciu o stawki rynku pieniężnego, rynkowe stawki punktów swapowych, płaszczyzny zmienności dla określonych par walutowych, walutowe kursy fixingowe NBP. W celu wyceny egzotycznych opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są ceny rynkowe tych opcji.
Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		
- bono pieniężne NBP	Wycena metodą krzywej rentowności.	Krzywa rentowności dla bonów pieniężnych zbudowana jest w oparciu o ceny rynkowe, dane rynku pieniężnego oraz rynku transakcji OIS.
- obligacje komunalne EUR	Wycena według przyjętego modelu wyceny.	Danymi wejściowymi do modelu wyceny są stawki rynkowe, dane rynkowe: rynek pieniężny, rynek transakcji IRS, rynek transakcji CDS, zmienność rynku opcji stopy procentowej
- obligacje komunalne PLN	Wycena według modelu krzywej rentowności oraz marży ryzyka.	Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		
- obligacje komunalne	Wycena według modelu krzywej rentowności oraz marży ryzyka.	Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
- obligacje korporacyjne	Wycena według modelu krzywej rentowności oraz marży ryzyka.	Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych – instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Wycena według metody krzywej rentowności oraz ceny egzotycznych opcji wbudowanych w te papiery.	Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS. W celu wyceny egzotycznych opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są ceny rynkowe tych opcji.

Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Do tej kategorii Grupa Kapitałowa zaklasyfikowała udziały w Funduszu Marguerite, które są wyceniane według wewnętrznych modeli wyceny. Wartość godziwa tych papierów (Fundusz) ustalana jest w oparciu o wartość netto aktywów funduszu tj. wartość godziwą projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład funduszu, które podlegają co pół roku badaniom przez biegłego rewidenta. Gdyby Grupa Kapitałowa stosowała wartości parametrów nieobserwowalnych będące brzegowymi wartościami z zakresu możliwych wartości, wartość godziwa kapitałowych instrumentów finansowych mogłaby na dzień 30 czerwca 2014 roku być większa o 8 384 tysiąca PLN lub mniejsza o 8 384 tysiąca PLN.

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych dla których Grupa Kapitałowa stosuje wycenę do wartości godziwej na Poziomie 3 na dzień 30 czerwca 2014 roku jest następujący:

Technika wyceny	Czynnik nieobserwowalny	Wpływ na wartość godziwą	
		scenariusza pozytywnego (wzrost o 5% wartości netto aktywów funduszu)	scenariusza negatywnego (spadek o 5% wartości netto aktywów funduszu)
Metoda wartości netto aktywów funduszu (NAV - Net Asset Value)	Cena za jednostkę uczestnictwa	176 068	159 300

W okresie od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku nie nastąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie w trakcie okresu pomiaru od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku:

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - Poziom 3	1.01-30.06.2014
Bilans otwarcia na początek okresu	137 326
Suma zysków lub strat	15 309
w wyniku finansowym	-
w innych dochodach całkowitych	15 309
Objęcie nowej emisji udziałów w Funduszu Margeurite i różnice kursowe	15 049
Bilans zamknięcia na koniec okresu	167 684

W okresie od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku nie nastąpiły zmiany w zakresie metodologii szacowania wartości godziwej.

44.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2014 roku:

	Poziom hierarchii wartości godziwej	Metoda wyceny	30.06.2014	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	9 910 908	9 910 908
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 470 074	2 470 064
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			177 993 959	175 165 113
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	95 392 893	92 214 252
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	57 220 043	57 610 793
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	19 576 166	19 643 833
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 165 533	1 165 533
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 639 324	4 530 702
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	206 816	214 813
Inne aktywa finansowe	nd	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	955 670	955 670
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	nd	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	3 739	3 739
Zobowiązania wobec innych banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	19 239 394	19 246 119
Zobowiązania wobec klientów			171 378 386	171 363 194
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	41 927 112	41 927 197
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 989 335	5 989 335
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	123 461 939	123 446 662
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 556 496	12 972 566
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 624 548	2 609 097
Inne zobowiązania finansowe	nd	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	3 084 832	3 084 832

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2013 roku:

	Poziom hierarchii wartości godziwej	Metoda wyceny	31.12.2013	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	7 246 120	7 246 120
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 893 441	1 889 160
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			149 623 262	152 274 472
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	74 900 220	75 060 086
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	51 576 141	53 836 616
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	19 213 873	19 444 847
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 144 088	2 144 088
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 788 940	1 788 835
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	38 005	37 699
Inne aktywa finansowe	nd	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	611 313	612 779
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	nd	wartość wymaganej zapłaty	4 065	4 065
Zobowiązania wobec innych banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 747 337	3 747 311
Zobowiązania wobec klientów			151 904 181	151 901 068
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	31 966 616	31 966 755
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 473 476	3 473 476
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	116 464 089	116 460 837
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 3	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	10 255 937	10 485 677
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 620 857	1 605 265
Inne zobowiązania finansowe	nd	wartość wymaganej zapłaty	2 004 459	2 004 459

Szczegółowe założenia dotyczące metod wyceny zostały opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2013 rok.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

45. Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

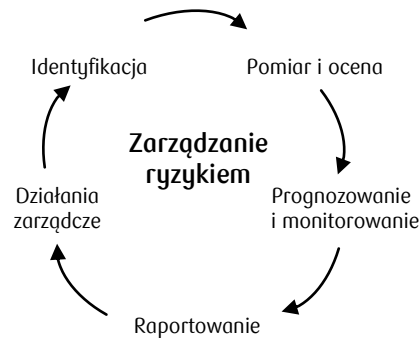
W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), reputacji a także ubezpieczeniowe.

45.1. Elementy procesu zarządzania ryzykiem bankowym

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka:
polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Grupy Kapitałowej. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej lub całej Grupy Kapitałowej,
- pomiar i ocena ryzyka:
pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka:
polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka:
polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze:
polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

45.2. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

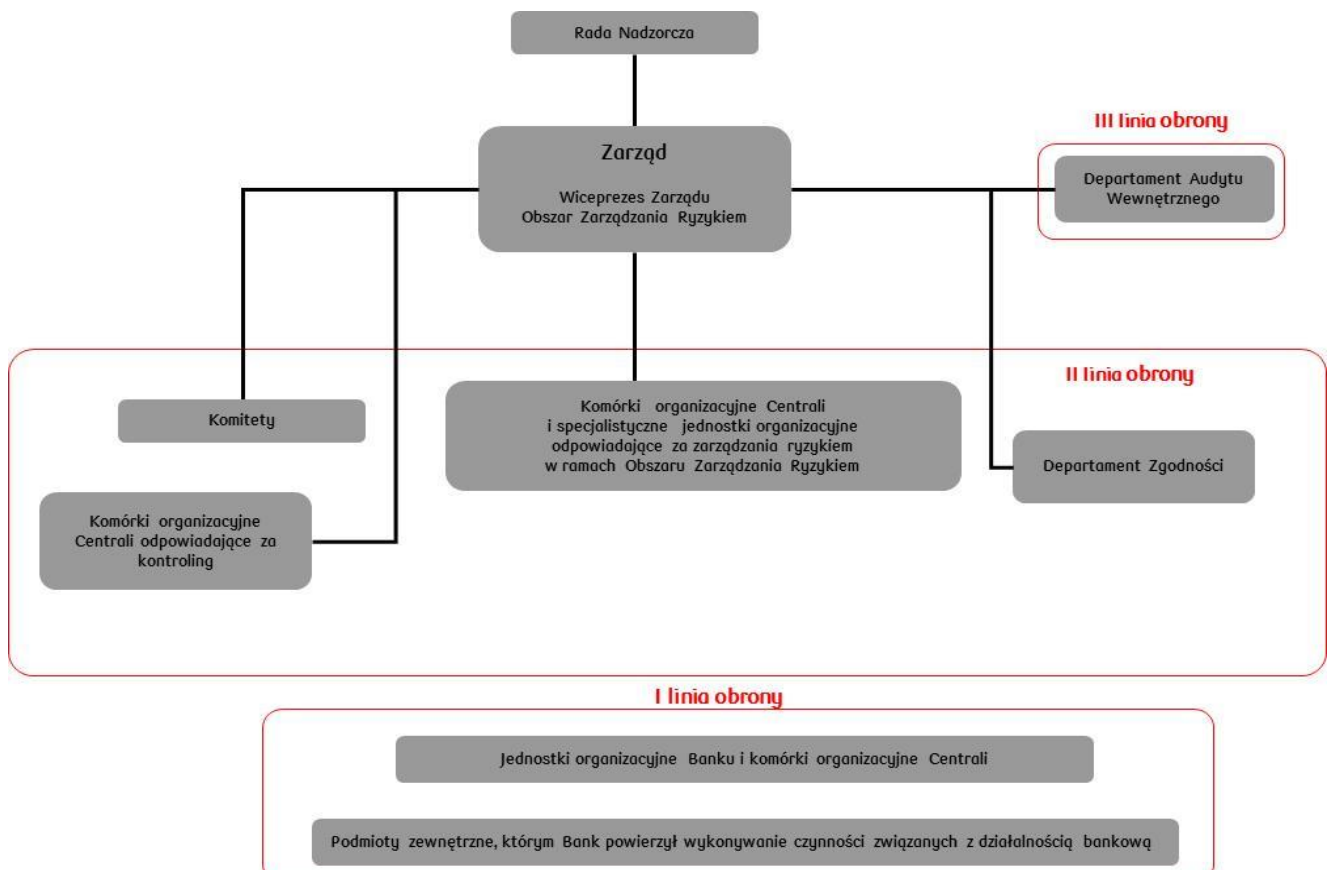
- Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,

45.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach Grupy Kapitałowej i obejmuje te aspekty działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki, komórki oraz podmioty Grupy Kapitałowej odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej obowiązują zasadą spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w spółkach Grupy Kapitałowej, z uwzględnieniem specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym prowadzi ona działalność.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), ryzykiem reputacji, odpowiednich komitetach a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali Banku tworzące Pion Ryzyka Bankowego, Departament Integracji Ryzyka, Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego a także Centrum Restrukturyzacji i Windykacji zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada w szczególności za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie dla Zarządu lub komitetów rekomendacji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Departament Integracji Ryzyka odpowiada w szczególności za:

- walidację modeli pomiaru ryzyka,
- wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Grupie Kapitałowej,
- koordynację wdrożenia zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej,
- wsparcie zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego odpowiada w szczególności za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów instytucjonalnych,
- przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia należności,
- dokonywanie przeglądu i klasyfikacji wierzytelności będących w zarządzaniu Departamentu oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych i ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty ich wartości związanej z ryzykiem działalności Banku.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada w szczególności za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne działania interwencyjne w ramach efektywnego, wczesnego monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Celem Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego jest ograniczanie ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych Banku klientów rynku detalicznego, rynku korporacyjnego oraz instytucji finansowych, które są istotne w szczególności ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka oraz zapewnianie efektywnych analiz kredytowych dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych klientom indywidualnym przez sieć detaliczną Banku i kredytów udzielanych klientom małych i średnich przedsiębiorstw ocenianych metodą ratingową, a także podejmowanie decyzji kredytowych w tym zakresie.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

Komitet Ryzyka („KR”):

- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku,
- analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA,
- wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”):

- podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych oraz modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw, a także innych istotnych modeli ryzyka finansowego i biznesowego oraz ich parametrów,
- wydaje rekomendacje dla Zarządu m. in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

Komitet Kredytowy Banku („KKB”):

- podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych,
- podejmuje decyzje dotyczące modeli ryzyka kredytowego, w szczególności w zakresie modeli i parametrów polityki kredytowej, modeli i parametrów ryzyka kredytowego zgodnych z metodą wewnętrznych ratingów oraz innych istotnych modeli ryzyka kredytowego, z wyłączeniem modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw,
- wydaje rekomendacje w wyżej wymienionym zakresie dla Zarządu.

Komitet Kredytowy Centrali („KKC”) i komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych:

- wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów Pionów i członków Zarządu, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów makroregionów korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”):

- podejmuje decyzje, wydaje rekomendacje, zalecenia i opinie w zakresie m.in. strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne, metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), założeń testów warunków skrajnych, wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego, zmian w podejściu AMA oraz podejmowania działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka operacyjnego we wszystkich obszarach działalności Grupy Kapitałowej,
- formułuje rekomendacje w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, które są przekazywane spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w ramach sprawowanego przez Bank nadzoru właścicielskiego nad tymi podmiotami.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

45.4. Działania w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategię rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny ryzyka.

W tym celu Bank w I półroczu 2014 roku podjął następujące działania:

- zrolował w maju 2014 roku obligacje krótkoterminowe o terminie wymagalności sześciu miesięcy w kwocie 700 milionów PLN oraz wyemitował dodatkowe 50 milionów PLN tych papierów,
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za rok 2013,
- pozyskał w kwietniu 2014 roku długoterminowe finansowanie od Nordea AB w kwocie ok. 14 miliardów PLN w związku zakupem podmiotów grupy Nordea,
- pozyskał w styczniu 2014 roku finansowanie z tytułu emisji obligacji w ramach programu EMTN w kwocie 500 milionów EUR,
- pozyskał w lutym 2014 roku finansowanie z tytułu transakcji Cross Currency Repo w kwocie 50 milionów CHF.

W I półroczu 2014 roku PKO Bank Polski SA i Nordea Bank Polska SA wprowadziły zmiany w przepisach wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem wynikające z procesu integracji obu banków.

45.5. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku oraz poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej, jak również całej Grupy Kapitałowej, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku lub Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności potencjalnie istotnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Podobnej oceny dokonuje się cyklicznie w odniesieniu do spółek Grupy Kapitałowej. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku albo spółki Grupy Kapitałowej.

46. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz jednostki zależne Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku. Spółki Grupy Kapitałowej cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych Grupy Kapitałowej KREDO BANK SA, Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA i Grupy Kapitałowej BTK SA i Nordea Bank Polska SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w spółkach Grupy Kapitałowej wspierają komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe komórki organizacyjne Pionu Ryzyka Bankowego uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

46.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego

Metody pomiaru i oceny ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody wewnętrznych ratingów (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych opracowane są z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku, co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza. Dodatkowo Bank ma wdrożony model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele ratingów są zaimplementowane w narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego, związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.

Ocena ryzyka kredytowego klientów indywidualnych

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W pierwszej połowie 2014 roku w zakresie ryzyka kredytowego, Bank kontynuował prace związane z dostosowaniem do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w czerwcu 2013 roku Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie. Wszystkie rekomendacje zostały wdrożone w Banku zgodnie z oczekiwanym terminem dwuetapowo tj. do 31 grudnia 2013 roku oraz 30 czerwca 2014 roku.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych i segmentu małych i średnich przedsiębiorstw Bank wprowadził szereg usprawnień w zakresie bieżącego monitorowania portfela, co pozwala na szybsze reagowanie na zmiany w istniejącym portfelu Banku, zastosowanie adekwatnej polityki i narzędzi do nowych klientów.

46.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe w podziale na z rozpoznaną utratą wartości i bez oraz w podziale na nieprzeterminowane i przeterminowane

Należności od banków	Zaangażowanie	
	30.06.2014	31.12.2013
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	29 228	28 891
oceniane metodą zindywidualizowaną	28 878	28 543
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	2 470 378	1 893 133
nieprzeterminowane	2 470 378	1 893 133
Razem brutto	2 499 606	1 922 024
Odpisy z tytułu utraty wartości	(29 532)	(28 583)
Razem według wartości bilansowej netto	2 470 074	1 893 441

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie		
	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	13 294 200	12 861 352	14 139 310
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 604 236	5 532 429	6 601 577
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	172 106 203	143 412 690	141 790 919
nieprzeterminowane	166 666 978	139 700 612	137 887 838
przeterminowane	5 439 225	3 712 078	3 903 081
do 4 dni przeterminowania	2 213 608	1 081 196	883 818
powyżej 4 dni przeterminowania	3 225 617	2 630 882	3 019 263
Razem brutto	185 400 403	156 274 042	155 930 229
Odpisy z tytułu utraty wartości	(7 406 444)	(6 650 780)	(7 245 784)
Razem według wartości bilansowej netto	177 993 959	149 623 262	148 684 445

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	6 160	6 160
oceniane metodą zindywidualizowaną	6 160	6 160
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	21 427 461	13 864 573
nieprzeterminowane	21 427 461	13 864 573
z ratingiem zewnętrznym	15 278 121	9 429 681
z ratingiem wewnętrznym	6 149 340	4 434 892
Razem brutto	21 433 621	13 870 733
Odpisy z tytułu utraty wartości	(3 387)	(3 296)
Razem według wartości bilansowej netto	21 430 234	13 867 437

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2014	31.12.2013
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	-	-
oceniane metodą zindywidualizowaną	-	-
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	206 816	38 005
nieprzeterminowane	206 816	38 005
z ratingiem zewnętrznym	206 816	38 005
Razem brutto	206 816	38 005
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	-
Razem według wartości bilansowej netto	206 816	38 005

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	7 091 548	4 018 340	2 838 595
Należności od banków	2 470 074	1 893 441	3 243 295
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 173 313	467 931	3 365 140
emitowane przez Skarb Państwa	1 099 169	395 202	3 281 200
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	51 622	41 907	43 441
emitowane przez podmioty niefinansowe	8 320	23 892	29 980
emitowane przez podmioty finansowe	4 613	6 762	9 308
emitowane przez banki	9 589	168	1 211
Pochodne instrumenty finansowe	3 385 895	3 000 860	3 324 374
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	14 267 963	15 204 756	12 661 245
emitowane przez banki centralne	11 446 840	13 997 228	10 394 854
emitowane przez Skarb Państwa	2 431 545	956 893	2 011 806
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	249 710	250 635	254 585
emitowane przez banki	139 356	-	-
emitowane przez podmioty niefinansowe	512	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	177 993 959	149 623 262	148 684 445
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	2 353 355	2 981 207	1 322 640
kredyty gospodarcze	1 187 822	942 784	961 610
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 165 533	2 038 423	361 030
sektor niefinansowy	165 509 062	139 434 111	139 680 522
kredyty mieszkaniowe	95 391 265	74 900 220	73 134 364
kredyty gospodarcze	48 676 054	44 508 259	46 236 278
kredyty konsumpcyjne	19 576 166	19 213 873	19 403 974
dłużne papiery wartościowe	1 865 577	811 759	905 906
sektor budżetowy	10 131 542	7 207 944	7 681 283
kredyty gospodarcze	7 356 167	6 125 098	6 515 497
dłużne papiery wartościowe	2 773 747	977 181	1 160 860
kredyty mieszkaniowe	1 628	-	4 926
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	105 665	-
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	21 430 234	13 867 437	13 515 542
emitowane przez Skarb Państwa	14 221 177	8 818 500	9 777 979
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	4 213 790	3 440 753	2 639 446
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 820 216	997 253	1 031 194
emitowane przez banki	1 175 051	610 931	66 923
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	206 816	38 005	49 624
emitowane przez Skarb Państwa	206 816	26 886	29 392
emitowane przez banki	-	11 119	20 232
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	955 670	611 313	556 273
Razem	228 975 472	188 725 345	188 238 533

Pozycje pozabilansowe	30.06.2014	31.12.2013
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	7 603 079	7 708 424
Udzielone gwarancje	8 214 424	6 344 816
Gwarancje emisji	4 234 491	3 550 421
Udzielone akredytywy	584 140	491 768
Razem	20 636 134	18 095 429

Jakość kredytowa aktywów finansowych - nieprzeterminowane, bez utraty wartości

Wewnętrzne klasy ratingowe

Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości klasyfikowane są ze względu na rating klienta, w ramach wewnętrznych klas ratingowych od A do G (w zakresie podmiotów finansowych A-F).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	30.06.2014	31.12.2013	30.06.2013 przekształcone
Należności od banków	28 878	28 543	31 438
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 604 236	5 532 429	6 601 577
Sektor finansowy	575	3 927	38 336
kredyty gospodarcze	575	3 927	38 336
Sektor niefinansowy	5 597 018	5 522 293	6 557 032
kredyty gospodarcze	4 080 438	4 049 698	4 632 407
kredyty mieszkaniowe	1 421 394	1 371 261	1 798 826
kredyty konsumpcyjne	95 186	101 334	125 799
Sektor budżetowy	6 643	6 209	6 209
kredyty gospodarcze	6 643	6 209	6 209
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 229	6 260	109
emitowane przez podmioty finansowe	6	8	9
emitowane przez podmioty niefinansowe	6 223	6 252	100
Razem	5 639 343	5 567 232	6 633 124

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałoby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

46.3. Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależy od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku, mające przełożenie na Grupę Kapitałową. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych skonsolidowanych.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku limity koncentracji nie były przekroczone.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku poziom ryzyka koncentracji Grupy Kapitałowej wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 11,6% uznanego kapitału Grupy Kapitałowej.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 1,86% portfela kredytowego Grupy.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku poziom ryzyka koncentracji w grupę podmiotów był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej wyniosła 14,4% uznanego kapitału Grupy Kapitałowej.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

Ze względu na włączenie do Grupy Kapitałowej Banku spółek Nordea Bank Polska, w stosunku do 31 grudnia 2013 roku wzrosło zaangażowanie Grupy Kapitałowej w sekcje branżowe o około 12,8 miliarda PLN (z czego 11,5 miliarda PLN to zaangażowanie w spółki Nordea Bank Polska). Nie uwzględniając w analizie spółek Nordea Bank Polska, wzrost zaangażowania w sekcje branżowe wyniósł ok. 1,2 miliarda PLN. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)” oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa (...)” wyniosło ok. 59% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Grupy Kapitałowej jest zdyspersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Struktura portfela kredytowego według regionów geograficznych różni się w Grupie Kapitałowej ze względu na obszar klienta Banku – odrębna jest dla obszaru klienta detalicznego (ORD), odrębna dla obszaru klienta korporacyjnego (ORK).

W ramach ORD wyróżnia się 11 regionów geograficznych. Na dzień 30 czerwca 2014 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORD występuje w regionie katowickim i warszawskim (około 23% portfela ORD).

W ramach ORK Bank wyróżnia 7 makroregionów i centralę. Na dzień 30 czerwca 2014 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORK występuje w makroregionie centralnym i w centrali Banku i (odpowiednio 33% i 21% portfela ORK).

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 30 czerwca 2014 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 25,7%. Obserwowany w stosunku do 31 grudnia 2013 roku wzrost wynika z faktu włączenie do Grupy Kapitałowej Banku spółki Nordea Bank Polska SA, w portfelu których kredyty walutowe stanowią ok. 61% portfela kredytowego.

Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF (65%) i dotyczą one portfela kredytowego Banku i Nordea Bank Polska SA. W przypadku pozostałych spółek Grupy Kapitałowej, w strukturze portfela walutowego dominują ekspozycje w EUR.

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku limity te nie zostały przekroczone.

46.4. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Grupy Kapitałowej zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 3 miesiące,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

46.5. Metody oszacowania utraty wartości

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych, ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

46.6. Rezerwy pozabilansowe

W odniesieniu do pozabilansowych ekspozycji kredytowych, rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwaną przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania pozabilansowego.

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 21 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

46.7. Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby sprzedaży lub do wykorzystania Grupy Kapitałowej. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości sprzedaży lub wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Grupy Kapitałowej. W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Grupę Kapitałową działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Grupy Kapitałowej oferty.

Grupa Kapitałowa dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Grupy Kapitałowej, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m.in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo Grupa Kapitałowa współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Grupę Kapitałową działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Grupa Kapitałowa zawarła również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowana jest Grupa Kapitałowa w toku realizacji zabezpieczeń.

46.8. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego.

46.9. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Grupie należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Grupy – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Grupy wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Grupy, zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, w których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości ich wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelewu wierzytelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego/ zamkniętego/ gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Przy zawieraniu umów leasingowych Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, jako właściciel oddawanych w leasing przedmiotów, traktuje je jako zabezpieczenie transakcji.

47. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

47.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych.

W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b., ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „peak” oraz „twist”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku i na koniec 2013 roku Grupa Kapitałowa posiadała złotową skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

47.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDO BANK SA. Nordea Bank Polska SA posiada ekspozycję na ryzyko stopy procentowej głównie w walutach PLN, CHF oraz EUR. Pozycja ta, podobnie jak pozycje innych spółek Grupy Kapitałowej, nie wpływa istotnie na profil ryzyka całej Grupy Kapitałowej.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2014	31.12.2013
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	125 136	54 930
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	666 517	495 858

*Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniową dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDO BANK SA, oraz Nordea Bank Polska SA. Wartość wskaźnika VaR w KREDO BANK SA na dzień 30 czerwca 2014 roku wyniosła ok. 7 792 tysięcy PLN, a na dzień 31 grudnia 2013 roku 10 686 tysięcy PLN. Na dzień 30 czerwca 2014 poziom wskaźnika VaR w Nordea Bank Polska wynosił 4 258 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp w PLN o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 125 136 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,57% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2013 roku miara VaR dla Banku wyniosła 54 930 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,27% funduszy własnych Banku.

47.3. Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

* Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

47.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

48. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

48.1. Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Grupie model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Grupie stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

48.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2014	31.12.2013
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	1 804	2 443
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	84 571	21 428

* Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miare VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA oraz Nordea Bank Polska SA. Wartość wskaźnika dla KREDOBANK SA na dzień 30 czerwca 2014 roku wyniosła ok. 2 762 tysięcy PLN, a na dzień 31 grudnia 2013 roku ok. 906 tysięcy PLN. W Nordea Bank Polska SA wskaźnik VaR na dzień 30 czerwca 2014 roku kształtował się na poziomie 328 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe, zarówno na dzień 30 czerwca 2014 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2013 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	30.06.2014	31.12.2013
EUR	(326 019)	(24 166)
USD	(164 896)	(203 081)
CHF	(4 781)	7 031
GBP	520	3 656
Pozostałe (Globalna Netto)	170 763	6 576

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosił ok. 0,01%).

48.3. Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

48.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

49. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury sprawozdania z sytuacji finansowej, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

49.1. Pomiar ryzyka płynności

W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

49.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności stanowią sumę urealnionej luki płynności Banku (urealnienia w zakresie między innymi pozycji bilansowych Banku dotyczą osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności) oraz kontraktowej luki płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2014								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	6 498 283	10 575 179	(1 241 979)	1 000 511	7 268 510	5 256 983	21 439 131	(50 796 618)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	6 498 283	17 073 462	15 831 483	16 831 994	24 100 504	29 357 487	50 796 618	-
31.12.2013								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	6 980 540	13 323 611	(10 261 085)	(843 470)	1 710 668	5 611 828	18 606 239	(35 128 331)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	6 980 540	20 304 151	10 043 066	9 199 596	10 910 264	16 522 092	35 128 331	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku i Nordea Bank Polska SA oraz kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 30 czerwca 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku:

Nazwa miar wrażliwości	30.06.2014	31.12.2013
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	16 071	17 816

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stoją się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,1% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,8 p. p. w porównaniu do końca 2013 roku.

49.3. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

49.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość.

Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

50. Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Grupy Kapitałowej jest nieistotny.

51. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

52. Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na dzień 30 czerwca 2014 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku jest nieistotny. Wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka wyniósł na dzień 30 czerwca 2014 roku ok. 1,5 miliona PLN. Wzrost w stosunku do wymogu według stanu na 31 grudnia 2013 roku wynika z zakupionych jednostek funduszy zbiorowego inwestowania.

53. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

53.1. Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

W zakresie pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej wykorzystuje się informacje o pozycjach zajmowanych przez spółki w określonych instrumentach pochodnych, wyznaczone przez Bank.

53.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykładą szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywanym portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

53.3. Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

53.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

54. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka biznesowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

54.1. Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczenie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- testy warunków skrajnych,
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Samooceńca ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

54.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wyniki AMA, testów warunków skrajnych,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego.

W I połowie 2014 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały 4 podmioty: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, KREDOBANK SA oraz Nordea Bank Polska SA. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne.

54.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- instytucji nadzorczych,
- akcjonariuszy i rynku finansowego.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku i spółek zależnych Grupy Kapitałowej prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów kwartalnych są KRO, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji i decyzji KRO lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu, komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych oraz jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

54.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizuje się na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika PKO Banku Polskiego i polega na zapobieganiu materializacji zdarzeń operacyjnych powstających przy obsłudze produktów, realizacji procesów i eksploatacji aplikacji oraz na reagowaniu na występujące zdarzenia operacyjne.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania, takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne,
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne KRI,
- 4) strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Działania zarządcze podejmuje się w następujących przypadkach:

- z inicjatywy KRO,
- z inicjatywy jednostek i komórek organizacyjnych Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- gdy istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że ryzyko przekroczy poziom umiarkowany lub wysoki lub nastąpiło przekroczenie tych poziomów.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- samoocenę utrzymania zgodności z wymogami dotyczącymi podejścia AMA,
- walidację podejścia AMA,
- audyt wewnętrzny.

55. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę Kapitałową standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- 1) przeciwdziałanie występowaniu przypadków braku zgodności oraz utrwalanie wśród akcjonariuszy, klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku, wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami postępowania, godnej zaufania, rzetelnej i uczciwej,
- 2) przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Grupy Kapitałowej, będącego wynikiem nieprzestrzegania lub niewłaściwego stosowania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania, w tym norm etycznych,
- 3) przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych, które mogą być konsekwencją naruszenia powyższych przepisów i norm postępowania.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej z obowiązującym prawem i standardami postępowania odpowiadają odpowiednie komórki organizacyjne, bądź wyznaczeni pracownicy tych podmiotów. W Banku za tworzenie tych rozwiązań oraz rozwój metod oceny, monitorowania i raportowania ryzyka braku zgodności odpowiada Departament Zgodności, któremu zapewniono niezależność, podporządkowując w zakresie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności dokonywana jest cyklicznie przez podmioty Grupy Kapitałowej, we współpracy z Departamentem Zgodności i obejmuje w szczególności:

- 1) oszacowanie potencjalnej dotkliwości skutków wystąpienia przypadków braku zgodności w postaci:
 - strat finansowych w szczególności kar administracyjnych lub odszkodowań,
 - utraty reputacji lub wiarygodności,
- 2) przeprowadzenie pogłębionej oceny zgodności przebiegu procesu z przepisami prawa, przy wykorzystaniu informacji na temat ustaleń z kontroli zewnętrznych i audytów wewnętrznych, sformułowanych zaleceń pokontrolnych i stopniu ich realizacji.

55.1. Monitorowanie ryzyka braku zgodności:

Monitorowanie ryzyka braku zgodności obejmuje:

- 1) wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- 2) przypadki braku zgodności - przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- 3) działania podejmowane przez Spółki w ramach:
 - zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - realizacji zaleceń po audytach wewnętrznych, kontrolach funkcjonalnych oraz kontrolach zewnętrznych,
 - dostosowania do nowych przepisów prawa i standardów postępowania,
 - realizacji rekomendacji Banku,
- 4) ocenę skuteczności funkcjonowania mechanizmów kontroli związanych z ograniczaniem ryzyka braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Grupie Kapitałowej obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- 1) zapobieganie angażowania Banku w działalność niezgodną z prawem,
- 2) zapewnienie ochrony informacji,
- 3) propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- 4) zarządzanie konfliktami interesów,
- 5) zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- 6) profesjonalne, rzetelne i przejrzyste formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- 7) niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

W podmiotach Grupy Kapitałowej przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Spółki Grupy koncentrują swoje działania na zapobieganiu przypadkom materializacji tego ryzyka.

56. Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany; obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

56.1. Pomiar ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą znacząco wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku. Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez analizę wybranych pozycji z rachunku wyników dotyczących przychodów oraz kosztów Banku.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego jest przeprowadzany kwartalnie i obejmuje:

- obliczenie wybranych wskaźników ryzyka biznesowego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress testów),
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności określonych pozycji rachunku zysków i strat dotyczących przychodów i kosztów Banku zgodnie z koncepcją wyniku narażonego na ryzyko (*Earnings at Risk*).

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego spółek Grupy Kapitałowej Banku ustala się jako iloczyn:

- współczynnika naliczenia kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego i
- wyniku na działalności bankowej.

Współczynnik naliczenia kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego dla spółek Grupy Kapitałowej Banku wyznacza się jako relację kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego Banku do łącznego kapitału wewnętrznego Banku.

56.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka biznesowego

Prognozowanie ryzyka biznesowego w Banku odbywa się raz na kwartał w horyzoncie rocznym i obejmuje prognozę poziomu ryzyka biznesowego oraz kapitału wewnętrznego. Raz na kwartał wykonywana jest także weryfikacja prognozy ryzyka biznesowego (tzw. *backtesting*).

Monitorowanie ryzyka biznesowego obejmuje, w szczególności:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki testów warunków skrajnych – z częstotliwością roczną,
- poziom kapitału wewnętrznego – z częstotliwością kwartalną,
- odchylenia prognozy ryzyka biznesowego od realizacji – z częstotliwością kwartalną.

56.3. Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego Grupy Kapitałowej prowadzone jest w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka biznesowego są KZAP, KR oraz Zarząd. Raporty zawierają m.in. informację dotyczącą poziomu kapitału wewnętrznego, wyniki testów warunków skrajnych, wyniki ankiety przeprowadzonej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku, stopień wykorzystania limitów strategicznych na ryzyko biznesowe, prognozę ryzyka biznesowego oraz *backtesting* prognozy.

56.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym są: procedury dotyczące zarządzania ryzykiem biznesowym oraz limity i wartości progowe na ryzyko biznesowe.

57. Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji definiowane jest jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyień od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczenie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- realizowanie komunikacyjnych działań ostonowych,
- monitorowanie mediów: telewizji, radia, prasy, Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- rejestrowanie skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych, zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami. Katalog określa profil ryzyka poprzez przypisanie odpowiednich wag poszczególnym kategoriom zdarzeń wizerunkowych,
- rejestr skutków zdarzeń wizerunkowych służący do rejestrowania zidentyfikowanych skutków zdarzeń wizerunkowych – wyniku monitoringu mediów oraz skarg reklamacji i wniosków.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami informacji o poziomie ryzyka reputacji są Zarząd, Rada Nadzorcza oraz komórki Pionu Ryzyka Bankowego.

58. Zarządzanie ryzykiem modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli.

Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie poziomu ryzyka modeli stosowanych w Grupie Kapitałowej.

W ramach Grupy Kapitałowej ryzyko modeli zarządzane jest zarówno po stronie danej spółki (właściciela modelu), jak i na poziomie Banku. Od 1 stycznia 2014 roku uchwałą Zarządu powołany został nowy departament, którego jednym z zadań jest zapewnienie większej standaryzacji i integracji metod zarządzania ryzykiem modeli w ramach Grupy Kapitałowej. W ramach określonego na 2014 rok planu działań, w I półroczu rozpoczęte zostały prace nad wdrożeniem w kluczowych spółkach Grupy Kapitałowej wybranych elementów funkcjonującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem modeli. Określone zostały priorytety działań oraz najważniejsze standardy, których wdrożenie nastąpi przed końcem 2014 roku.

58.1. Identyfikacja i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o wszystkich istniejących, budowanych, a także planowanych do budowy modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli,
- określaniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić w trakcie cyklu życia modelu.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. Oceny poziomu ryzyka dokonuje się na poziomie pojedynczego modelu oraz zagregowanej oceny ryzyka modeli.

Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku lub spółki poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli, poszczególnych procesów cyklu życia modeli. Ocena ryzyka modeli dokonywana jest nie rzadziej niż raz do roku oraz w momencie pojawienia się nowych modeli, zmiany skali lub profilu działalności Banku lub spółki.

58.2. Monitorowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest kontrola ryzyka modeli oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Proces monitorowania ryzyka modeli, w szczególności obejmuje: poziom ryzyka modeli, status wykonania planowanych zaleceń oraz skuteczność realizacji zaleceń w ramach ograniczania ryzyka modeli.

58.3. Raportowanie ryzyka modeli

Cykliczne raportowanie ryzyka modeli obejmuje w szczególności:

- wyniki monitorowania ryzyka modeli,
- informacje o poziomie ryzyka modeli oraz mapę ryzyka modeli,
- ewentualne propozycje działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli,
- ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- wnioski, raporty lub podsumowania wynikające z procesu zarządzania modelami.

58.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

59. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

59.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych i niezależnych od działań Banku. Bank identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Ryzyko zmian makroekonomicznych materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku poprzez:

- straty kredytowe,
- straty powstałe na skutek niekorzystnych zmian sytuacji rynkowej (zmiany kursów walut, zmiany poziomu stóp procentowych),
- spadek poziomu płynności Banku,
- straty powstałe w wyniku realizacji ryzyka operacyjnego,
- pozostałe straty.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

59.2. Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Proces monitorowania ryzyka zmian makroekonomicznych obejmuje monitorowanie:

- zmian sytuacji makroekonomicznej,
- czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- wyników testów warunków skrajnych,
- poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

59.3. Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w postaci raportów podsumowujących wyniki każdorazowego przeprowadzenia testów warunków skrajnych. Odbiorcami raportów są KZAP i Zarząd. Raporty zawierają informacje m.in.

- podsumowanie wyników testów warunków skrajnych,
- w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych: analizę przyczyn, które doprowadziły do wzrostu poziomu ryzyka, ocenę potencjalnych skutków zaistniałej sytuacji dla Banku, przewidywania rozwoju sytuacji, propozycję działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka, wstępną ocenę ich skuteczności.

59.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

60. Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym

Ryzyko ubezpieczeniowe oznacza ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny i tworzenia rezerw (w szczególności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych).

Celem zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym jest utrzymanie ryzyka ubezpieczeniowego na akceptowalnym poziomie i ograniczenie potencjalnej straty z tytułu niekorzystnych zmian wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.

60.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka ubezpieczeniowego

Ekspozycja na ryzyko ubezpieczeniowe występuje w spółce PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA (PKO Życie) i dotyczy następujących podtypów ryzyka:

- śmiertelności
- zachorowalności
- rezygnacji z umów
- wzrostu kosztów
- katastroficznego

Ocena ekspozycji na ryzyko ubezpieczeniowe w PKO Życie wygląda następująco:

- ryzyko śmiertelności i zachorowalności (w obecnym systemie wypłacalności ryzyko szkodowości) oceniane jest na niskim poziomie ze względu na niewielki udział polis na tym ryzyku w całym portfelu ubezpieczeń spółki oraz stosowaną reasekurację,
- ryzyko katastroficzne ograniczane jest m.in. poprzez dywersyfikację regionalną,
- ryzyko rezygnacji z umów dotyczy przede wszystkim produktów ubezpieczeniowych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi. Na podstawie danych z 2013 roku i danych z I kwartału 2014 roku poziom rezygnacji z umów oceniany jest jako stabilny.

Pomiar ryzyka ubezpieczeniowego w PKO Życie realizowany jest w ramach analizy rezygnacji z umów, analizy szkodowości, analizy wielkości aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (APR) oraz corocznej analizy scenariuszy szokowych – testów stresu, na podstawie metodyki wymaganej przez UKNF. W ramach przygotowań do wdrożenia nowego systemu Wypłacalność II PKO Życie przeprowadza analizy ekspozycji na ryzyko ubezpieczeniowe w ramach procesu Quantitative Impact Studies (QIS) nadzorowanych przez UKNF.

60.2. Monitorowanie ryzyka ubezpieczeniowego

Aktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (APR) były na wystarczającym poziomie (powyżej 100%), jak również miały odpowiednią strukturę (zgodną z wymogami regulacyjnymi). Wysokość wskaźnika łącznego na pokrycie rezerw na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosi 101%. Dla produktów ubezpieczeniowych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi i produktów strukturyzowanych, które stanowią przeważającą część portfela PKO Życie, nadwyżka aktywów nie jest wymagana, stąd łączny poziom wskaźników utrzymuje się na poziomie nieznacznie ponad 100%.

60.3. Raportowanie ryzyka ubezpieczeniowego

W PKO Życie raportowanie ryzyka ubezpieczeniowego realizowane jest w postaci miesięcznego raportu dla Zarządu oraz kwartalnego raportu dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetu Ryzyka.

60.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko ubezpieczeniowe

PKO Życie w celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko ubezpieczeniowe stosuje między innymi:

- reasekurację ryzyk (śmiertelności, zachorowalności),
- okresy karencji,
- wyłączenia,
- działania retencyjne.

Reasekuracja bierna Spółki realizowana jest w oparciu o:

- obligatoryjno-fakultatywne, kwotowo - ekscedentowe umowy reasekuracyjne, na bazie ryzyka – składki,
- fakultatywne umowy reasekuracyjne, na bazie ryzyka-składki,
- obligatoryjne, proporcjonalne umowy reasekuracyjne, na bazie ryzyka-składki.

Reasekuracja na zasadach fakultatywnych stosowana jest do wszystkich umów ubezpieczenia i ryzyk nie objętych umowami reasekuracji obligatoryjno – fakultatywnymi, w których suma na ryzyku brutto przekracza ustaloną kwotę.

W przypadku nowych produktów i ryzyk PKO Życie dokonuje wyboru reasekuratora, zakresu ochrony, warunków reasekuracji, zmiany zawartych umów reasekuracji oraz zawierania nowych umów reasekuracji w stosunku do nowo wprowadzonych do oferty lub modyfikowanych produktów ubezpieczeniowych i nowych ryzyk.

61. Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi w zakresie funduszy własnych, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Grupy Kapitałowej przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

62. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, przy określonym poziomie tolerancji na ryzyko, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank związanego z rozwojem działalności biznesowej może zostać pokryty posiadanym kapitałem w określonym horyzoncie czasowym. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących norm nadzorczych i określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko, proces planowania kapitałowego, w tym polityki dotyczącej źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Podstawową regulacją obowiązującą w procesie oceny adekwatności kapitałowej według stanu na dzień 30 czerwca 2014 roku jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, zwane dalej „Rozporządzenie CRR”.

Rozporządzenie CRR stanowi część tzw. pakietu CRD IV/CRR, w skład którego obok Rozporządzenia wchodzi Dyrektywa CRD IV – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniająca Dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywa CRD”). W przeciwieństwie do Rozporządzenia CRR, które obowiązuje bezpośrednio, Dyrektywa CRD musi być zaimplementowana do prawa krajowego. Na dzień 30 czerwca 2014 roku Ustawa – prawo bankowe nie została jeszcze znowelizowana i obecnie trwają prace nad nowelizacją Ustawy implementującej przepisy CRD IV. W związku z powyższym, pierwszeństwo w przypadku konfliktu pomiędzy przepisami Rozporządzenia CRR a przepisami krajowymi mają przepisy Rozporządzenia CRR.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku Bank spełnia wymagania dotyczące miar adekwatności kapitałowej określone w Rozporządzeniu CRR.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR na potrzeby adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która w odróżnieniu od konsolidacji zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, obejmuje podmioty zależne od Banku będące instytucjami oraz instytucjami finansowymi będącymi ich jednostkami zależnymi. Z konsolidacji ostrożnościowej wyłączone są spółki niefinansowe i ubezpieczeniowe.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią:

- PKO Bank Polski SA
- PKO Leasing SA
- PKO BP Faktoring SA
- PKO BP BANKOWY PTE SA
- PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA
- KREDOBANK SA
- PKO Finance AB
- Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.
- Nordea Bank Polska SA
- PKO Leasing Pro SA (d. Nordea Finance Polska SA).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wszystkie miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe, Uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 9 kwietnia 2010 roku z późn. zm.) oraz Uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku). Zakres konsolidacji uwzględniony w adekwatności kapitałowej według stanu na 31 grudnia 2013 roku obejmował wszystkie spółki zależne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Cele i zasady zarządzania adekwatnością kapitałową w świetle powyższych przepisów zostały szczegółowo opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok 2013. W sprawozdaniu tym została zawarta również informacja o składnikach funduszy własnych Grupy wyliczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej, a także o metodach kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR, w tym m.in. w zakresie zakresu konsolidacji, z uwzględnieniem znanych Bankowi planowanych do wdrożenia opcji narodowych.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy w I półroczu 2014 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych.

62.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne Grupy na potrzeby adekwatności kapitałowej na dzień 30 czerwca 2014 roku zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej składają się z funduszy podstawowych Tier 1 oraz funduszy uzupełniających Tier 2. W Grupie nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier 1.

W skład funduszy podstawowych Tier 1 (tzw. Common Equity Tier 1, lub CET1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, pozostałe kapitały rezerwowe (kapitał zapasowy, kapitał rezerwowy),
- 2) inne skumulowane całkowite dochody (z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych, przy czym w zakresie niezrealizowanych zysków i strat na instrumentach zaliczonych do portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży ujmowane są tylko straty w wysokości 80% ich wartości bilansowej),
- 3) fundusz ogólnego ryzyka,
- 4) zyski zatrzymane (niepodzielony wynik z lat ubiegłych),
- 5) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta, przy czym warunkiem zaliczenia wyżej wymienionego wyniku do funduszy własnych Banku jest jego zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, lub przed zatwierdzeniem przez WZA, uzyskanie zgody KNF na jego zaliczenie do funduszy własnych.

Fundusze podstawowe Tier 1 pomniejszane są o:

- 1) straty za bieżący rok obrotowy,
- 2) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej po pomniejszeniu o kwotę powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, odliczana kwota zawiera wartość firmy uwzględnioną w wycenie znacznych inwestycji Banku,
- 3) dodatkowe korekty wartości aktywów wycenianych według wartości godziwej,
- 4) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i nie wynikające z różnic przejściowych,
- 5) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 6) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, stanowiące strukturalne pozycje walutowe, zgodnie z art. 3 Rozporządzenia CRR,
- 7) znaczące zaangażowania kapitałowe Banku bezpośrednie i pośrednie w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów (poza zaangażowaniami, stanowiącymi pozycje strukturalne), których suma przekracza 10% Kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 8) kwotę, o jaką suma:
 - a) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych, do wysokości 10% Kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz
 - b) zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów, do wysokości 10% Kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego)
 przekracza równowartość 15% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego).

Kwota poniżej przedmiotowego progu nie pomniejsza funduszy własnych i jest uwzględniana w aktywach ważonych ryzykiem.

W skład funduszy uzupełniających Tier 2 wchodzi zobowiązania podporządkowane, które spełniają wymogi Rozporządzenia CRR i w przypadku których Bank uzyskał zgodę KNF na zaliczenie ich do funduszy własnych.

Fundusze uzupełniające Tier 2 pomniejszane są o zaangażowania kapitałowe Grupy w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń w postaci instrumentów kapitału uzupełniającego Tier 2 tych podmiotów.

Zgodnie z rozporządzeniem CRR do końca roku 2017 wszelkie kwoty zaangażowań kapitałowych spełniające powyższe warunki odliczane są w połowie do kapitału podstawowego Tier 1 oraz w połowie do kapitału uzupełniającego Tier 2.

W przypadku, gdyby wartość pomniejszeń obniżyła wartość funduszy uzupełniających Tier 2 poniżej zera, wartość nadwyżki tych pomniejszeń ponad wartość funduszy uzupełniających Tier 2 odejmuje się od funduszy podstawowych Tier 1.

Na dzień 30 czerwca 2014 roku w funduszach własnych Banku wyliczanych na potrzeby adekwatności kapitałowej został ujęty zysk Banku za 2013 rok po pomniejszeniu o zatwierdzoną dywidendę (w wysokości 2 025 020 tysięcy PLN). Zysk został ujęty w kapitale zapasowym i zakładowym Banku (poniżej w pozycji „pozostałe kapitały rezerwowe”), zgodnie z uchwałą nr 7/2014 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 26 czerwca 2014 roku w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2013 roku oraz pokrycia niepodzielonej straty z lat ubiegłych.

Informacja o strukturze funduszy własnych Grupy w ujęciu konsolidacji ostrożnościowej, wyznaczonych dla potrzeb adekwatności kapitałowej według stanu na 30 czerwca 2014 roku, zgodnie z Rozporządzeniem CRR, została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ*	30.06.2014
Fundusze podstawowe (Tier 1)	21 491 184
Kapitał zakładowy	1 250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	22 126 414
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych	172 251
Skumulowane inne całkowite dochody	(254 718)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, które są uzależnione od przyszłej rentowności, ale nie pochodzą z różnic przejściowych	(7 775)
Wartość firmy	(1 065 607)
Inne wartości niematerialne	(1 790 573)
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	-
Dodatkowe korekty aktywów wycenianych do wartości godziwej	(8 808)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	2 367 810
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	2 367 810
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	-
Razem fundusze własne	23 858 994

* Wybrane pozycje uwzględniają korekty wymagane w okresie przejściowym.

W pozycji Fundusze uzupełniające (Tier 2) Grupa Kapitałowa uwzględniła pożyczkę podporządkowaną udzieloną Nordea Bank Polska SA przez Nordea Bank AB (Publ) w wysokości 224 000 tysięcy CHF (767 110 tysięcy PLN).

Na dzień 31 grudnia 2013 r fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz Uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Informacja o strukturze funduszy własnych Grupy wyznaczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej według stanu na 31 grudnia 2013 roku została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ	31.12.2013
Fundusze podstawowe (Tier 1)	19 611 274
Kapitał zakładowy	1 250 000
Kapitał zapasowy	16 760 686
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 469 107
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych	(306 230)
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(141 815)
Korekty aktualizujące wartość wyceny aktywów w portfelu handlowym	(5 656)
Wartości niematerialne, w tym:	(2 230 222)
wartość firmy jednostek podporządkowanych	(218 850)
Zaangażowania kapitałowe	(121 930)
Ujemne różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(134 175)
Udziały niekontrolujące	1 509
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 539 670
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	56 145
Dodatnie różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	4 755
Zaangażowania kapitałowe	(121 930)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	154 112
Razem fundusze własne	21 305 056

62.2. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I)

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2014 roku rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012, Grupa Kapitałowa wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – metodą zaawansowaną (AMA), a dla spółek Grupy Kapitałowej – metodą wskaźnika bazowego (BIA),
- z tytułu ryzyka pozycji (rynkowego) – metodami podstawowymi.

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej, ryzyko kredytowe kontrahenta oraz ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej (CVA),
- 2) ryzyko pozycji (rynkowe) – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególne cen instrumentów dłużnych, ryzyko ogólne stóp procentowych oraz ryzyko związane z opcjami i warrantami inne niż ryzyko delta,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu:
 - a) ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - b) przekroczenia limitu dużych zaangażowań.

Poniższa tabela prezentuje narażenie Grupy Kapitałowej z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Dane według stanu na 30.06.2014 zostały wyliczone zgodnie z rozporządzeniem nr 575/2013 (o którym mowa powyżej), natomiast dane według stanu na 31.12.2013 roku zostały wyliczone zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 09 kwietnia 2011 roku z późn. zm.).

Wymogi w zakresie funduszy własnych	30.06.2014	31.12.2013
Ryzyko kredytowe	14 139 197	11 593 995
Ryzyko rynkowe	338 173	327 321
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	209 178	-
Ryzyko rozliczenia/dostawy	9 349	-
Ryzyko operacyjne	790 834	630 884
Łączny wymóg kapitałowy	15 486 731	12 552 200
Współczynnik wypłacalności	12,32%	13,58%

Wzrost wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego był przede wszystkim konsekwencją wdrożenia zmian wynikających z wejścia w życie regulacji zgodnych z tzw. Basel 3 implementowanych w prawie europejskim przez tzw. Pakiet CRR/CRD4 oraz finalizacji transakcji nabycia Nordea Bank Polska.

Grupa Kapitałowa wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

62.3. Wymogi kapitałowe dla zakładów ubezpieczeń

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego wchodzi spółka ubezpieczeniowa PKO Życie TU, która jest wyłączona z konsolidacji ostrożnościowej, jako podmiot finansowy objęty odrębnym nadzorem, zgodnie z Dyrektywą Solvency.

Zgodnie z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 (z późn. zmianami), spółka ubezpieczeniowa zobowiązana jest posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny. Kapitał gwarancyjny zaś jest równy większej z wartości: 1) jednej trzeciej marginesu wypłacalności, 2) minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego.

Zasady wyliczenia marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego określa Rozporządzenie z dnia 28 listopada 2003 roku w sprawie sposobu wyliczania wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działań i grup ubezpieczeń (z późn. zmianami).

Wybrane pozycje dotyczące adekwatności kapitałowej tego podmiotu:

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA SPÓŁKI PKO ŻYCIE TU	30.06.2014
Środki własne	93 601
Margines wypłacalności	48 658
Kapitał gwarancyjny:	16 219
Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego	15 403
Jedna trzecia marginesu wypłacalności	16 219
Nadwyżka/niedobór środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	44 943
Nadwyżka/niedobór środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego	77 382

62.4. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku (Dz. Urz. KNF Nr 11 poz. 42 z dnia 23 listopada 2011 roku). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności i ryzyka koncentracji),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (uwzględniającego ryzyko strategiczne).

Materializacja ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka modeli oraz ryzyka braku zgodności znajduje odzwierciedlenie w oszacowaniach kapitału wewnętrznego na pokrycie rodzajów ryzyka: kredytowego, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego i biznesowego.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku i pozostałych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny każdej spółki Grupy Kapitałowej stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego, niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla danej spółki rodzajów ryzyka. Łączny kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej stanowi sumę łącznego kapitału wewnętrznego Banku oraz wszystkich spółek Grupy Kapitałowej. Przyjmowany do kalkulacji kapitału wewnętrznego współczynnik korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz poszczególnymi spółkami Grupy Kapitałowej wynosi 1.

W I połowie 2014 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej utrzymywała się na poziomie, powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Grupy Kapitałowej.

62.5. Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39) z późn. zm. PKO Bank Polski SA, będąca jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

63. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

W dniu 30 lipca 2014 roku PKO Bank Polski SA podpisał ze spółką Polimex-Mostostal SA aneks do umowy w sprawie zasad obsługi zadłużenia finansowego Spółki z dnia 21 grudnia 2012 roku, implementujący warunki wstępne porozumienia w sprawie III etapu restrukturyzacji finansowej Spółki.

Wyżej wymieniony aneks został również podpisany przez Bank Polska Kasa Opieki SA, Bank Ochrony Środowiska SA, Bank Zachodni WBK SA, Bank Millennium SA oraz obligatariuszy posiadających wierzytelności z tytułu obligacji wyemitowanych przez Spółkę o łącznej wartości nominalnej około 120 milionów PLN.

Kluczowe warunki zmian określone w aneksie związane z III etapem restrukturyzacji Spółki zakładają m.in.:

- dokapitalizowanie - przeprowadzenie emisji obligacji na łączną kwotę 140 milionów PLN skierowanej do Agencji Rozwoju Przemysłu SA lub innych podmiotów, z czego część emitowanych obligacji stanowić będą obligacje zamienne na akcje Spółki pozwalające na uzyskanie przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA do 33% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki z uwzględnieniem rozwodnienia wynikającego z przeprowadzenia konwersji, o której mowa poniżej; obligacje zamienne podlegać będą zamianie na akcje Spółki po cenie emisyjnej równej 4 grosze.
- konwersję wierzytelności – wierzyciele, którzy podpisali aneks zobowiązali się do skonwertowania na kapitał zakładowy Spółki przysługujących im wierzytelności wobec Spółki w łącznej kwocie co najmniej 470 milionów PLN. W celu realizacji konwersji, Spółka dokona nowych emisji akcji Spółki po średniej cenie emisyjnej 0,175 PLN za jedną akcję emitowaną w ramach konwersji.

Realizacja porozumienia, w tym emisja obligacji i konwersja wierzytelności jest uzależniona od spełnienia opisanych w aneksie warunków.

Ostateczna spłata pozostałych wierzytelności wierzycieli Spółki, będących stronami umowy z dnia 21 grudnia 2012 roku, nieobjętych konwersją, nastąpi do dnia 31 grudnia 2019 roku lub do ostatecznej daty wykupu obligacji (w zależności od tego, który z wyżej wymienionych terminów nastąpi wcześniej).

W dniu 31 lipca 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Polimex-Mostostal SA podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę nie większą niż 124 miliony PLN w drodze emisji akcji serii R (oferowanych w szczególności wierzycielom Spółki w celu konwersji długu na kapitał zakładowy) oraz uchwałę w sprawie emisji obligacji zamiennych na akcje serii S o łącznej wartości nominalnej nie większej niż 85 milionów PLN.

W dniu 26 sierpnia 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na utworzenie przez PKO Bank Polski SA banku pod nazwą PKO Bank Hipoteczny SA.

W dniu 31 lipca 2014 roku odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o. – spółki zależnej od PKO Banku Polskiego SA, podczas którego podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę 11 355 tysięcy PLN poprzez emisję nowych udziałów skierowaną do banków: Alior Bank SA, Bank Millennium SA., Bank Zachodni WBK SA, ING Bank Śląski SA oraz mBank SA (każdy z banków objął po 45 420 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN). Do dnia 20 sierpnia 2014 roku wyżej wymienione banki przekazały oświadczenia o objęciu udziałów oraz wpłaciły na konto Spółki środki pieniężne z tytułu objęcia udziałów. W dniu 20 sierpnia 2014 roku złożono wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego. Po rejestracji podwyższenia każdy z banków, w tym PKO Bank Polski SA będzie posiadał udziały stanowiące 16,67% kapitału zakładowego Spółki.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

26.08.2014	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------------	----------------	-------------------

26.08.2014	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	--------------	--------------------	-------------------

26.08.2014	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	---------------------	--------------------	-------------------

26.08.2014	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------	--------------------	-------------------

26.08.2014	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	----------------	--------------------	-------------------

26.08.2014	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	------------------	--------------------	-------------------

26.08.2014	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-----------------	--------------------	-------------------

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

26.08.2014

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)